

gent:

Het Gentse duurzaamheidsrapport 2025

Voluntary Local Review

Voorwoord burgemeester

Beste lezer,

Voor u ligt het vijfde duurzaamheidsrapport. Het geeft weer waar we staan als Stad, waar we vooruitgang hebben geboekt en waar we nog een tand moeten bijsteken. De SDG's vormen daarbij de leidraad. Zoals altijd gaan we datagedreven te werk en brengen we de evoluties van de SDG's in kaart. Want meten is weten. Een aanpak die Gent uniek maakt.

Bij het begin van de vorige legislatuur zijn we gestart met een nulmeting voor alle SDG's (rapport 2020). Daarna brachten we duurzaamheidsrapporten met de focus op People (2021), Prosperity (2022) en Planet (2023). Telkens met vermelding van inspirerende projecten van Gentse bodem. Voor dit duurzaamheidsrapport maakten we gebruik van de SDG Monitor, een website die beschikbaar is voor alle Vlaamse steden en gemeenten. Hierdoor kunnen we ons vergelijken met andere Vlaamse steden en onderzoeken waar de uitdagingen en de sterktes voor onze stad liggen.

Dit rapport mag niet gelezen worden als een evaluatie van het gevoerde beleid in Gent. De gebruikte indicatoren beschrijven de omgeving waarin we werken, wonen en leven. Dat gaat veel ruimer dan het beleid. Waar staat Gent? Voor welke doelstellingen scoort Gent goed? Voor welke doelstellingen werken we in een uitdagende omgeving?

We zijn niet alleen in ons land, maar ook internationaal een voortrekker geweest op vlak van duurzaamheidsrapportering. Andere steden zien ons als een voorbeeld. Het was voor mij een hele eer om in 2022 voor de Verenigde Naties onze aanpak te mogen toelichten. Dit duurzaamheidsrapport zullen we indienen bij de VN als Voluntary Local Review, als voorbeeld van good practice. Zo kan onze aanpak andere besturen inspireren.

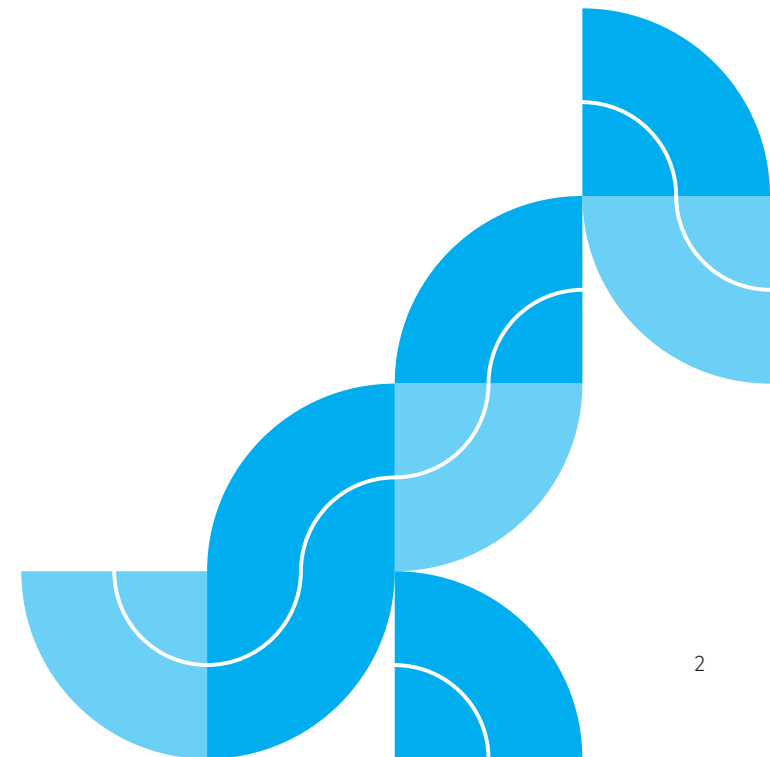
Gent is op verschillende vlakken een unieke stad. En we zijn niet te beroerd om kritisch naar onszelf te kijken. De duurzaamheidsrapporten zijn een graadmeter en een stimulans om onze duurzame aanpak verder uit te bouwen en bij te sturen. Ik wil

iedereen die hiertoe bijdraagt van harte bedanken. De wereld veranderen, dat begint lokaal. Op vlak van duurzaamheid kunnen we niet ambitieus genoeg zijn. Ook de huidige bestuursploeg zal daar zijn schouders onder zetten, samen met alle krachten die actief zijn in onze stad. Vanuit Gent geven we het goede voorbeeld.

Dank aan iedereen die mee aan de duurzame ontwikkelingsdoelen werkt in onze stad. Vanuit Gent geven we het goede voorbeeld. Uit liefde voor onze stad, en voor onze planeet waar we meer dan ooit zorg voor moeten dragen.

Mathias De Clercq

Burgemeester
Stad Gent

De Sustainable Development Goals

In 2015 ontwikkelden de Verenigde Naties (VN) de [Sustainable Development Goals](#) (SDG's). Dit zijn 17 doelstellingen die alle lidstaten van de VN willen bereiken tegen 2030.

Gedurende 15 jaar vormen de 17 SDG's - gekoppeld aan 169 targets met indicatoren - een actieplan om de mensheid te bevrijden van armoede en de planeet weer op de koers richting duurzaamheid te krijgen. Deze doelen, die één en ondeelbaar zijn, omvatten drie dimensies van duurzame ontwikkeling: het economische, het sociale en het ecologische aspect.

Lidstaten rapporteren minstens twee keer over welke doelstellingen bereikt zijn en welke nog een uitdaging vormen. Maar nationale overheden kunnen de doelstellingen onmogelijk alleen bereiken: meer dan 60 % van alle SDG's zijn lokale thema's. Daarom is de rol van steden cruciaal in het bereiken van de SDG's.

Vijf Gentse duurzaamheidsrapporten

Stad Gent engageert zich al sinds 2015 om de SDG's te bereiken en neemt hierin een voortrekkersrol op. We houden de SDG's hoog op de agenda, versterken het Gentse netwerk rond duurzaamheid en brengen inspirerende rapporten uit. Stad Gent koos er deze legislatuur voor om jaarlijks een duurzaamheidsrapport te schrijven. Dit rapport wordt ingediend als een [Voluntary Local Review](#) bij de VN. Dit is het laatste rapport in een reeks van vijf Gentse duurzaamheidsrapporten.

In 2020 publiceerden we het eerste rapport: een foto van de stadsomgeving voor elke duurzame ontwikkelingsdoelstelling. Het eerste rapport bevat veel indicatoren (of data) en analyse voor elke doelstelling. In 2021, 2022 en 2023 publiceerden we telkens inspirerende rapporten met duurzame projecten van Gentse bodem. De focus lag op de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: het sociale (2021), het economische (2022) en het ecologische (2023) aspect.

Het Gentse duurzaamheidsrapport 2025: een slotrapport

Met dit laatste rapport leggen we de focus opnieuw op indicatoren en komen we tot conclusies per SDG. Het duurzaamheidskader van de SDG's en de vergelijkbaarheid met andere Vlaamse steden liet ons toe om te onderzoeken waar de uitdagingen en de sterktes voor Gent liggen.

Onze conclusies baseren zich op twee bronnen:

- > [De SDG Monitor](#): deze online tool geeft met 240 indicatoren een beeld van hoe Vlaamse steden en gemeenten er voor staan op het vlak van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. De [wetenschappelijke analyse](#) door UNU-CRIS en UGent geeft inzicht in hoe de Vlaamse gemeenten het gezamenlijk doen op het vlak van de SDG's. Door de vergelijkbaarheid met andere steden kunnen we onderzoeken waar groeikansen liggen voor Gent.
- > Daarnaast baseren we ons op [de omgevingsanalyse van Stad Gent](#) en de analyses van onze eigen domeinexperten en departementen. Zij plaatsen aanvullingen en nuances bij de signalen uit de SDG Monitor. Soms hebben we extra eigen indicatoren, beschrijven we aanvullende trends of zien we tekorten in de datasets.

Bij de analyses en conclusies focussen we op de belangrijkste trends. Voor meer duiding en analyse verwijzen we naar de omgevingsanalyse 2024. Beide documenten vullen elkaar aan: de omgevingsanalyse geeft een stand van zaken van de omgeving, beschrijft trends en maatschappelijke tendensen. Het duurzaamheidsrapport geeft een stand van zaken van de omgeving bekeken door een duurzaamheidsbril (er komen aanvullende thema's aan bod die niet worden beschreven in de omgevingsanalyse). We vergelijken met andere Vlaamse steden en gemeenten en trekken conclusies waar mogelijk.

Signalen per SDG

Op basis van de indicatoren en analyses komen we tot 3 groepen SDG's. Verderop in dit rapport leggen we uit hoe we komen tot deze analyses en welke belangrijke nuances bij de signalen te plaatsen zijn.

We gebruiken de SDG Monitor als belangrijke bron, naast onze eigen analyses. De SDG Monitor heeft als voordeel dat we vaste indicatorensets per SDG kunnen gebruiken voor elke Vlaamse stad, dat deze indicatoren geanalyseerd kunnen worden over een periode van (meestal) 10 jaar en dat we een aantal analyses op basis van vergelijkingen kunnen maken. Het nadeel van de SDG Monitor is dat onze eigen analyses en indicatorensets niet zijn meegenomen. Daarom vullen we de SDG Monitor in dit rapport aan met onze eigen analyses. Beiden bronnen samen maken dat we tot zinvolle signalen per SDG kunnen komen.

Voor deze SDG's werken we in een uitdagende omgeving:

SDG 1, SDG 4, SDG 5, SDG 10, SDG 13, SDG 15, SDG 16

Voor deze SDG's zijn de omstandigheden en de verwachtingen gunstig in Gent:

SDG 3, SDG 6, SDG 7, SDG 8, SDG 9, SDG 12

Voor deze SDG's zijn de signalen gemengder en trekken we op dit moment geen conclusies:

SDG 2, SDG 11, SDG 17

Inhoudstafel

Algemene inleiding

Voorwoord burgemeester	2
Overzicht Sustainable Development Goals	3
De Sustainable Development Goals	4
Vijf Gentse duurzaamheidsrapporten	4
Het Gentse duurzaamheidsrapport 2024: een slotrapport	4
Signalen per SDG	5
Inhoudstafel	6
Grafieken en tabellen	7

Voorstelling SDGs

SDG 1: Beëindig armoede overal en in al haar vormen	9
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 1	11
SDG 2: Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw	15
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 2	17
SDG 3: Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden	21
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 3	24
SDG 4: Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen	29
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 4	31
SDG 5: Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes	34
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 5	36
SDG 6: Verzeker toegang tot en duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen	40
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 6	42
SDG 7: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen	46
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 7	48
SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen	50
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 8	52

SDG 9: Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie	57
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 9	59
SDG 10: Dring ongelijkheid in en tussen landen terug	63
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 10	66
SDG 11: Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam	71
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 11	72
SDG 12: Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen	79
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 12	81
SDG 13: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden	86
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 13	89
SDG 15: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe	92
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 15	95
SDG 16: Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit	
SDG 17: Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling	105
Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 17	106
Bronnenlijst	110

Grafieken

Grafiek 1	SDG 1: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	10
Grafiek 2	SDG 1: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	10
Grafiek 3	Equivalent leefloon: Aantal personen met steun OCMW	12
Grafiek 4	SDG 2: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	16
Grafiek 5	SDG 2: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	16
Grafiek 6	SDG 3: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	22
Grafiek 7	SDG 3: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	22
Grafiek 8	SDG 4: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	30
Grafiek 9	SDG 4: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	30
Grafiek 10	SDG 5: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	35
Grafiek 11	SDG 5: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	35
Grafiek 12	Discriminatie	
Grafiek 13	SDG 6: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	41
Grafiek 14	SDG 6: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	41
Grafiek 15	SDG 7: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	47
Grafiek 16	SDG 7: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	47
Grafiek 17	SDG 8: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	51
Grafiek 18	SDG 8: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	51
Grafiek 19	Jaarlijks opgehaald risicokapitaal in Vlaanderen tussen 2018-2022 (in miljoen euro)	53
Grafiek 20	SDG 9: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	58
Grafiek 21	SDG 9: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	58
Grafiek 22	SDG 10: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	64
Grafiek 23	SDG 10: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	64
Grafiek 24	Schatting aantal personen onder armoedegrens – totale bevolking, 2014-2023, Gent	66
Grafiek 25	Aantal personen met risico op armoede of sociale uitsluiting	67
Grafiek 26	Discriminatie op de Gentse huurwoningmarkt	69
Grafiek 27	SDG 12: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	80
Grafiek 28	SDG 12: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	80
Grafiek 29	SDG 13: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	87
Grafiek 30	SDG 13: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	87
Grafiek 31	CO ₂ -monitoring Gent met graaddagencorrectie (kton CO ₂), 2007-2022	88

Grafiek 32	SDG 15: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	93
Grafiek 33	SDG 15: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	93
Grafiek 34	SDG 16: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	93
Grafiek 35	SDG 16: Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd	93
Grafiek 36	Economische financiële misdrijven, Gent, 2019-2023	102
Grafiek 37	Top 10 misdrijven (+ 1.000 feiten in 2023), Gent, 2023	102

Tabel

Tabel 1	CO ₂ -uitstoot door horeca (Ton)	55
Tabel 2	Discriminatie	65
Tabel 3	Aantal Gentenaars die beschikt over woongroen en een wijkpark op wandelafstand van hun woning	94
Tabel 4	Samenwerkingsprojecten met Globale Zuiden 2022 - 2023	106

1 GEEN ARMOEDE

SDG 1: Beëindig armoede overal en in al haar vormen

Deze SDG wil in eerste instantie extreme armoede uitroeien. Armoede moet gehalveerd worden tegen 2030. Dit gaat gepaard met de uitbouw van sterke sociale beschermingssystemen en toegankelijkheid tot basisdiensten en economische middelen. Armoedebestrijding zet in op gelijke rechten en richt zich op alle levensdomeinen. Daarnaast moet er worden ingezet op de weerbaarheid van mensen in kwetsbare situaties en op het beperken van de impact van economische, sociale en ecologische rampen. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

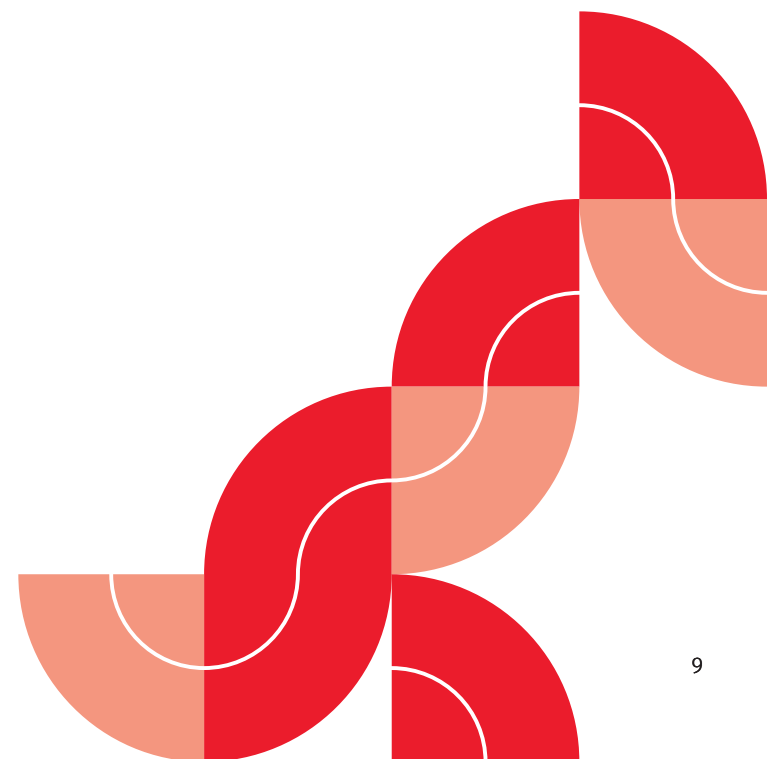
Signalen voor SDG 1

Volgens de [SDG Monitor](#) is armoede in Gent anno 2023 een uitdaging. We scoren lager dan wat verwacht kan worden¹ en zitten ver af van de Vlaamse mediaan.

De geselecteerde indicatoren voor het meten van SDG 1 in de SDG Monitor zijn:

- > Relatieve armoede: [Fiscaal inkomen onder kritische grens](#) met meetpunten tussen 2010 en 2021
- > [Subjectieve armoede](#) met meetpunten tussen 2010 en 2023
- > [Lage werkintensiteit](#) met meetpunten tussen 2010 en 2021
- > Betalingsproblemen: [Inwoners met betalingsmoeilijkheden](#), [Achterstallige lening op afbetaling](#), [Achterstallig hypotheckrediet](#) met meetpunten tussen 2010 en 2023.

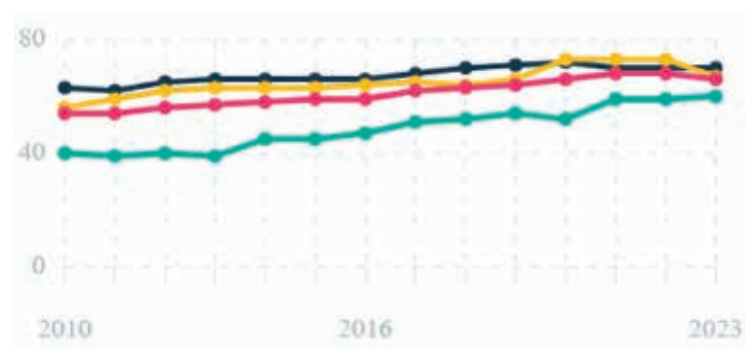
¹ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

SDG 1: BEÏNDIG ARMOEDE OVERAL EN IN AL HAAR VORMEN

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad. Een stijgende curve betekent in dit geval dus dalende armoede en een dalende curve betekent stijgende armoede. Armoede is volgens de SDG Monitor in Gent gedaald tot in 2022. Daarna zien we een lichte stijging.

Grafiek 1 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

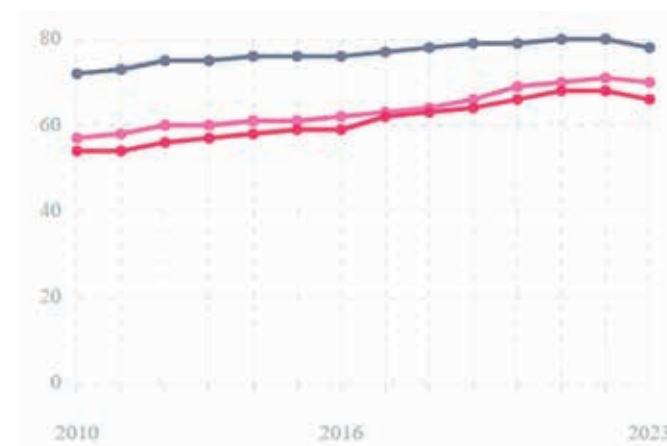

- Relatieve armoede
- Lage werkintensiteit
- Betalingsproblemen
- Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoort lager dan het gemiddelde van de Vlaamse steden en gemeenten voor SDG 1. We scoren ook lager dan het gemiddelde voor grote en regionale steden, hier is het verschil minder groot.

Grafiek 2 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

- Vlaanderen
- Grote en regionale steden
- Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent vullen de signalen uit de SDG Monitor graag aan:

- > De weging en selectie van indicatoren in de SDG Monitor geven een vertekend beeld. Er zijn andere Gentse indicatoren die een positieve en/of gemiddelde trend beschrijven ten opzichte van de andere centrumsteden.
- > Naast cijfers op basis van de relatieve armoede (over onvoldoende middelen beschikken om aan een bepaalde levensstandaard te voldoen) kijken we ook naar objectieve gegevens (over een inkomen beschikken dat lager is dan 60% van het mediaaninkomen).
- > Als we de vergelijking maken voor parameters zoals lage werkintensiteit zien we dat Gent zich op de zesde plaats bevindt tussen de centrumsteden. Ook bij huishoudens met betalingsmoeilijkheden voor wonen en energie scoort Gent midden in het pak van de centrumsteden.
- > Tot voor kort hanteerden we enkel in Gent het Belgische armoedecijfer, omdat dit het best de situatie van een grootstedelijke context weergaf. Sinds kort beschikken we over het gemeentelijk armoederisico op basis van administratieve, fiscale gegevens voor de periode 2015 – 2021. Deze cijfers uit de recente publicatie van Statbel op niveau van Gent tonen dat het armoedecijfer (Administratief armoederisico op gemeentelijk niveau, beschikbaar tot 2021) specifiek voor Gent een dalende trend vertoont sinds 2015. Omwille van een verbetering in de methodologie zijn de cijfers tot 2019 slechts tot op zekere hoogte vergelijkbaar met die vanaf 2020, ook al laat zich dat niet opmerken in de grafiek voor Gent. Op andere vlakken heeft deze verschillende methodiek wel een effect op de cijfers.
- > We concluderen dat het armoedecijfer gedaald is in Gent sinds 2021 en merken op dat wie onder de armoedegrens zit, het nog moeilijker heeft dan de jaren voordien (POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, 2022). Ook stellen we vast dat het aantal personen die de weg vinden naar hulp en rechten stijgt. De wooncrisis houdt aan. Deze wooncrisis heeft een impact op verschillende groepen, in het bijzonder mensen in armoede.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 1

Subdoelstelling 1.1 Tegen 2030 extreme armoede uitroeien voor alle mensen wereldwijd, die met minder dan \$ 1,25 per dag moeten rondkomen

De tweede telling van dak- en thuislozen toont aan dat hun aantal stijgt van 1.873 (2020) (Hermans et al., 2021) naar 2.490 (2023). (Mertens et al., 2024). We houden rekening met de context van corona tijdens de eerste meting.

Subdoelstelling 1.2 Tegen 2030 het aandeel mannen, vrouwen en kinderen van alle leeftijden die volgens de nationale definities in armoede leven in al haar dimensies, minstens tot de helft terugbrengen

Het armoederisico blijft vrijwel gelijk sinds 2021. Het risico op armoede of sociale uitsluiting is een samengestelde indicator die aangeeft of een persoon door minstens één van de volgende drie situaties wordt getroffen: monetaire armoede, ernstige materiële en sociale deprivatie en/of een huishouden met een zeer lage werkintensiteit.

Een belangrijke beschermende factor tegen armoede is het hebben van een diploma. Uit cijfers van AROPE blijkt dat 8,5% van de hooggeschoolden een risico loopt op armoede of sociale uitsluiting tegenover 36% van de laaggeschoolden².

Kinderarmoede: Medewerkers van Kind en Gezin gaan na of een gezin op drie van de zes domeinen zwak scoort. Dat zijn: maandinkomen van het gezin, opleiding van de ouders, stimulatie niveau van de kinderen, arbeidssituatie van de ouders, huisvesting en gezondheid. Er is een lichte daling in de kansarmoede-index die ingezet werd in 2019 (22%), maar opnieuw – in lijn met andere armoede-indicatoren – een stabilisatie tot stijgende tendens tussen 2021 (18,6%) en 2022 (18,9%). We zien dat er grote verschillen zijn tussen verschillende groepen, zoals Belgische versus niet-Belgische origine van de moeder, of in de verschillende wijken (cfr. 2.2. ongelijke verdeling van armoede) (Opgroeien - Kansarmoede-index | provincies.incijfers)

Aantal kinderen en jongeren in armoede: Op basis van de Belgische cijfers, stond het aantal geschatte 0-17-jarige Gentse kinderen in armoede in 2022 op 7.122. Voor de groep van 18-24-jarigen gaat dit om 3.562 jongeren. We zien een specifieke stijging van het aantal jongeren tussen 18 en 24 jaar in armoede in België tussen 2021 en 2022. Aangezien we het steeds het Belgische niveau nemen als maatstaf voor Gent, schatten we dat het aantal 18-24-jarige Gentenaars die onder de armoedegrens leven, tussen 2021 en 2022 is toegenomen van 2.794 naar 3.562.³

Verschillen tussen wijken: Op wijkniveau zien we grote verschillen in armoede. De wijken met de grootste concentratie armoede op basis van 9 armoede-indicatoren zijn Muide-Meulestede-Afrikalaan, Sluizeken-Tolhuis-Ham, Dampoort, Ledeborg, Nieuw-Gent-UZ, Watersportbaan-Ekkerghem, Brugse Poort-Rooigem, Rabot-Blaisantvest en Bloemekenswijk. De wijken met de laagste concentratie zijn Wondelgem, Oostakker, Kanaaldorpen en -zone, Sint-Amandsberg, Oud-Gentbrugge, Gentbrugge, Moscou-Vogelhoek, Zwijnaarde, Sint-Denijs-Westrem-Afsnee, Stationsbuurt Noord, Stationsbuurt Zuid, Drongen, Mariakerke.

Subdoelstelling 1.3 Nationaal toepasbare sociale beschermingssysteem en maatregelen implementeren voor iedereen, met inbegrip van sociale beschermingsvloeren, en tegen 2030 een aanzienlijke dekkinggraad realiseren van de armen en de kwetsbaren

Grafiek 3 Equivalent leefloon: Aantal personen met steun OCMW ⁴

Het aantal rechthebbenden op leefloon en equivalent leefloon stijgt gedurende de laatste 10 jaar. De uitschieter in 2022 is toe te schrijven aan het grote aantal Oekraïners die door de oorlog in Oekraïne in Gent zijn aangekomen en recht hadden op leefloon.

Ondanks de stijging van het aantal rechthebbenden op leefloon of equivalent leefloon, wijst recent onderzoek⁵ ook hier uit dat er nog steeds sprake is van een non-take-up: er zijn nog steeds mensen die (equivalent) leefloon zouden kunnen krijgen, maar voor wie het recht (nog) niet toegekend is.

³ Bron: Statbel - Stad Gent - Bevolkingsregister & Statbel - eigen berekening Stad Gent

⁴ OCMW Gent

⁵ Tim Goedemé, Julie Janssens, Johannes Derboven, Raf Van Gestel, Eva Lefevre, Gerlinde Verbist, Jorik Vergauwen, Martine Vandervelden, Laurent Nisen, Stephanie Linchet, Manon Bolland, Jean-François Reynaert, Benjamin Thiry, Maritza Lopez Novella, Elise Boucq, Karel Van den Bosch, Natascha Van Mechelen and Arne Corselis (2022) TAKE: *Reducing poverty through improving the take up of social policies. Final Report*. Brussels: Belgian Science Policy Office 2022 – 117p. (BRAIN-be - (Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks)).

Subdoelstelling 1.4 Er tegen 2030 voor zorgen dat alle mannen en vrouwen, in het bijzonder de armen en de kwetsbaren, gelijke rechten hebben op economische middelen, en ook toegang tot basisdiensten, eigenaarschap en controle over land en andere vormen van eigendom, nalatenschap, natuurlijke hulpbronnen, gepaste nieuwe technologie en financiële diensten, met inbegrip van microfinanciering

De afgelopen jaren zette Gent sterk in op automatische rechtentoekenning en proactieve werking. Hierbij is ingezet op het micro- (burger), meso- (eigen organisatie) en macroniveau (beleid en regelgeving). Op microniveau gaat dit over detectie van onderbeschermden, informatieverstrekking en versterken in een digitale wereld. Op mesoniveau zetten we in op het versterken van welzijsonthaal en maatschappelijk werkers, het verbeteren van processen en administratieve vereenvoudiging en proactieve dienstverlening. Op macroniveau richten we ons op interne en bovenlokale regelgeving en toegang tot data.

2 GEEN HONGER

SDG 2: Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw

Deze SDG wil een einde maken aan honger voor iedereen. Dit betekent dat iedereen toegang heeft tot betaalbare en gezonde voeding, ook wel voedselzekerheid genoemd. Gezonde voeding zet in op het tegengaan van ondervoeding maar heeft ook aandacht voor de gevolgen van ongezonde voeding(spatronen). Tegelijk wil deze SDG inzetten op het gebruik van landbouwtechnieken om gezond en kwalitatief voedsel op een duurzame manier te verbouwen, met een eerlijke verloning voor de familiale voedselproducten. Bovendien richt deze SDG zich op het in stand houden van de genetische diversiteit van zaden, cultuurgewassen en gefokte en gedomesticeerde dieren. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 2

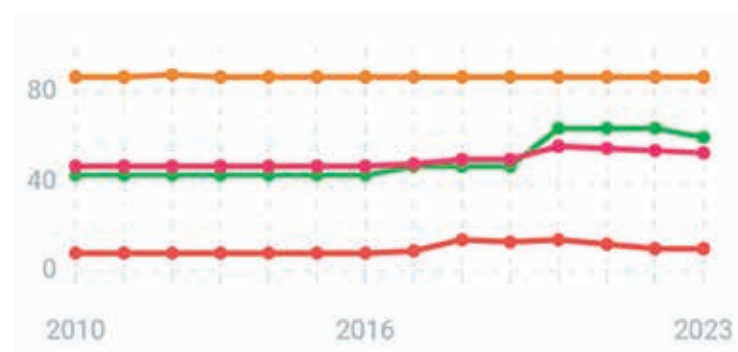
SDG 2 is een uitdaging voor Gent volgens de [SDG Monitor](#). Het is een doelstelling waar Gent minder goed scoort dan de te verwachten score⁶ maar toch hoger dan de middelste score in Vlaanderen.

De geselecteerde indicatoren voor het meten van SDG 2 in de SDG Monitor gaan over 'biologische landbouw' met meetpunten tussen 2015 en 2022, 'landbouwemissies' ([Niet-energie gerelateerde uitstoot: N2O uit de bodem](#), [Niet-energie gerelateerde uitstoot: Veeteelt](#), Ammoniakemissies Landbouw, CO₂-uitstoot landbouw) met meetpunten tussen 2011 en 2021 en 'duurzame voeding' ([Milieubewust handelen: lokale groenten of fruit](#), [Milieubewust handelen: biologische producten](#), [Milieubewust handelen: vegetarisch](#), [Milieubewust handelen: seizoensgroenten](#), [Milieubewust handelen: Kraantjeswater als drinkwater](#)) met variërende meetpunten tussen 2014 en 2023.

⁶ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad. Volgens de SDG Monitor daalt de algemene score van Gent voor SDG 2 opnieuw licht sinds 2020, vooral door een afname van het aantal inwoners die aangeven milieubewust om te gaan met voeding. Deze dalende trend is ook in andere steden en gemeenten te zien.

Grafiek 4 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

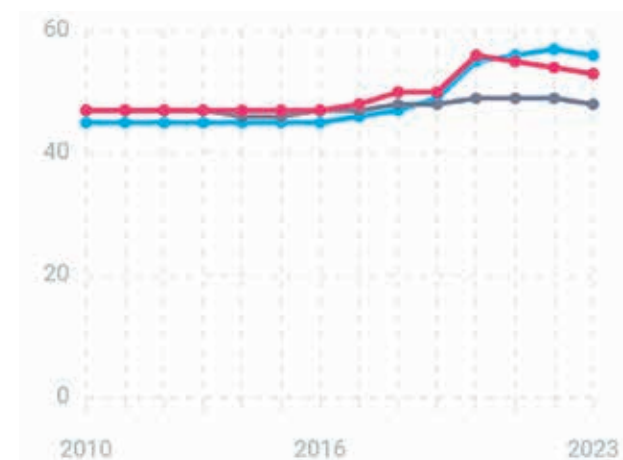

- Biologische landbouw
- Landbouwemissies
- Duurzame voeding
- Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoort lager dan het gemiddelde voor grote en regionale steden voor SDG 2, maar hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Gent volgt de algemene tendens waarbij de score de laatste jaren weer licht afneemt.

Grafiek 5 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

- Vlaanderen
- Grote en regionale steden
- Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent vullen de indicatoren in de SDG Monitor graag aan om een genuanceerd beeld te schetsen.

Specifieke indicatoren rond honger zijn niet opgenomen in de SDG Monitor, daarom zeggen de signalen niets over honger in de stad. De indicatoren geven wel (beperkt) informatie over duurzame landbouw en voedselproductie en -consumptie. We hebben onvoldoende Gentse indicatoren om een volledige trend te beschrijven op vlak van honger, duurzame landbouw en duurzame voedselconsumptie (blinde vlek in onze eigen omgevingsindicatoren). Maar we kunnen wel een trend beschrijven op vlak van beleid en strategie:

Voor een genuanceerde conclusie ontbreekt data over honger in de stad. Data m.b.t. voedselondersteuning is niet 100% betrouwbaar. We ontwikkelden zelf een registratietool die ons op termijn moet toelaten om goed te monitoren en bij te sturen. We zien dat er een stijging is van het aantal hulpvragers tijdens de opeenvolgende crisissen (covid, Oekraïne, energie) en dat het aantal hulpvragers na de beëindiging van deze crisissen niet opnieuw gedaald is, maar op dit hoge niveau stagneert.

- > Voedselondersteuning zorgt vaak voor een verlichting van de druk op het budget en niet zozeer het bestrijden van honger (Van Lancker, 2023).
- > De indicatoren binnen “milieubewust handelen” geven maar een gedeeltelijke indicatie voor deze doelstelling. Zo zegt “vegetarisch” of “lokaal” niets over een duurzame productiewijze. De indicatoren zijn grofmazig (minstens maandelijks/ minstens wekelijks). Voor Gent beschikken we momenteel niet over nauwkeurigere cijfers.
- > Nuance bij de dalende trend rond duurzame voeding: dit zien we niet enkel in Gent, maar in heel Vlaanderen.
- > Er is geen indicator opgenomen rond (de kwaliteit van) beleid en strategie rond voeding en duurzame landbouw, terwijl Gent hier sterk op inzet. Bovendien wordt dit internationaal wel erkend als een voorwaarde voor duurzame voedseltransitie.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 2

Subdoelstelling 2.1 Tegen 2030 een einde maken aan honger en voor iedereen, in het bijzonder de armen en de mensen die leven in kwetsbare situaties, met inbegrip van kinderen, toegang garanderen tot veilig, voedszaam en voldoende voedsel en dit het hele jaar lang.

We ontwikkelden samen met de voedselinitiatieven een registratietool om op termijn over betere data te beschikken. De invoering van de tool is te recent waardoor we hier nog geen rapportage met relevante gegevens uit kunnen trekken. Voedselondersteuning zorgt vaak voor een verlichting van de druk op het besteedbare budget, het betekent niet altijd dat er honger is binnen het huishouden. Bij een te beperkt budget is voeding niet iets wat gemist wordt. Uit een presentatie van Wim Van Lancker (19/12/2023 KRAS) blijkt dat voeding dan het kleinste aandeel van alle uitgaven uitmaakt waaraan geen geld wordt uitgegeven.

Om kwetsbare Gentenaars evenwaardige toegang te bieden tot voedselondersteuning hebben we een toekomstmodel uitgewerkt dat alle organisaties en de gemeenteraad in 2022 goedkeurden. Dit model geeft dak- en thuisloze Gentenaars in de toekomst een gratis aanbod aan voedselondersteuning, een betalend aanbod, een aanbod zonder doorverwijzing en een specifiek aanbod. Daarnaast ontwikkelden we een kwaliteitskader met onder andere afspraken over aanmelden en doorverwijzen naar voedselondersteuning.

We hebben enkel de cijfers van het KRAS netwerk van ondersteunende vrijwilligersdiensten voor en met mensen in armoede. Achttien Gentse vrijwilligerswerkingen zijn aangesloten bij KRAS. We zien een stijgende trend tussen 2015 en 2022 in het aantal mensen dat ondersteuning vroeg.

Cijfers van het netwerk Gent Samen Solidair zijn niet opgenomen.

Subdoelstelling 2.2 Tegen 2030 een einde maken aan alle vormen van malnutritie, waarbij ook tegen 2025 voldaan moet kunnen worden aan de internationaal overeengekomen doelstellingen met betrekking tot groeiachterstand en ondergewicht bij kinderen onder de 5 jaar; en eveneens tegemoetkomen aan de voedingsbehoeften van adolescente meisjes, zwangere vrouwen, vrouwen die borstvoeding geven en oudere personen.

73,2% van de Gentse kinderen kreeg in 2022 in de eerste 6 dagen van hun leven uitsluitend borstvoeding. (Agentschap Opgroeien, 2022) Het percentage Vlaamse jongeren die dagelijks ontbijten is gedaald van 68,8% in 2018 naar 58,6% in 2022. Jongeren uit het ASO ontbijten opmerkelijk meer (60,4%) dan jongeren uit het BSO (36,4%). Bovendien is het dagelijks eten van groenten aanzienlijk afgenomen bij de Vlaamse jongeren van 61,9% in 2018 naar 54,5% in 2022. (Dierckens et al., 2023).

Wetenschappelijke studies tonen aan dat de voedselomgeving de voedingsgewoontes van mensen in belangrijke mate beïnvloedt. Uit het onderzoek van Sciensano blijkt dat in schoolomgevingen tussen 2008 en 2020 de fastfood, afhaal- en bezorgrestaurants en gemakswinkels significant in aantal gestegen zijn. Daardoor is de voedselomgeving rond scholen ongezonder geworden. We spreken van voedselmoerassen met een overvloed aan ongezonde voeding in vergelijking met gezonde voeding. Gemiddeld heeft een basisschool in Vlaanderen 6,3 fastfood restaurants binnen een afstand van 1 kilometer, bij secundaire scholen zijn dat er 12,7. (Smets & Vandevijvere, 2021) Een positieve evolutie is dat voedselwoestijnen (een residentiële buurt waar geen gemakkelijke toegang is tot alle nodige voeding voor een gezond voedingspatroon) zijn afgenomen in gebieden waar veel gezinnen met lage inkomens wonen. Maar deze evolutie wordt deels ongedaan gemaakt door de stijging van het aantal voedselwoestijnen waar veel ouderen wonen. (Smets et al., 2022) De omgeving Neermeerssen aan de Watersportbaan voldoet aan de criteria als voedselwoestijn. De buurt is voor voedsel voornamelijk aangewezen op het aanbod in de ruimere omgeving. (Vlaanderen -Departement Omgeving, 2020).

Subdoelstelling 2.3 Tegen 2030 de landbouwproductiviteit en de inkomens verdubbelen voor kleinschalige voedselproducenten, in het bijzonder vrouwen, inheemse bevolkingen, familieboeren, veehouders en vissers, onder meer door een veilige en gelijke toegang tot land, andere productieve hulpbronnen en inputs, kennis, financiële diensten, markten en opportuniteiten die toegevoegde waarde bieden en ook buiten de landbouw tewerkstelling genereren

De formulering van deze subdoelstelling is eerder gericht op de internationale context, maar is met enige nuance wel relevant voor Gent en ook in lijn met de Gentse landbouwvisie. Zo is het versterken en verbeteren van de veerkracht, economische rendabiliteit en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven één van de zes beleidsdoelstellingen in de Gentse landbouwvisie. Ook het vrijwaren van kwaliteitsvolle landbouwruimte voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouw is een Gentse beleidsdoelstelling. Een toename van de landbouwproductiviteit is op die zin geen doelstelling voor de Gentse landbouw, waar we vooral focussen op een meer duurzame en stadsgerichte landbouw. Naast de twee voorgaande doelstellingen, vertaalt dit zich in de volgende vier beleidsdoelstellingen: stimuleren van een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product; aanmoedigen van natuurinclusieve landbouw, en waar mogelijk werk maken van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers; stimuleren dat landbouw weerbaarder wordt voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage levert aan het klimaat; en faciliteren dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren.

Er zijn weinig cijfers beschikbaar om de huidige duurzaamheid van de Gentse landbouw te evalueren. De SDG Monitor toont dat de oppervlakte biologische landbouw in Gent nog laag is (score 10/100). In en rond Gent zijn er wel 8 CSA⁷-bedrijven, die goed scoren op vlak van duurzaamheid (Savels et al., 2024⁸). Over de duurzaamheid van de niet-biologische Gentse bedrijven hebben we weinig informatie. De SDG Monitor toont wel een vrij goede, maar constante score voor landbouwemissies (score 88/100). Nochtans bestaat een groot aandeel van de

7 Community Shared Agriculture

8 Assessing the agroecological performance and sustainability of Community Supported Agriculture farms in Flanders, Belgium

Gentse landbouw uit veeteelt. Toegang tot land is een belangrijk knelpunt voor Gentse landbouwers, zowel voor bestaande bedrijven als starters. Gezien de stedelijke context is er een grote druk op landbouwgrond vanuit andere stedelijke functies zoals wonen, haven, economie, natuur en bos. Tussen 2009 en 2022 verdween 470 ha landbouwgrond in Gent (Provincie in cijfers).

Met pilootprojecten zoals de open oproep voor een duurzaam landbouwproject op OCMW-landbouwpercelen in Afsnee en Mendonk proberen we vanuit Stad Gent goede voorbeelden te creëren, die bijdragen aan de verschillende landbouwbeleidsdoelstellingen. Ook andere instrumenten zoals het Gentse landbouwoverleg zetten hier op in.

Subdoelstelling 2.4 Tegen 2030 duurzame voedselproductiesystemen garanderen en veerkrachtige landbouwpraktijken implementeren die de productiviteit en de productie kunnen verhogen, die helpen bij het in stand houden van ecosystemen, die de aanpassingscapaciteit verhogen in de strijd tegen klimaatverandering, extreme weersomstandigheden, droogte, overstromingen en andere rampen en die op een progressieve manier de kwaliteit van het land en de bodem verbeteren

Om de transitie naar een duurzamer stedelijk voedselsysteem succesvol te maken, is het belangrijk dat steden een transversaal en participatief voedselbeleid ("food governance") voeren. Het volgende wordt beschouwd als elementen die wijzen op een kwalitatief stedelijk voedselbeleid: een politieke verantwoordelijke voor voedselbeleid, het inzetten van personeel op dit thema, het uitwerken van doelstellingen of een beleidsplan rond voeding, en het betrekken van actoren uit de voedselketen.

In het kader van het [Milan Urban Food Policy Pact](#) (MUFPP), een internationale overeenkomst tussen steden om stedelijke voedseluitdagingen aan te pakken en duurzame voedselsystemen te bevorderen, worden bovenstaande elementen meegenomen bij het monitoren van stedelijke voedselstrategieën.

Stad Gent heeft de voorbije jaren sterk ingezet op "food governance". Gent heeft al 10 jaar een voedselstrategie en een goed functionerende voedselraad die lokale stakeholders de kans geeft het voedselbeleid mee vorm te geven.

Internationaal worden we beschouwd als een van de voortrekkerssteden op vlak van participatief voedselbeleid en daarvoor wonnen we al verschillende prijzen.

[De Gentse voedselstrategie](#) wil het Gentse voedselsysteem verduurzamen. Binnen deze strategie is er naast de productiezijde (zie ook subdoelstelling 2.3) ook aandacht voor de consumptiezijde.

Qua consumptie van duurzame voeding bij 17- tot en met 85-jarigen, stellen we vast dat Gent fors beter scoort in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde voor vegetarisch eten, seizoensgebonden aankopen, voorkomen van voedselafval en aankoop van biologische producten. De aankoop van lokaal gekweekte groenten situeert zich op het gemiddelde. (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023f) (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023e), (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023g).

Stad Gent zet zich ook in om de impact van haar eigen voedselaankopen te verminderen. De Stad tekende in 2019 de "[cool food pledge](#)" en engageerde zich om tegen 2030 de CO₂-uitstoot van aangekochte voeding - voornamelijk voor scholen en kinderdagverblijven - met 38% te doen dalen. [Deze doelstelling realiseerden we al in 2023.](#)

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

SDG 3: Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden

SDG 3 streeft tegen 2030 naar een aanzienlijke vermindering van moedersterfte, vermijdbare sterfgevallen van pasgeborenen en kinderen onder de 5 jaar, en epidemieën zoals aids, tuberculose en malaria. Ook wordt ingezet op het terugdringen van vroegtijdige sterfte door niet-overdraagbare ziekten, versterking van preventie en de behandeling van een verslavingsproblematiek, halvering van verkeersgerelateerde sterfgevallen, universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg, realisatie van universele gezondheidsdekking, en significante vermindering van ziekten door gevaarlijke chemicaliën en vervuiling. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 3

Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 3 in Gent een sterkte. Gent scoorde in 2023 voor SDG 3 hoger dan de te verwachten score⁹ en hoger dan de mediaan in Vlaanderen.

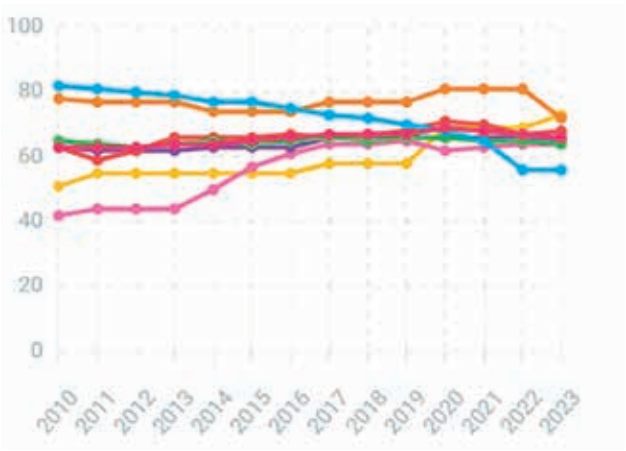
De geselecteerde indicatoren voor het opvolgen van SDG 3 gaan over:

- > Fysieke gezondheid: [Diabetes](#) (meetpunten tussen 2010 en 2021) en [Chronische aandoeningen](#) (meetpunten tussen 2013 en 2022)
- > Mentale gezondheid: [Gebruik psychofarmaka: antidepressiva](#), [Gebruik psychofarmaka: antipsychotica](#), [Gebruik psychofarmaka: alcoholverslaving](#), [Gebruik psychofarmaka: antidementie](#), [Gebruik psychofarmaka: stimulantia](#), [Geluksgevoel](#) (meetpunten tussen 2010 en 2023)
- > Verkeersveiligheid: [Verkeersslachtoffers](#), [Verkeersslachtoffers bij zwakke weggebruikers](#), [Veilig naar school](#) (meetpunten tussen 2010 en 2023)
- > Gezondheidsvoorzieningen: [Tevredenheid gezondheidsvoorzieningen](#), [Voldoende huisartsen in de buurt](#), [Betalingsmoeilijkheden gezondheidszorg](#) (meetpunten tussen 2011 en 2023)
- > Voorzieningen voor ouderen: [Tevredenheid ouderenvoorzieningen](#), Voldoende zorgvoorzieningen voor ouderen (meetpunten tussen 2011 en 2023)
- > Preventieve zorg: [Beweging en sport: Kankerscreening: baarmoederhals](#), [Kankerscreening: borstkanker](#), [Kankerscreening: darmkanker](#), [Preventieve Mondzorg](#) (meetpunten tussen 2010 en 2022)
- > Beweging en sport: [Tevredenheid sportvoorzieningen](#) (meetpunten tussen 2017 en 2023), [Actief bewegen](#) (Dagelijks wandelen, stappen, fietsen) (meetpunten tussen 2011 en 2023), [Sportparticipatie](#) (minstens wekelijks) (meetpunten in 2020 en 2023)

⁹ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad. We zien ook een stabiele score voor SDG 3 in Gent, met een lichte daling sinds 2020.

Grafiek 6 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

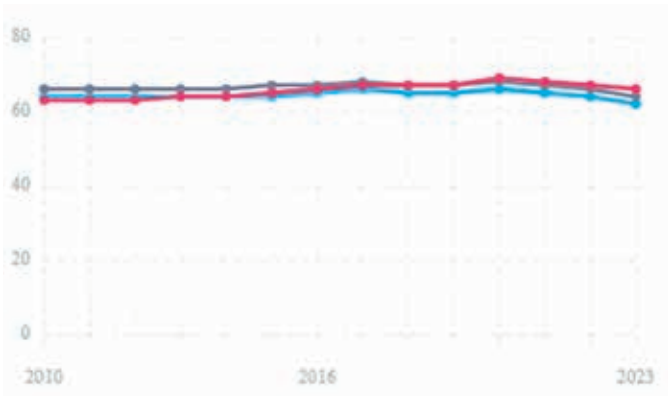

- Fysieke gezondheid
- Mentale gezondheid
- Verkeersveiligheid
- Gezondheidsvoorzieningen
- Voorzieningen voor ouderen
- Preventieve zorg
- Beweging en sport
- Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoort gelijkaardig aan het Vlaamse gemiddelde en aan het gemiddelde van grote en regionale steden.

Grafiek 7 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

- Vlaanderen
- Grote en regionale steden
- Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor met de nodige nuances.

Gent scoort voor verschillende indicatoren beter ten opzichte van Vlaanderen. Dit heeft voor een deel te maken met het feit dat Gent een jonge stad is. Hoewel het aantal ouderen de voorbije jaren toenam (en de prognose is dat dit de sterkst groeiende groep wordt in de volgende 10 jaar), is het aandeel kinderen en jongeren groot. Daardoor scoort Gent vaak wat beter dan Vlaanderen op indicatoren die slechter scoren bij oudere leeftijdsgroepen (zoals chronische aandoeningen, diabetes, antidepressiva). Als centrumstad heeft Gent veel gezondheidsvoorzieningen (ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen, ouderenvoorzieningen, eerstelijnszorg ...) met een centrumfunctie. Dit heeft een positieve impact op indicatoren over tevredenheid van gezondheidszorgvoorzieningen, ouderenvoorzieningen en huisartsen (Gemeente- en stadsmonitor), maar ook voor de sportvoorzieningen (centrumfunctie onderwijs).

De domeinexperten schetsen daarom een meer evenwichtig beeld voor Gent op basis van verschillende trends:

We zien een positieve trend bij volgende zaken:

- > Gebruik gezondheidszorg: het percentage Gentenaars met een vaste huisarts (Globaal Medisch Dossier) is toegenomen, net zoals het percentage Gentenaars die jaarlijks naar de tandarts gaan.
- > Vaccinaties bij jonge kinderen: er wordt goed gescord op vaccinaties tegen polio, kinkhoest en mazelen bij jonge kinderen. De vaccinatiegraad blijft hoog, ook na de vaccinatiecampagne tegen Covid-19.
- > Preventieve mondzorg: Gentenaars gaan meer naar de tandarts voor een preventief consult.
- > Beweging: Gentenaars zetten meer in op dagelijkse beweging en wekelijks intensief sporten.
- > We zien een negatieve trend bij volgende zaken:
- > Fysieke gezondheid: er is een toename in het percentage kinderen die te kampen hebben met overgewicht. Ook is er een groter percentage Gentenaars die te kampen hebben met (meerdere) chronische aandoeningen zoals diabetes,

dementie, geestelijke gezondheidsproblemen en andere. Die stijging in chronische aandoeningen verhoogt de druk op de zorg.

- > Mentale gezondheid: hoewel de conventie van de eerstelijnspsychologen (2021) het aanbod op de eerstelijns rond geestelijke gezondheid meer betaalbaar en laagdrempelig heeft gemaakt, zien we dat na de covid-pandemie de mentale gezondheid van de Gentenaars, en dan zeker de jongeren, meer onder druk is komen te staan. De wachttijden voor gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg zijn lang, wat vooral bij jongeren vaak tot schrijnende situaties leidt.
- > Gezondheidsvoorzieningen en ouderenvoorzieningen: de gezondheidszorg en de ouderenzorg staan steeds meer onder druk. De wachttijden bij tandartsen zijn lang, huisartsenpraktijken voeren patiëntenstops in en woonzorgcentra en ziekenhuizen krijgen vacatures voor zorgkundigen en verpleegkundigen niet ingevuld. Ten opzichte van 2020 is de tevredenheid over gezondheidsvoorzieningen, huisartsen en ouderenvoorzieningen duidelijk afgenomen. Daarnaast neemt de druk op de informele zorg ook duidelijk toe.
- > Ongelijkheid in gezondheid: er bestaat nog steeds een grote ongelijkheid in gezondheid. We merken dat mensen met een verhoogde tegemoetkoming of woonachtig in de 19de-eeuwse gordel meer te kampen hebben met chronische aandoeningen of met langdurige arbeidsongeschiktheid. Zij maken ook minder gebruik van het preventieve zorgaanbod.

We stellen volgende bijkomende uitdagingen vast op vlak van gezondheid:

- > De impact van klimaat en vervuiling op gezondheid. Hiervoor zijn nog maar sinds kort cijfers beschikbaar. We kunnen nog niet spreken van een trend, maar de impact van hittestress op oversterfte blijkt uit de prognoses zeker toe te nemen.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 3

De levensverwachting in Vlaanderen is in de voorbije 20 jaar gestegen van 77 jaar naar 81,5 jaar (2022). Bij mannen is de levensverwachting 80,7 jaar, bij vrouwen is dat 84,6 jaar. In 2020 werd voor het eerst in 20 jaar een duidelijke daling van de levensverwachting vastgesteld. Dat was een gevolg van het hoge aantal overlijdens in dat jaar door de coronapandemie. In 2021 heeft de levensverwachting zich hersteld tot ongeveer op het niveau van 2019. Er zijn geen recente cijfers voor Gent, maar de trend van stijgende levensverwachting zet zich ook door in Gent. (Statistiek Vlaanderen, 2023). De levensverwachting in groepen met een hogere sociaal-economische status is nog steeds hoger in vergelijking met groepen met een lagere sociaal-economische status. (Federaal kenniscentrum voor de gezondheidszorg, 2023)

Subdoelstelling 3.1 Tegen 2030 de globale moedersterfte terugdringen tot minder dan 70 per 100.000 levendgeborenen

Subdoelstelling 3.2 Tegen 2030 een einde maken aan vermijdbare overlijdens van pasgeborenen en kinderen onder de 5 jaar, waarbij alle landen er moeten naar streven om het sterftecijfer van baby's minstens tot 12 per 1.000 levendgeborenen te beperken alsook het sterftecijfer van kinderen jonger dan 5 jaar eveneens in te perken tot maximum 25 per 1.000 levendgeborenen

We kunnen geen beeld voor Gent te schetsen, omdat we enkel cijfers op Vlaams niveau hebben. In 2021 bedroeg het zuigelingensterftecijfer 2,9 per duizend levendgeborenen. Het zuigelingensterftecijfer is met 46% gedaald tussen 1998 (5,3%) en 2021. In 2021 was de zuigelingensterfte in België iets hoger dan het gemiddelde van het EU-14 sterftecijfer (2,8%).

Subdoelstelling 3.3 Tegen 2030 een einde maken aan epidemieën zoals aids, tuberculose, malaria en verwaarloosde tropische ziekten, alsook hepatitis, door water overgebrachte ziekten en andere overdraagbare ziekten bestrijden

Voor peuters worden verschillende vaccins aanbevolen en gratis aangeboden tijdens de eerste levensmaanden, o.a. tegen polio, kinkhoest en mazelen. Voor alle aanbevolen en gratis vaccins blijft de vaccinatiegraad in 2021 in Gent stabiel en hoog tussen 92,8% en 95,8%. Het enige verplichte vaccin tegen polio haalt 95,5%. Van alle Gentse peuters kreeg 95,4% een vaccin tegen mazelen, bof en rubella, een vaccinatiegraad boven de WGO-doelstelling van 95%. (Agentschap Opgroeien, 2023)

In 2021 kreeg 81,4% van alle Gentenaars de volledige basisvaccinatie tegen Covid-19, ten opzicht van 84,24% in Vlaanderen, wat zorgde voor een enorme epidemiologische impact op de Covid-19 pandemie. (Departement Zorg, 2023) De vaccinatiebereidheid nam bij de volgende boosters geleidelijk af. In 2023 liet 67% van de Gentse 65-plussers zich vaccineren tegen Covid-19. De cijfers in Gent lopen gelijk met die van Vlaanderen.

In 2021 liet in Vlaanderen 64,7% van de 65-plussers zich vaccineren tegen griep. Dat ligt een stuk onder de WGO-doelstelling van 75%. (Gerkens et al., 2024)

Slechts 41,7% van de Gentenaars maakte in 2022 gebruik van het preventief consult bij de tandarts, al zien we een trend naar meer preventief consult. 10 jaar geleden was dat nog maar 28,6% (2012). In de leeftijdsgroep 5-14 jaar is dat 53,4%. Gentenaars met verhoogde tegemoetkoming (27%) maken minder gebruik van het preventief consult bij de tandarts dan personen zonder verhoogde tegemoetkoming (45,6%). (IMA-atlas, 2022c)

63,1% van de Gentse vrouwen tussen 25 en 64 jaar liet zich in 2022 preventief onderzoeken op baarmoederhalskanker. 61,5% van de Gentse vrouwen tussen 50 en 69 jaar liet zich in 2022 preventief onderzoeken op borstkanker. Beiden liggen een stuk onder het streefdoel. Enkel preventief onderzoek voor dikkedarmkanker behaalt het streefdoel: 60,1% van de Gentse mannen en vrouwen tussen 50 en 74 jaar liet zich in 2022 preventief onderzoeken op dikkedarmkanker. (Centrum voor kankeropsporing, 2022)

Subdoelstelling 3.4 Tegen 2030 de vroegtijdige sterfte gelinkt aan niet-overdraagbare ziekten met een derde inperken via preventie en behandeling, en mentale gezondheid en welzijn bevorderen

Geluksgevoel en psychische kwetsbaarheid: 80,3% van de Gentenaars voelde zich in 2023 al bij al gelukkig. In 2020 was dat nog 81,4%. Dit percentage ligt duidelijk lager in de wijken van de 19de-eeuwse gordel. (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023e)

In 2021 nam een achtste van de volwassen Gentenaars antidepressiva (12,1%). Dat zijn zo'n 32.000 Gentenaars, 6.000 meer dan in 2018. Het gebruik ligt hoger bij vrouwen (15,4%), Gentenaars met een verhoogde tegemoetkoming (18,9%) en 65-plussers (18,4%). Een klein aandeel is niet-langdurige zorg (11,3%), het merendeel is langdurige zorg in de thuiszorg (32,9%) of in de woonzorgcentra (40,3%) (IMA-atlas, 2021e)

Door de lange wachttijden voor gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg voor jongeren zouden meer antidepressiva voorgeschreven worden als tussenoplossing. Uit de cijfers van CM zien we dat in Gent een 500-tal -18-jarige CM-leden gebruik maakt van antidepressiva in 2022. (S. Van Vooren, persoonlijke communicatie, 12 februari 2024)

In 2021 vonden er naar schatting 267 pogingen tot zelfdoding plaats in Gent. (UGent - Eenheid voor zelfdoding, 2021)

De meeste Vlaamse suïcidepogers zitten in de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar. (Zelfmoord1813, z.d.)

Subdoelstelling 3.5 De preventie en behandeling versterken van misbruik van verslavende middelen, met inbegrip van drugsgebruik en het schadelijk gebruik van alcohol

Het percentage jongeren die minstens eenmaal cannabis gebruikten in hun leven bedraagt 14%. Deze cijfers bleven relatief stabiel ten opzichte van de laatste bevraging in 2018. Bij studenten zien we voor cannabis wel een stijging naar 27% laatstejaarsgebruik en 44% ooit-gebruik. (Schrijvers et al., 2023b)

Het percentage dat in Vlaanderen het afgelopen jaar cocaïne gebruikte, bedraagt 1,7%. Dat is een stijging ten opzichte van 2018, maar wel nog steeds lager dan in al onze buurlanden. Voor XTC bedraagt dit laatstejaarsgebruik 1,5%.

Onderzoek bij uitgaanders toont hogere cijfers bij deze specifieke groep: we zien daar laatstejaarsgebruik van cocaïne bij 18% van de bevroegden, van XTC bij 22% en van ketamine bij 7%. Voor ketamine is dit een stijging, iets wat we ook zien bij andere NPS (Nieuwe Psychoactieve Stoffen), hoewel de algemene cijfers voorlopig laag blijven. (Rosiers & VAD, 2023)

België staat globaal op de vierde plaats qua consumptie van benzodiazepines. In Vlaanderen gebruikte 15% ouder dan 15 jaar de afgelopen twee weken psychoactieve medicatie. Slaap- en kalmeringsmiddelen worden meer gebruikt door vrouwen, 55-plussers, laaggeschoolden en alleenstaanden. In de Covidperiode zagen we een toename van slaap- en kalmeringsmiddelen, het meest duidelijk bij jongeren. (Sciensano, 2021)

Subdoelstelling 3.6 Tegen 2020 het aantal doden en gewonden in het verkeer wereldwijd halveren

De fietser is in Gent het vaakst verkeersslachtoffer. Precies de helft van de 1.441 verkeersslachtoffers in 2022 was een fietser. De fietser wordt gevolgd door de auto-inzittende (bestuurder of passagier) (19% van de verkeersslachtoffers), de bromfietzers (11%) en voetgangers (10%). Voetgangers zijn wel het meest kwetsbaar. 12% van de slachtoffers in deze groep viel binnen de categorie zwaargewonden. Bij de fietsers was dit 7%, bij de auto's 5% (PZ Gent, 2023). Terwijl het aandeel (letsel) ongevallen waarbij een auto betrokken was de afgelopen jaren daalde tot 64% in 2022, nam het aandeel fietsongevallen wel toe van ongeveer 40% in 2015 naar 54% in 2022 (Provincies in cijfers, 2022). In Gent zijn er ook ongevallen gelinkt aan tramsporen, voornamelijk met fietsers. In een studie uit 2021 schatten onderzoekers dat in bijna 1 op 4 fietsongevallen tramsporen een rol spelen (Leune et al., 2021).

Subdoelstelling 3.7 Tegen 2030 universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorgdiensten garanderen, met inbegrip van diensten voor gezinsplanning, informatie en opvoeding, en voor de integratie van reproductieve gezondheid in nationale strategieën en programma's

In Gent zien we bij het gebruik van terugbetaalde anticonceptie bij vrouwen tussen 13 en 50 jaar een lichte daling in alle leeftijdsgroepen en een duidelijke stijging in de groep 21-24 jaar. Het gebruik van anticonceptie ligt het hoogst bij de groep 18-24 jaar. (IMA-atlas, 2022b). 3,7% van de Gentse vrouwen tussen 13 en 50 jaar maakte in 2022 gebruik van de urgentiepill of morning-afterpill. Het gebruik ligt hoger bij de groep 18-20 jaar (7,7%), de groep 21-24 jaar (7,0%), en vrouwen met een verhoogde tegemoetkoming (4,5%). (IMA-atlas, 2022a)

Subdoelstelling 3.8 Zorgen voor een universele gezondheidsdekking, met inbegrip van de bescherming tegen financiële risico's, toegang tot kwaliteitsvolle essentiële gezondheidszorgdiensten en toegang tot de veilige, doeltreffende, kwaliteitsvolle en betaalbare essentiële geneesmiddelen en vaccins voor iedereen

Het percentage Gentenaars met een Globaal Medisch Dossier is de voorbije jaren enorm gestegen. In 2021 heeft 87,5% van de Gentenaars een Globaal Medisch Dossier (GMD) afgesloten bij een vaste huisarts. Deze percentages liggen hoger bij 75-plussers (96,1%) en mensen met een verhoogde tegemoetkoming (90,2%). (IMA-atlas, 2021b). Personen met een verhoogde tegemoetkoming en GMD betalen 1 euro voor een consultatie bij de huisarts. Ongeveer 12.300 Gentse jongeren (<25 jaar) hebben geen vaste huisarts en geen GMD. Zo'n 2.800 Gentse jongeren hebben een verhoogde tegemoetkoming. (IMA-atlas, 2021a) Voor die groep is gezondheidszorg sinds 2023 gratis geworden als zij een GMD hebben, maar ze maken er nog geen gebruik van. In 2023 is ongeveer 16% van de Gentenaars ingeschreven in 1 van de 11 wijkgezondheidscentra. Ongeveer 37% van de patiëntenpopulatie heeft een verhoogde tegemoetkoming. Wijkgezondheidscentra bereiken duidelijk een meer kwetsbare populatie. (T. Lazou, persoonlijke communicatie, 8 maart 2024)

In 2022 ging 56,5% van de Gentenaars jaarlijks naar de tandarts. Mensen zonder verhoogde tegemoetkoming gaan vaker naar de tandarts (60,4%) ten opzichte van mensen met een verhoogde tegemoetkoming (43%). (IMA-atlas, 2022d)

Het grootste deel van de algemene tandartsen in het arrondissement Gent werkt niet (56%) of slechts gedeeltelijk (16%) aan het conventietarief. 28% van de tandartsen werkt aan het conventietarief. (IMA-atlas, 2021c) Geen enkele orthodontist is geconventioneerd. (IMA-atlas, 2023)

In 2023 vond 74,3% van de Gentenaars dat er voldoende huisartsen in de buurt zijn. Dat is een significante daling t.o.v. 85,3% in 2020 (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023k). Anno 2024 zien we dat wijken zoals de stationsbuurten, Zwijnaarde, de Kanaaldorpen, Drongen, Macharius-Heirnis en Gentbrugge momenteel tekorten hebben of dat op korte termijn zouden kunnen hebben.

Subdoelstelling 3.9 Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aantal sterfgevallen en ziekten verminderen als gevolg van gevaarlijke chemicaliën en de vervuiling en besmetting van lucht, water en bodem

Ook de omgeving waar mensen wonen en werken, heeft een impact op de gezondheid van de Gentenaar. Luchtkwaliteit, hitte en geluid zijn daarbij een paar concrete voorbeelden.

De vervuilende stoffen in de lucht, zowel gassen als deeltjes, dringen diep in de longen en kunnen onze gezondheid schaden. Het gaat om ziektes van de luchtwegen, de longen, het hart en de bloedvaten. (Vlaanderen, Departement Zorg & VITO, z.d.) Hoewel de luchtkwaliteit in Gent is verbeterd (VMM, 2023), zijn er nog steeds hoge concentraties aan stikstofdioxide en fijn stof. Hoge concentraties stikstofdioxide (NO₂) zijn gelinkt aan wegverkeer. De WGO-advieswaarde voor NO₂ wordt in het hele Gentse grondgebied en Vlaanderen overschreden. Naar schatting krijgen jaarlijks 100 Gentse kinderen en jongeren (0-19 jaar) en 335 Gentse volwassenen (30-74 jaar) astma ten gevolge van blootstelling aan NO₂. (Vlaanderen, Departement Zorg & VITO, z.d.)

De Gentse concentraties van fijn stof zijn voor 39% te wijten aan houtverbranding, een grotere bijdrage dan wegverkeer. In 2022 was er een toename van luchtvervuiling door houtverbranding t.o.v. 2020 en 2021. (Vlaamse Milieumaatschappij, 2023) Naar schatting sterven jaarlijks 164 Gentse volwassenen (> 30 jaar) door langdurige blootstelling aan fijn stof. Ook zouden jaarlijks naar schatting 132 Gentse kinderen en jongeren (0-19 jaar) last krijgen van astma en 201 Gentse volwassenen (30-74 jaar) van

een verhoogde bloeddruk ten gevolge van blootstelling aan fijn stof. (Vlaanderen, Departement Zorg & VITO, z.d.)

Door de klimaatverandering verwachten we meer hittegolven in de komende zomers. Dit zal leiden tot verhoogde hittestress die vooral kinderen onder de 4 jaar en 65-plussers treft. Momenteel schat men dat 33,5% van de Gentse kinderen onder de 4 jaar en 65-plussers een risico loopt op gezondheidseffecten door hittestress. (Klimaatportaal, z.d.) Tijdens een gemiddelde zomer zijn er momenteel ongeveer 19 hittegerelateerde sterfgevallen in Gent. Men schat dat dit kan oplopen tot 108 sterfgevallen in 2050, rekening houdend met klimaatverandering, toenemende vergrijzing en bevolkingsdichtheid. De grootste impact zien we bij de 85-plussers. (Vlaanderen, Departement Zorg, z.d.-b) Naar schatting ervaart 21.6% van de Gentenaren (>20 jaar) ernstige geluidshinder door wegverkeer (E-HIS, 2018). Geluidshinder kan leiden tot diverse fysieke en mentale gezondheidsklachten, zoals hartziekten en slaapverstoring.

4 KWALITEITS- ONDERWIJS

SDG 4: Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen

Deze SDG wil voor iedereen de toegang tot leren en onderwijs verzekeren. Dit start al in de vroege kindertijd door toegang tot een kwalitatieve ontwikkeling, zorg en opvoeding. Het gaat om gelijkwaardige onderwijskansen in lager, secundair en hoger onderwijs, ongeacht gender, herkomst of handicap. Het aangeboden onderwijs moet afgestemd zijn op de arbeidsmarkt. Doorheen de tijd is er aandacht voor functionele geletterdheid, maar ook voor kennis en vaardigheden omtrent duurzaamheid. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 4

Volgens de SDG Monitor is gelijke toegang tot onderwijs voor Gent een uitdaging: we scoren lager dan de te verwachten score¹⁰ en dicht bij de mediaanscore in Vlaanderen.

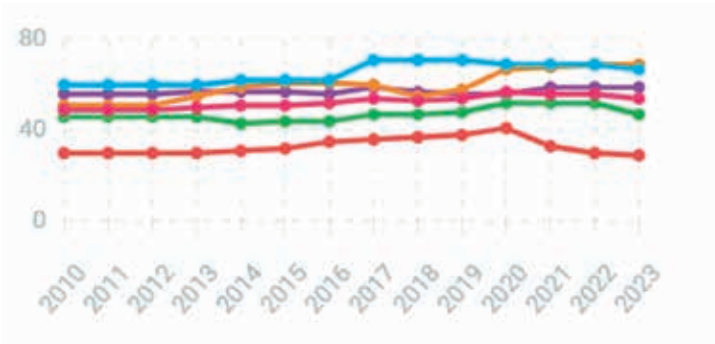
De geselecteerde indicatoren om SDG 4 te meten in de SDG Monitor gaan over:

- > [Tevredenheid over onderwijsvoorzieningen, Betaalmoeilijkheden schoolkosten](#) (met meetpunten tussen 2011 en 2023)
- > [Voorschoolse opvangplaatsen baby's en peuters, Voorschoolse opvangplaatsen baby's en peuters met inkomenstarief](#) (met meetpunten tussen 2014 en 2022)
- > [Tevredenheid kinderopvang, Betalingsmoeilijkheden kinderopvang](#) (met meetpunten tussen 2011 en 2023)
- > Indicatoren over kleuter- en lager onderwijs: Participatie kleuteronderwijs (meetpunten tussen 2010 en 2021), [Minimale aanwezigheid kleuteronderwijs](#) (%) (meetpunten tussen 2018 en 2022), [Schoolse vertraging lager onderwijs naar woonplaats](#) (meetpunten tussen 2013 en 2023), [Buitenschoolse opvangplaatsen per 100 kinderen](#) (meetpunten tussen 2015 en 2021)
- > Indicatoren over secundair onderwijs: Vroegtijdige schoolverlaters in secundair onderwijs, Vroegtijdige schoolverlaters: vrouwen, Vroegtijdige schoolverlaters: Niet-Belgen, Vroegtijdige schoolverlaters: Niet-EU (meetpunten tussen 2011 en 2020) en Schoolse vertraging secundair onderwijs, naar woonplaats (>=2jaar) (meetpunten tussen 2012 en 2023)
- > [Studenten hoger onderwijs, naar woonplaats](#) (meetpunten tussen 2011 en 2022), Inschrijving volwassenenonderwijs (meetpunten tussen 2014 en 2020)

¹⁰ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad.
Volgens de SDG Monitor is de kwaliteit van het onderwijs en de kinderopvang in Gent gestegen tot 2020. Daarna zien we opnieuw een lichte daling.

Grafiek 8 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

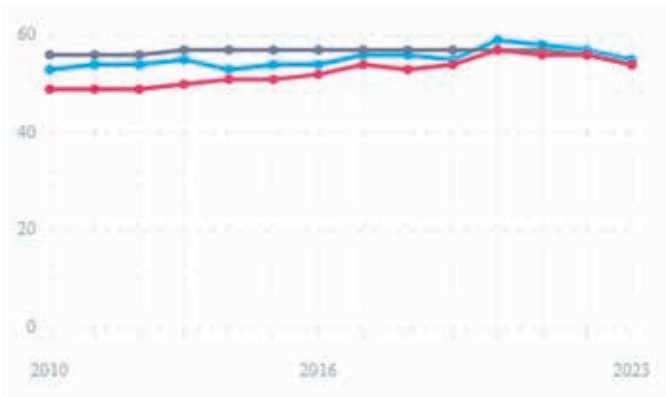

Algemeen
Baby's en peuters
Kleuter en lager onderwijs
Secundair onderwijs
Hoger en volwassenenonderwijs
Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoorde tussen 2010 en 2020 slechter dan het gemiddelde voor Vlaanderen en grote en regionale steden. Gent scoort op dit moment gelijk aan Vlaanderen en grote en regionale steden.

Grafiek 9 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

Vlaanderen
Grote en regionale steden
Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor met de nodige nuances.

Algemeen: SDG 4 gaat over onderwijskwaliteit. Maar die kunnen we niet meten, door gebrek aan cijfers om een trend te beschrijven.

- > We zien wel signalen die aangeven dat het niet zo goed gaat met de onderwijskwaliteit: het tekort aan leerkrachten en aan kinderbegeleiders in de kinderopvang. Daarnaast is onderwijs een Vlaamse bevoegdheid.
- > In centrumsteden (zoals Gent) zijn sommige problematieken meer uitgesproken: betaalbaarheid, participatie, lerarentekort ...
- > Betaalmoeilijkheden schoolkosten en kinderopvang: Ondanks dat de indicator rond betaalmoeilijkheden van schoolkosten een onderschatting is van de werkelijkheid, blijft de score in Gent stabiel. Dit zien we als een positief signaal voor Gent: in de moeilijke context van inflatie en stijgende kostprijzen in andere sectoren blijft de score stabiel. Die score blijft waarschijnlijk stabiel omdat we onder andere inzetten op inkomensgerelateerde plaatsen voor kinderopvang, wat de betalingsmoeilijkheden laag houdt in Gent. We zetten ook zoveel mogelijk stappen om kortingen proactief toe te kennen.
- > Het aandeel vroegtijdig schoolverlaters blijft zorgwekkend hoog en kende in de laatste 7 jaar enkel een daling door corona. In 2021 en 2022 waren er ongeveer 500 op 2.500 vroegtijdige schoolverlaters. In Gent leveren we veel inspanningen om het vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan, maar het blijft een uitdaging. Het aandeel niet-gekwalficeerde vrouwelijke schoolverlaters binnen alle vrouwelijke schoolverlaters blijft na jaren van dalen en stijgen zorgwekkend hoog op 15%.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 4

Subdoelstelling 4.1 Er tegen 2030 voor zorgen dat alle meisjes en jongens op een vrije, billijke en kwalitatief hoogstaande manier lager en middelbaar onderwijs kunnen afwerken, wat moet kunnen leiden tot relevante en doeltreffende leerresultaten

Om het aantal beschikbare plaatsen te bekijken zetten we het aantal beschikbare 'stoeltjes' af tegenover het aantal kinderen in die leeftijdscategorie in Gent. In de grafiek hieronder zien we dat de capaciteit in het basisonderwijs bijna 10 jaar aan een stuk is gestegen. Het aantal kinderen in Gent (tussen 2,5 jaar en 11 jaar) is sinds 2017 aan een dalende trend bezig. We weten dat dit niet 100% correct is, omdat ook kinderen uit omliggende gemeenten in Gent schoollopen. In het basisonderwijs gaat dit over relatief kleine aantallen tegenover de marge die we in de grafiek zien. Het blijft wel belangrijk om te herhalen dat dit stadsbreed ruim voldoende kan zijn, maar daarom niet verdeeld over de verschillende wijken of onderwijsniveaus (bv. buitengewoon onderwijs).

Voor het secundair onderwijs zien we vandaag dat de babyboom van 2012 nu aan het binnenstromen is, wat voor een capaciteitsdruk zorgt. Exacte cijfers van de capaciteit dateren van de capaciteitsmonitor 2021. Die tonen ons dat we in Gent vanaf schooljaar 2021 de norm van 75% van de maximumcapaciteit overschrijden. Vanaf dit punt wordt de noodzakelijke ruimte om een pedagogisch project vorm te geven beperkt. De algemene druk op het secundair zal vanaf 2026 afnemen, maar het zal nog een aantal jaren duren voordat we opnieuw onder die 75% duiken. En dat is toch cruciaal voor scholen om kwalitatief onderwijs te voorzien.

Druk op leerkrachten als signaal voor kwaliteitsonderwijs

De spanningsindicator van de VDAB staat voor arrondissement Gent historisch laag: 0,55 voor leerkracht kleuter- of lager onderwijs (0,75 voor Vlaams Gewest) en 1,04 voor secundair onderwijs (0,87 voor Vlaams Gewest). Voor beide sectoren is het dus heel krap om vacatures in te vullen. Ter vergelijking: voor arrondissement Gent staat de spanningsindicator over alle beroepen heen op 8,21. (VDAB, 2023)

In het secundair onderwijs zien we ook verschillen tussen vakken. De spanningsindicator geeft een algemeen beeld, maar kan dus sterk verschillen per vak. (VDAB, 2023). Ook het aantal werkzoekenden die in onderwijs aan de slag willen, daalt al jaren. Dat betekent dat er steeds minder geschikte mensen beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Subdoelstelling 4.2 Er tegen 2030 voor zorgen dat alle meisjes en jongens in hun vroege kindertijd toegang hebben tot een kwalitatieve ontwikkeling, zorg en opvoeding voorafgaand aan de lagere school zodat ze klaar zijn voor het basisonderwijs

De dekkingsgraad berekent het aantal opvangplaatsen ten opzichte van het aantal kinderen in Gent en toont als indicator welke richting het uit gaat. Voor de kinderopvang zit de dekkingsgraad in Gent momenteel op 53,4%. Voor 100 kinderen in de doelgroep zijn er dus 53 plaatsen beschikbaar. We beschouwen de dekkingsgraad als een ruwe indicator.

Sommige opvangplaatsen hanteren een vaste prijs. Andere verbinden hun prijzen aan het inkomen: ouders betalen een prijs afhankelijk van het gezinsinkomen. De sociale dekkingsgraad zet dit aantal 'inkomensgerelateerde opvangplaatsen' tegenover het aantal kinderen, op die manier focust het op een meer sociaal aspect. Tussen 2015 en 2023 steeg de sociale dekkingsgraad van 38,5% naar 45,1% (Vlaamse Overheid - Opgroei, 2023). Deze stijging heeft te maken met de recurrente subsidies die in uitbreidingsrondes worden toegekend. Het [toekomstplan](#) voor de kinderopvang bevat de aanbeveling om kinderopvang toegankelijk te maken door alle plaatsen te verbinden aan het inkomen (VDAB, 2022).

De nood aan kinderopvangplaatsen in Gent blijft hoog. Ook al bedraagt de dekkingsgraad stadsbreed meer dan 50%, het is niet evenredig verdeeld over de wijken. De populatie van de kinderopvang in een stedelijke context verandert en wordt diverser. De bestaande kinderopvang moet zich aan deze situatie aanpassen, eerst en vooral door inkomensgerateerde plaatsen te voorzien.

Subdoelstelling 4.3 Tegen 2030 gelijke toegang garanderen voor alle vrouwen en mannen tot betaalbaar en kwaliteitsvol technisch, beroeps- en hoger onderwijs, met inbegrip van de universiteit

31,8% van de Gentse kinderen en jongeren met een groeppakket ontvangt ook sociale toeslag. Deze kinderen en jongeren krijgen minder ontwikkelingskansen dan anderen, ook op school ondervinden ze hierdoor problemen. Sommigen starten op 1 september zonder boeken, nemen niet deel aan een uitstap, kunnen hun huiswerk niet maken omdat ze niet over het nodige materiaal beschikken (laptop, internetverbinding) of krijgen weinig ondersteuning van thuis, kiezen een richting op basis van schoolkosten en niet op basis van competenties of interesse ...

Subdoelstelling 4.4 Tegen 2030 het aantal jongeren en volwassenen met relevante vaardigheden, met inbegrip van technische en beroepsvaardigheden, voor tewerkstelling, degelijke jobs en ondernemerschap aanzienlijk opdrijven

We zien in het (jaarlijkse) schoolverlatersrapport van de VDAB dat 1 op 4 niet-gekwalficeerde na één jaar nog steeds op zoek is naar werk.

Subdoelstelling 4.5 Tegen 2030 genderongelijkheden wegwerken in het onderwijs en zorgen voor gelijke toegang tot alle niveaus inzake onderwijs en beroepsopleiding voor de kwetsbaren, met inbegrip van mensen met een handicap, inheemse bevolkingen en kinderen in kwetsbare situaties

De populatie in Vlaanderen én in Gent wordt steeds meer divers. Gent telt meer dan 160 nationaliteiten. Het centrum en de 19de -eeuwse gordel tonen meer diversiteit dan de wijken in de rand. 53% van de kinderen tot 9 jaar heeft een migratieachtergrond, 34% van de schoolgaande jeugd heeft Nederlands niet als moedertaal (Stad Gent, Dienst Data & Informatie, 2023).

5 GENDER-
GELIJKHEID

SDG 5: Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes

SDG 5 focust op het bereiken van gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes. Met deze doelstelling willen we geweld en discriminatie tegen vrouwen wereldwijd bannen. Daarnaast willen we de volledige en actieve deelname van vrouwen aan het politieke, economische en publieke leven. Dit gaat gepaard met de erkenning van onbetaalde zorg en thuiswerk. Dit doel kunnen we alleen bereiken als vrouwen gelijke toegang hebben tot gezondheidszorg, onderwijs en economische middelen. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 5

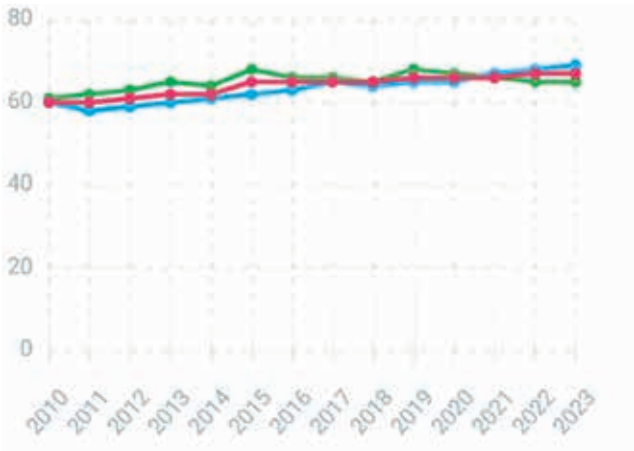
Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 5 een uitdaging voor Gent in 2023. Het is een doelstelling waarvoor Gent iets minder scoort dan verwacht¹¹ en minder goed dan de middelste score voor Vlaanderen.

De geselecteerde indicatoren voor SDG 5 in de SDG Monitor bestaan uit 'Gelijkheid in tewerkstelling' ([Werkzaamheidsgraad van vrouwen \(20-64 jaar\) gedeeld door de werkzaamheidsgraad van mannen \(20-64 jaar\)](#), absolute waarde van (% vrouwen in deeltijdse werkenden - 50%), absolute waarde van (% vrouwen in langdurige WZW - 50%)) met meetpunten tussen 2010 en 2021 en 'Discriminatie en geweld' (Aantal inwoners dat zich het afgelopen jaar gekwetst, beledigd of benadeeld heeft gevoeld omwille van geslacht, Aantal feiten van fysiek intrafamiliaal geweld per 10.000 inwoners, Aantal feiten van seksueel intrafamiliaal geweld per 10.000 inwoners, [Aantal feiten van psychisch intrafamiliaal geweld per 10.000 inwoners](#), [Aantal feiten van economisch intrafamiliaal geweld per 10.000 inwoners](#)) met meetpunten tussen 2010 en 2022.

¹¹ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad. We zien dat de score voor gendergelijkheid een licht positieve trend kent doorheen de tijd.

Grafiek 10 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

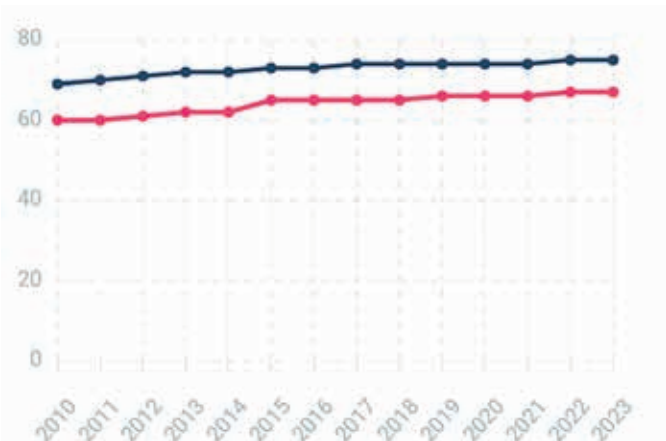

- Gelijkheid in tewerkstelling
- Discriminatie en geweld
- Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoort lager dan het Vlaamse gemiddelde voor SDG 5.

Grafiek 11 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

- Vlaanderen
- Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor en vullen aan met volgende nuances:

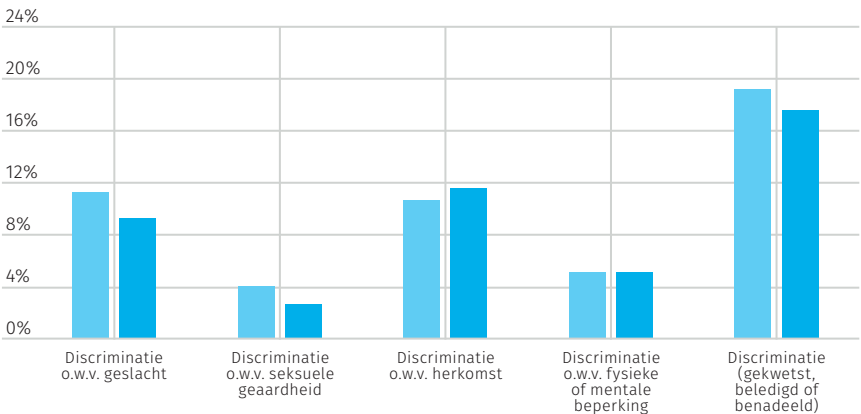
De indicatoren in de SDG Monitor focussen op gendergelijkheid vanuit een vrouwelijk standpunt. Stad Gent benadert haar genderaanpak breder dan enkel vrouwen en kijkt op een niet-binaire manier naar gender. Iedereen kan op basis van gender te maken krijgen met ongelijke behandeling. Thema's zoals onbetaalde zorg gaan evenzeer mannen aan, een veilig openbaar domein gaat ook over mensen uit de LGBTQIA+-gemeenschap ... Daarnaast vinden wij het ook zinvol om ruimer te kijken bij tewerkstellingsgraad en geweld. We nemen graag indicatoren zoals onderwijs(kansen) en veiligheid mee. Tot slot willen wij rekening houden met intersectionaliteit. De afhankelijkheid tussen bepaalde indicatoren – migratieachtergrond, leeftijd, opleidingsniveau – geven een genuanceerder beeld van gendergelijkheid in onze stad.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 5

Subdoelstelling 5.1 Een einde maken aan alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en meisjes, overall

We hebben enkel cijfers voor 2020 omdat deze vraagstelling niet werd opgenomen in de Stadsmonitor van 2024.

Grafiek 12 Discriminatie

Bron: Buurtmonitor Gent o.b.v. Gemeente- en Stadsmonitor

Subdoelstelling 5.2 Alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes in de openbare en de privésfeer uitroeien, ook inzake vrouwenhandel en seksuele en andere soorten uitbuiting

Volgens de Veiligheidsmonitor van 2021 voelen vrouwen (9,7%) zich significant onveiliger dan mannen (6,7%) (Federale Politie, 2022a). Ook in het Sensoc-onderzoek van 2022 geven Gentse vrouwelijke respondenten vaker aan dat ze zich onveilig voelen dan mannen (Hardyns, 2023). Een groter onveiligheidsgevoel weerspiegelt zich

in een hoger mijddedrag. Opmerkelijk meer vrouwen dan mannen doen niet open voor onbekenden (33% vs. 23%), blijven thuis bij duisternis (23% vs. 9%) en mijden bepaalde plekken in de gemeente (22% vs. 13%).

De toenemende tendens van het aantal zedenmisdriven tot 2019 (o.a. door een grotere aangiftebereidheid i.k.v. de #metoo-context) bleef met 626 feiten of 1,7/dag bestendigd in 2023 (vs. 608 in 2019). Maar binnen deze categorie steeg wel het aantal feiten 'aantasting van de seksuele integriteit' met 40% tot 236 feiten in 2023 (vs. 169 feiten in 2019), met zowel in 2022 als 2023 een piek in maart en in juli. Er waren in 2023 23% minder verkrachtingen dan in 2019. De nieuwe kwalificatie 'verspreiding van seksueel getinte inhoud/beelden' nam exponentieel toe tot 52 feiten in 2023.

In 2023 ontving het Zorgcentrum Seksueel Geweld Oost-Vlaanderen 65 meldingen van zedenfeiten die plaatsvonden op Gents grondgebied. In 2019 waren dat er nog 94. Deze sterke daling komt mogelijk doordat de pleegplaats aanvankelijk minder nauwkeurig genoteerd werd, waardoor ook niet-Gentse feiten werden opgenomen. 3,8% van de respondenten was in de afgelopen 12 maanden het slachtoffer van seksueel geweld buiten de familiecontext. Vrouwen (5%) werden significant vaker het slachtoffer dan mannen (1%). Het slachtofferschap was het hoogst bij de min-25-jarigen (15%) en de studenten (12%). Dit heeft een zeer negatieve impact op het onveiligheidsgevoel.

Gentse jongeren zijn bezorgd over seksuele intimidatie en worden er ook slachtoffer van. Dat blijkt uit het Safer Cities-project (Plan International) dat jongeren een platform biedt om problemen te bespreken. Van de 1.035 getuigenissen die Plan International in 2021 via een online-platform verzamelde, had 85% seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren. 90% van de meldingen was afkomstig van vrouwen, 35% ging over intimidatie met fysiek contact. Slechts in 14% van deze meldingen reageerde een omstaander. 56% vond plaats op straat, 11% in/rond het openbaar vervoer en 9% in een bar/restaurant. Slechts 9% van de jongeren meldden het incident aan de autoriteiten. (Plan International, 2021)

De bereidheid om Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag (=SGG) of intimidatie te melden is laag, door het taboe, een schuldgevoel bij het slachtoffer en de passieve/minimaliserende reacties van omstaanders. Bij mannen is het taboe om te melden vermoedelijk nog groter dan bij vrouwen.

Om melding makkelijker te maken, richtten we tijdens de Gentse Feesten 2022 & 2023 een laagdrempelig meldpunt op. Op die manier konden we zo snel mogelijk gepaste en gewenste hulp bieden bij melding van of vragen over SGG: van de respectievelijk 45 en 60 meldingen, gingen er telkens 22 over SGG.

Tijdens het academiejaar 2022-2023 registreerden de infocoaches in Overpoort 23 interventies m.b.t. SGG. Om omstaanders gepast te leren reageren op racisme en discriminatie organiseert Stad Gent [omstaanderstrainingen](#).

De Gentse jeugdsector (onderwijs, vrije tijd, hulpverlening) ziet SGG toenemen, maar weet niet altijd goed hoe hierop te reageren.

Jongeren bevinden zich op een schakelleeftijd waarop ze nog onvoldoende weten hoe ze hun eigen grenzen kunnen bewaken en andermans grenzen kunnen respecteren. Ze zitten in een ontdekkingsfase en beseffen pas nadien dat ze grenzen overschreden hebben. Soms is dit geïnspireerd door een vertekend, respectloos en weinig positief beeld van seksualiteit die ze online ontdekten. Onder invloed van drugs en alcohol vervagen grenzen nog meer. De onrust en bezorgdheid in Gent rond dit thema blijkt in 2021 ook uit verschillende acties/demonstraties van belangenorganisaties zoals Meldet.(De Standaard online, 2021)

Uit de [signalenbundel 2023 Gent](#) blijkt dat hulpverleners een stijging merken van intrafamiliaal geweld (ook bij tienerkoppels en bij mensen die door hun verblijfsstatus extra afhankelijk zijn van hun partner). Hierbij gaat het over zowel psychisch als fysiek geweld. Voor hulpverleners is het moeilijk om de signalen te herkennen en erover in gesprek te gaan. Mensen die een onveilige situatie willen ontvluchten, kunnen niet altijd terecht bij de lokale opvangmogelijkheden. Ze ervaren verschillende drempels, zoals te chronisch voor crisishulpverlening, financiële obstakels of ze hebben het moeilijk met de voorwaarde om het netwerk te betrekken bij de ondersteuning.

Geregistreerde feiten vormen slechts een fractie van een veel omvangrijkere problematiek. Volgens RoSa vzw (kenniscentrum rond gender en feminisme) zouden slachtoffers gemiddeld pas na 34 incidenten van huiselijk geweld aangifte doen. Dat betekent dat slachtoffers vaak 2 jaar in een gewelddadige relatie zitten voordat ze hulp zoeken. 1 op de 7 gezinnen heeft met familiaal geweld te maken. In 4 op de 5

gevallen staan ook kinderen bloot aan geweld en in 3 van de 5 gevallen zijn zij zelf slachtoffer. (Rosa vzw, 2021)

In tegenstelling tot de licht dalende tendens tot 2019, is het aantal geregistreerde 'slagen en verwondingen' binnen de familie t.a.v. 2019 sterk toegenomen met 36,3% in 2023. Dat zijn 852 feiten of 2,3 per dag.

De toename is zichtbaar binnen alle types van intrafamiliaal geweld. Gelijkaardig aan voorgaande jaren, was dat in 2023 58,9% fysiek van aard, 32% psychisch, 7,7% economisch en 1,3% seksueel.

In 2023 deed 76% van de feiten intrafamiliaal geweld zich voor binnen het koppel, waar dit vooral uit fysiek (58%) en psychisch geweld (34%) bestaat.

Subdoelstelling 5.3 Uit de wereld helpen van alle schadelijke praktijken, zoals kind-, vroege en gedwongen huwelijken en vrouwelijke genitale verminking

Volgens de laatste prevalentiestudie van [GAMS Vzw](#) in 2022 waren er op 31 december 2020 naar schatting 23.000 geëxciseerde vrouwen in België. En meer dan 12.000 minderjarige meisjes, geboren uit vrouwen die een excisie hebben ondergaan, lopen het risico om vrouwelijke genitale verminking (VGV) door te maken als er niet preventief wordt opgetreden.

Doorheen de jaren werd Vlaanderen hierbij de meest getroffen regio. De laatste studie toonde aan dat in Vlaanderen meer dan 16.500 meisjes leven die besneden zijn of het risico lopen besneden te worden. Een stijging van 45% in vergelijking met de vorige prevalentiestudie van vier jaar geleden.

Wanneer we de cijfers op provinciaal niveau bekijken, dan gaat het voor Oost-Vlaanderen over 3.109 meisjes en vrouwen. 1.006 van hen lopen het risico besneden te worden, 2.103 van hen zijn waarschijnlijk al besneden. Hoewel er geen exacte cijfers voor Gent zijn, is de kans groot dat een aanzienlijk aantal Gentse meisjes en vrouwen het risico lopen op besnijdenis of effectief besneden. Daarom zet Stad Gent via een convenant met GAMS vzw al jaren in op preventie, sensibilisering en hulp aan risicogroepen en slachtoffers van VGV. Hierbij focussen we ook op dwanghuwelijken.

Subdoelstelling 5.6 Verzekeren van universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheids- en reproductieve rechten zoals overeengekomen in het kader van het Actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling en het Peking-Actieplatform en de slotdocumenten van hun desbetreffende conferenties

In 2023 organiseerde GAMS vzw diverse inloopspreekuren in Gent. Daarbij merkte ze een aanzienlijke stijging in de vraag naar gesprekken door Gentse burgers. Er vonden diverse infosessies plaats met de Somalische en Soedanese gemeenschap in Gent, en ook een bredere infosessie voor mensen uit alle risicovolle herkomstlanden. GAMS vzw stemde de samenwerking met het Referentiecentrum Genitale Mutilatie UZ Gent af. In 2023 zagen we ook een stijging t.o.v. de voorgaande jaren in de inzet van co-bemiddelaars en het aantal consultvragen door professionals. In 2023 registreerde GAMS voor Gent 108 consultvragen, waarvan 4 met tussenkomst in risicosituaties (2 huwelijksdwang, 1 VGV en 1 huwelijksdwang en VGV).

6 **SCHOON WATER
EN SANITAIR**

SDG 6: Verzeker toegang tot en duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen

SDG 6 gaat over toegang tot schoon drinkwater voor iedereen en gebruik van schoon en goed sanitair. We gooien nog steeds te veel afval weg in het water. Om de kwaliteit van ons water te verbeteren moet deze vervuiling stoppen en moeten we afvalwater vaker zuiveren. In 2030 moeten alle landen een goed werkend waterbeheersysteem hebben en inzetten op duurzame waterwinning om waterschaarste in te perken. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 6

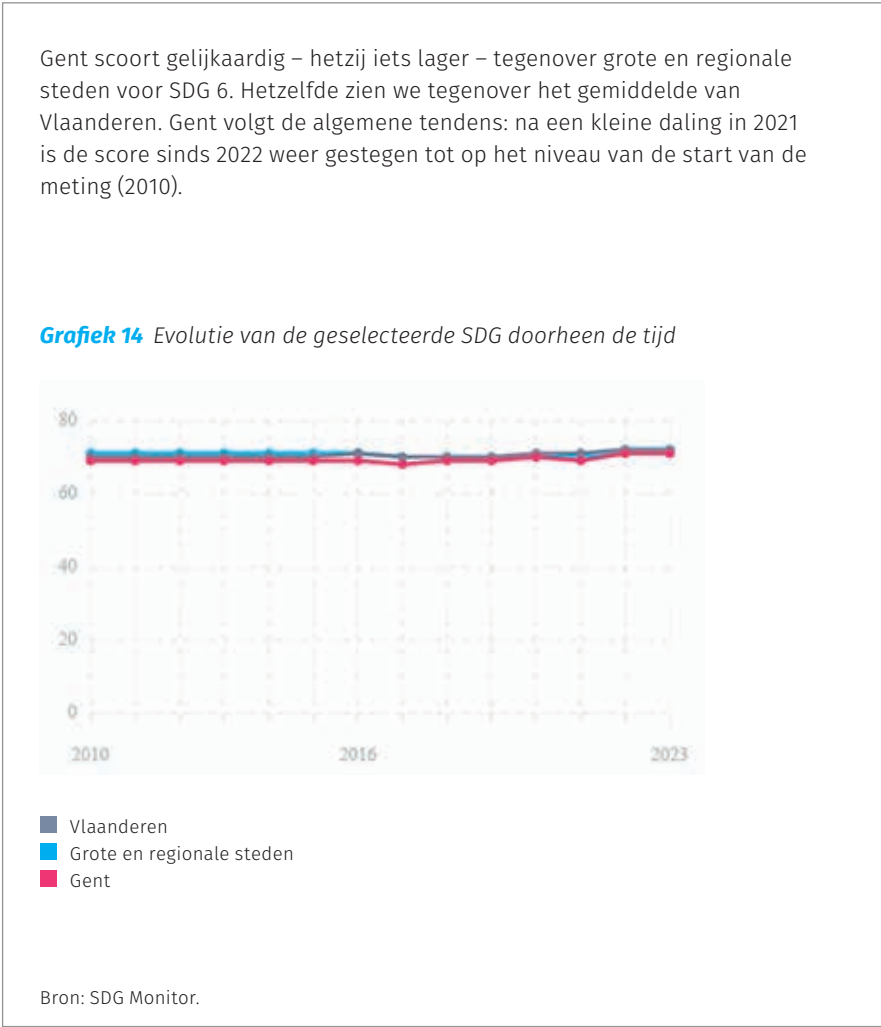
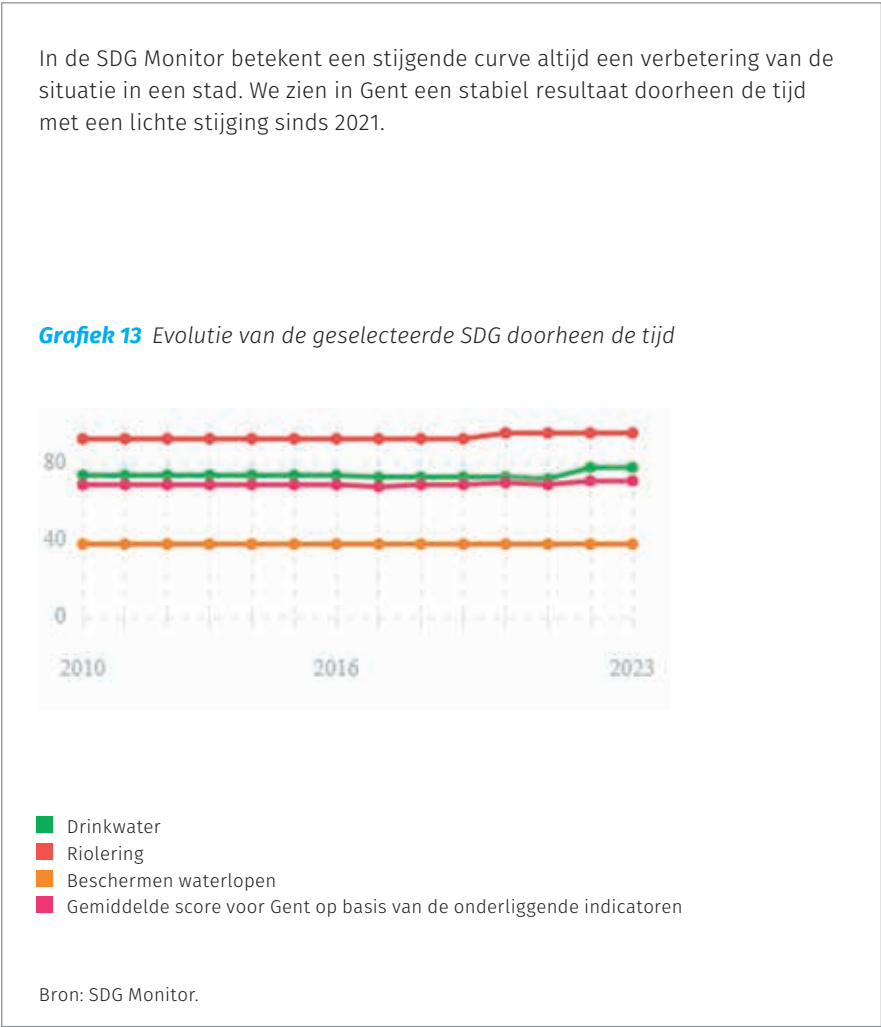
Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 6 een sterkte voor Gent. Het is een doelstelling waarvoor Gent beter scoort dan de verwachte waarde¹² en minder goed dan de middelste score van alle Vlaamse steden en gemeenten.

Geselecteerde indicatoren voor SDG 6 in de SDG Monitor bestaan uit:

- > Drinkwater: [Mensen die afgesloten zijn van waterleidingnetwerk \(per 10000 inwoners\)](#) met meetpunten in 2019 en 2022, Gemiddeld waterverbruik over de gezinnen met 1-5 gedomicilieerden met meetpunten in 2019 en 2022, [Aandeel klanten met aangevraagde of opgelegde afbetalingsplannen voor drinkwater](#) met meetpunten in 2015, 2017 en 2022.
- > Riolering: [Rioleringsgraad](#) en [zuiveringsgraad](#) met meetpunten tussen 2015 en 2022.
- > Bescherming waterlopen: [Ecologisch gemiddelde waterkwaliteit waterlopen en Fysiochemie gemiddelde waterkwaliteit waterlopen](#) met 1 meetpunt uit 2021.

¹² Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor en vullen aan met enkele nuances.

Het afgelopen decennium is de waterkwaliteit er sterk op vooruitgegaan¹³, maar de globale waterkwaliteit van de Gentse wateren is vandaag nog steeds matig tot ontoereikend.

De Vlaamse stroomgebiedbeheerplannen formuleren de nodige acties om een goede waterkwaliteit van de waterlopen te bekomen. De streefdatum verschilt van waterloop tot waterloop (2027, 2033 of later).

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 6

Subdoelstelling 6.1 Tegen 2030 komen tot een universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen

Gent telt tal van plaatsen waar je gratis je drinkfles of beker kan bijvullen, maar niet iedereen weet ze te vinden. In het kader van het warmteactieplan lanceerde Stad Gent daarom de website www.stad.gent/verkoeling, die alle gratis drinkwaterpunten op één kaart aanduidt.

In totaal staan nu meer dan [50 gratis drinkwaterpunten op de kaart](#). Er komen nog affiches die voorbijgangers duidelijk maken dat er gratis water te vinden is. Bij warm weer zijn de drinkwaterpunten belangrijk voor kwetsbare groepen zoals ouderen, jonge kinderen en dak- en thuislozen.

Subdoelstelling 6.2 Tegen 2030 komen tot toegang tot gepaste en degelijke sanitaire voorzieningen en hygiëne voor iedereen en een einde maken aan openbare ontlasting, waarbij speciale aandacht wordt besteed aan de behoeften van vrouwen en meisjes en mensen in kwetsbare situaties

Stad Gent biedt gratis overdekt publiek sanitair aan. Het aanbod en de faciliteiten evolueren afhankelijk van beleid, noden en budget. Naast het specifieke publiek sanitair, is er ook gratis te gebruiken sanitair in parkings en openbare gebouwen zoals musea, bibliotheken, zwembaden. Info over de meer dan 100 openbare toiletten in Gent is [hier](#) te vinden. De toiletten worden geïetst met schoonmaakmiddelen die het Europese ecolabel dragen. We hebben gelet op toegankelijkheid en genderinclusie. We willen sanitair voor iedereen in de stad beschikbaar maken. Zo zorgen we ook op drukke momenten zoals de [Gentse Feesten](#), voor een voldoende en kwalitatief aanbod.

¹³ Op Vlaams niveau wordt waterkwaliteit beoordeeld en gemonitord op basis van de fysico-chemische toestand en de ecologische toestand. Voor de beoordeling wordt gewerkt met een klassensysteem van 'slecht', 'ontoereikend', 'matig', 'goed' tot 'zeer goed (enkel voor natuurlijke waterlichamen)'. De ecologische toestand wordt bepaald door enkele biologische indicatoren (o.a. macro-invertebraten, vissen, fytoplankton) en de hydromorfologie (o.a. oeveropbouw, bodem, meandering, waterstroming...). De fysico-chemische toestand wordt bepaald door vijf gidsparameters: zuurstof, opgeloste zuurstof, totaal stikstof, geleidbaarheid en totaal fosfor.

Subdoelstelling 6.3 Tegen 2030 de waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, de lozing van gevaarlijke chemicaliën en materialen een halt toe te roepen en de uitstoot ervan tot een minimum te beperken waarbij ook het aandeel van onbehandeld afvalwater wordt gehalveerd en recyclage en veilig hergebruik wereldwijd aanzienlijk worden verhoogd

De waterkwaliteit van de Gentse binnenwateren ging in de afgelopen jaren sterk vooruit. Dit komt grotendeels dankzij de aansluiting van lozingspunten op het openbare rioleringsnetwerk, met aansluiting op waterzuiveringsinstallaties. In het algemeen is de waterkwaliteit van de Gentse binnenwateren matig. Overstortwerking, overblijvende niet-aangesloten lozingspunten en historische vervuiling van de waterbodem zijn de grootste vervuilingbronnen.¹⁴

Stad Gent en Farys brachten de lozingspunten [in kaart en startten met een plan om ze te saneren](#). Deze inventarisatie bracht 537 lozingspunten aan het licht bij huizen die rechtstreeks aan de waterloop grenzen. Het gaat vermoedelijk om 243 lozingspunten van regenwaterafvoer, 159 lozingspunten van droogweerafvoer (of sterk geconcentreerd afvalwater) en 135 lozingspunten waarvan de aard voorlopig onbepaald blijft.

Een voorbeeldproject voor het verbeteren van de waterkwaliteit is de aanpak tegen overstorten en private lozingen op de Lieve. Afvalwater lozen in de Lieve is verboden, maar meestal gaat het niet om kwaad opzet. Eigenaars weten niet altijd waar hun afvoerstelsel loopt en waar hun private riolering aansluit op het openbaar domein. Daarom begeleiden Stad Gent en Farys eigenaars van huizen waarvan Stad Gent vermoedt dat er via of onder het gebouw afvalwater geloosd wordt in de Lieve.

Daarnaast is onder impuls van Stad Gent de zone van de Gentse binnenwateren in de nieuwe [stroomgebiedbeheerplannen 2022 – 2027](#) aangeduid als klasse 4. Deze klasse houdt in dat de verschillende wateractoren ernaar streven om in deze zone een goede ecologische toestand te bereiken in 2033 (bij klasse 5 en 6 ligt de

ambitie lager). De waterbodems van de Gentse binnenwateren zijn door historische vervuiling over het algemeen verontreinigd tot sterk verontreinigd¹⁵. Gent streeft naar een basiskwaliteit voor alle waterbodems. Waterbodemkwaliteit is één van de indicatoren om de algemene waterkwaliteit te beschrijven.

Het verbeteren van de waterkwaliteit is een gedeelde verantwoordelijkheid (waterloopbeheerders, rioolbeheerders en openbare besturen). Zowel de stroomgebiedbeheerplannen als het hemelwater- en droogteplan van Stad Gent definiëren o.a. acties ten behoeve van de waterkwaliteit: rond de afvalwaterlozingen van woonboten, de waterkwaliteit van afstromend hemelwater van openbare wegenis, het structuurherstel van waterlopen, duurzaam saneren van verontreinigde waterbodems....

Subdoelstelling 6.4 Tegen 2030 in aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen

Stad Gent heeft als doelstelling om de efficiëntie van het watergebruik te verhogen in alle sectoren door regenwatergebruik bij burgers en stadsdiensten aan te moedigen. Dit staat in de visie van het hemelwater- en droogteplan van de stad, en er zijn ook acties aan gekoppeld. De gewestelijke reglementering rond regenwater (GSVH) legt al jaren verplichtingen op voor nieuwbouw en grondige renovaties. Met de nieuwe GSVH sinds 2023 verstrengden de regels rond regenwaterhergebruik nog verder (verplicht plaatsen van hemelwaterput en aansluiten van alle wc's, wasmachine en buitenkraan). Daarnaast is het duurzaam winnen en verschaffen van zoet water een taak voor de drinkwatermaatschappijen. Voor Gent is dat Farys.

¹⁴ De Vlaamse Waterweg NV en Stad Gent. (2018). Beleidsvisie "Water in de stad". Geraadpleegd via https://www.vlaamsewaterweg.be/sites/default/files/download/15061_tk_010_gezamenlijke_visionota_layout_2019.pdf

¹⁵ VMM. (2023). Geoloket waterkwaliteit. Geraadpleegd via <https://www.vmm.be/data/waterkwaliteit>

Subdoelstelling 6.5 Tegen 2030 het geïntegreerde beheer van de waterhulpbronnen implementeren op alle niveaus, ook via gerichte grensoverschrijdende samenwerking

We streven ernaar om zoveel mogelijk natte natuur in te zetten als waterbuffer. Zo'n buffering houdt het afstromend water langer op, waardoor het kan infiltreren in de ondergrond en stroomafwaarts tot minder wateroverlast leidt bij hevige buien. In drogere perioden blijft de ondergrond dan weer langer vochtig doordat in nattere periodes het water kan insijpelen. Dit biedt kansen voor de ontwikkeling, het herstel en het behoud van natte natuur, wat meer leefgebied voorziet voor dieren en planten en bijdraagt tot een gezondere leefomgeving (o.a. afname hitte-eilandeffect).

Verschillende instellingen beheren de waterlopen in Gent: Provincie Oost-Vlaanderen, De Vlaamse Waterweg, de VMM, polderbesturen. We streven een goede samenwerking na met elk van deze partners. Het [hemelwater- en droogteplan in Gent](#) faciliteert ook samenwerkingen met externe stakeholders zoals de haven, hogeronderwijsinstellingen en andere besturen. De Vlaamse Waterweg nv is o.a. voor Gent de waterwegbeheerder. Samen met Stad Gent werken zij aan de waterwegen op verschillende niveaus: veiligheid, waterhuishouding, functioneel en recreatief gebruik, commerciële invulling en medegebruik door de burgers, belevingswaarde, rol in een klimaatrobuuste stad en beeldwaarde van de waterwegen.¹⁶

Subdoelstelling 6.6 Tegen 2020 de op water gebaseerde ecosystemen beschermen en herstellen, met inbegrip van bergen, bossen, moerassen, rivieren, grondwaterlagen en meren

Het natuurlijke waternetwerk vervult voor Gent in het bijzonder een prominente en ruimtelijk nog onderbenutte rol. De waterlopen en valleigebieden verbinden het buitengebied met de binnenstad. De combinatie van het waternetwerk met groenassen creëert groenklimaatassen. Het zijn niet alleen verbindingen: ze voeren koele en zuivere lucht aan tot in het stadscentrum, brengen verkoeling door ventilatiestromen, open water, verdamping en schaduwwerking. Het gaat ook over het voorkomen van wateroverlast door water vast te houden aan de bron en te hergebruiken. Hemelwater ter plekke laten infiltreren is nog belangrijker geworden door de dalende grondwaterstanden. Het vormt een noodzakelijke aanvulling van deze grondwaterreserves. De verhardingsgraad moet dus omlaag. Daarom hebben we een [hemelwater- en droogteplan](#) sinds eind 2024. Ook een goed functionerend rioolstelsel is onmisbaar. Afvalwater wordt snel en efficiënt afgevoerd naar een zuiveringsvoorziening en er is oog voor de mogelijkheden van afvalwater als bron van energie.

De Gentse visie op hemelwaterbeheer is in hoofdzaak gebaseerd op de voorkeursvolgorde: afstroom vermijden door ontharding, hergebruik van hemelwater, infiltratie, buffering met vertraagde afvoer en pas in het uiterste geval lozen op een hemelwaterstelsel. We geven bovendien de voorkeur aan natuurgebaseerde oplossingen die meerdere ecosystemendiensten leveren (zoals verkoeling, recreatie, en biodiversiteit) terwijl ze de effecten van klimaatverandering tegengaan.

¹⁶ De Vlaamse Waterweg NV en Stad Gent. (2018). Beleidsvisie "Water in de stad". Geraadpleegd via https://www.vlaamsewaterweg.be/sites/default/files/download/15061_tk_010_gezamenlijke_visienota_layout_2019.pdf

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

SDG 7: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen

In 2030 moet iedereen toegang hebben tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie. Duurzame energie kunnen we halen uit natuurlijke bronnen zoals water, wind en zon. Om deze duurzame ontwikkelingsdoelstelling te bereiken, moeten we die energiebronnen beter onderzoeken, net zoals de technologie waarmee we duurzame energie kunnen opwekken. Ook de energie-efficiëntie moet verdubbelen tegen 2030. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

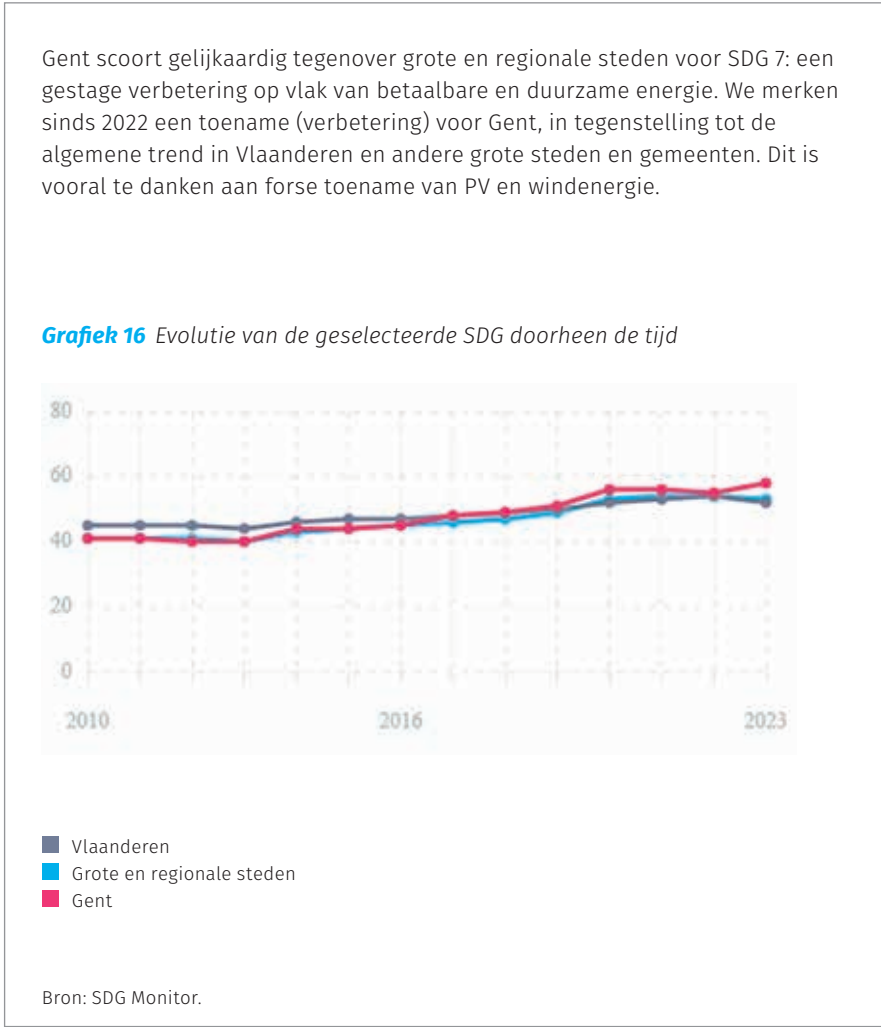
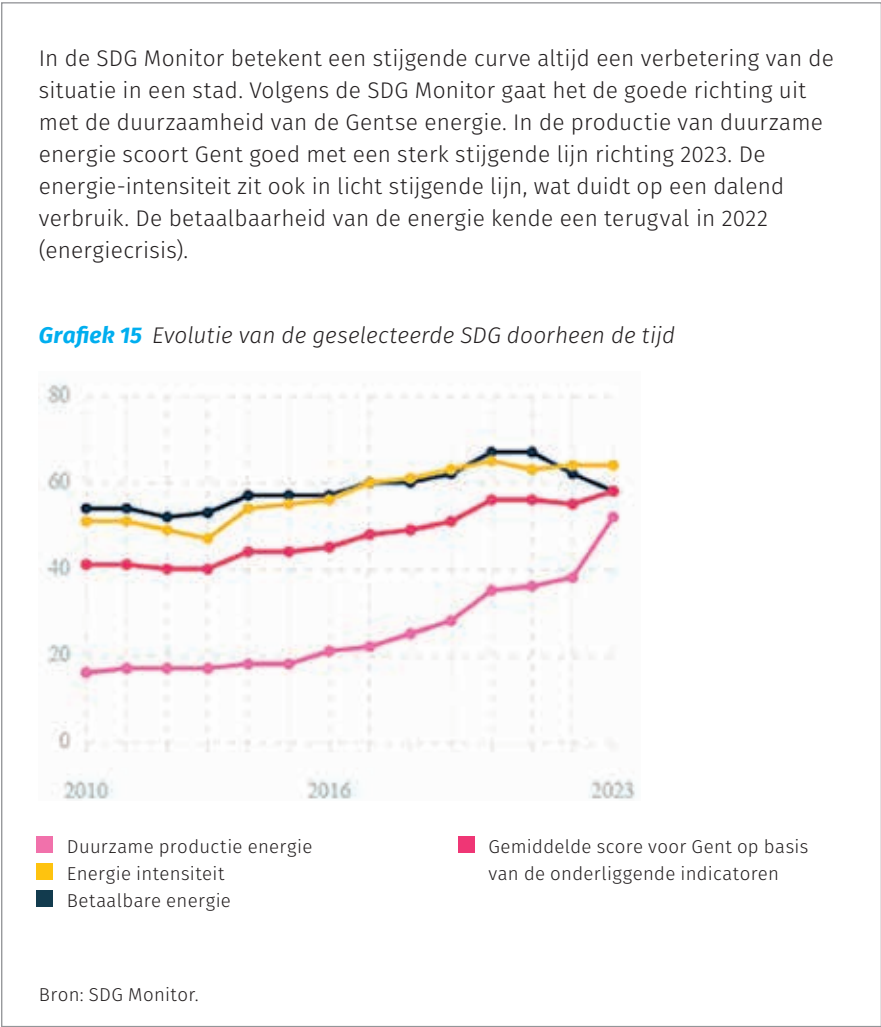
Signalen voor SDG 7

Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 7 een sterkte in Gent. We scoren beter dan de mediaan in Vlaanderen en ook hoger dan de te verwachten waarde¹⁷ voor Gent.

Geselecteerde indicatoren voor SDG 7 uit de SDG Monitor bestaan uit:

- > Duurzame energieproductie: [Lokale productie hernieuwbare energie \(% verbruik\)](#) met meetpunten tussen 2011 en 2021, [Fotovoltaïsche \(PV\) benuttingsgraad daken \(%\)](#) met meetpunten tussen 2018 en 2022), [Geïnstalleerd vermogen windturbines met meetpunten](#) tussen 2010 en 2023
- > Energie-intensiteit: Energie-intensiteit huishoudens t.a.v. aantal inwoners met meetpunten tussen 2011 en 2021, Energie-intensiteit bedrijven t.a.v. toegevoegde waarde, [Percentage \(%\) straatverlichting dat LED is](#) met meetpunten tussen 2014 en 2022
- > Betaalbare energie: [Budgetmeter elektriciteit](#), [Budgetmeter aardgas](#), [Betaalbaarheid energie en water](#) met meetpunten tussen 2011 en 2023

¹⁷ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 7

Subdoelstelling 7.2 Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen

De afgelopen jaren nam de hoeveelheid geproduceerde hernieuwbare energie fors toe. We zien vooral een grote toename van de productie uit zon en wind. De installatie van zonnepanelen verliep de laatste jaren gestaag en kende sinds 2019 een opmerkelijke versnelling, met een uitschieter in 2023, het jaar volgend op de energiecrisis. Eind oktober 2023 was er in Gent 166 MW aan zonnepanelen geïnstalleerd, ongeveer 50/50 verdeeld over kleine daken van huishoudens en grotere installaties. Dit is een toename met 100 MW in de afgelopen 5 jaar. Hierdoor is Gent koploper in Vlaanderen, zowel in aantal installaties als in opgesteld vermogen (Stad Gent, 2023a) (VEKA, 2023).

Ook op het vlak van windenergie zetten we forse stappen vooruit. In oktober 2023 telde Gent 55 windmolens, een stijging met 20 stuks in de afgelopen 5 jaar. Het opgestelde vermogen is momenteel 168 MW, een stijging met 90 MW in de afgelopen 5 jaar (VEKA, 2023). Nieuwe windmolens zijn groter en kennen een hoger vermogen. De dip in 2021 was te wijten aan vervangingsbouw, waarbij kleinere turbines door grotere werden vervangen. De stadsmonitor peilde in 2023 naar het draagvlak voor windenergie: 30% van de Gentenaars vindt dat het stadsbestuur meer moet investeren in windmolens, dat is hoger dan het Vlaamse gemiddelde (25%) (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023l).

Door hun relatieve belang nemen we sinds 2013 ook zonneboilers en warmtepompen in de berekening op. Goede data over het aantal installaties en de opbrengst van hernieuwbare energie ontbreken, maar de stadsmonitor bevroeg het wel voor woningen. 13% van de Gentse respondenten gaf aan te wonen in een woning met warmtepompen, 5% met zonneboilers (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023). VITO heeft een interessante studie gemaakt die aangeeft dat in Vlaanderen al vrij veel woningen kunnen overschakelen op verwarming met warmtepomp. Door de hoge belasting op elektriciteit (t.o.v. aardgas) blijft het aandeel dat dat ook effectief doet laag (Reynders, 2024).

Ook voor tertiaire gebouwen (scholen, kantoren, zorg ...) is verwarming met warmtepompen een uitstekende keuze. Nieuwbouwprojecten en grootschalige renovaties (vb. het Wintercircus) maken vaker gebruik van een geothermische warmtepomp. Helaas hebben we hiervan momenteel geen overzicht.

Subdoelstelling 7.3 Tegen 2030 de globale snelheid van verbetering in energie-efficiëntie verdubbelen

De Gemeente- en stadsmonitor 2024 bevat meer recente data. In de periode 2011-2023 zie we toenames van 10-20%, zowel op het vlak van energiezuinige verwarming, dakisolatie en dubbel of driedubbel glas. 31% van de respondenten gaf aan van plan te zijn om de komende 5 jaar te renoveren (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023b). 44% van de Gentenaars vindt dat de stad meer moet inzetten op renovatie van woningen (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023l).

De cijfers wijzen op een stevige toename in het aantal energiezuinige renovaties in de periode 2011-2023, maar ook op de lange weg die nog af te leggen is (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023c).

8 WAARDIG WERK EN ECONOMISCHE GROEI

SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen

In SDG 8 staat waardig werk voor iedereen centraal. Dit betekent dat iedereen die kan werken de mogelijkheid moet hebben om te kunnen werken, onder goede en veilige werkomstandigheden. Hierbij gaat extra aandacht naar jongeren en personen met een handicap. Werk moet economische groei stimuleren zonder het milieu aan te tasten. Ook duurzaam toerisme is een onderdeel van een gezonde economische groei. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 8

Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 8 een uitdaging voor Gent. We scoren lager dan de te verwachte waarde voor Gent¹⁸ en zitten iets verder af van de mediaan in Vlaanderen.

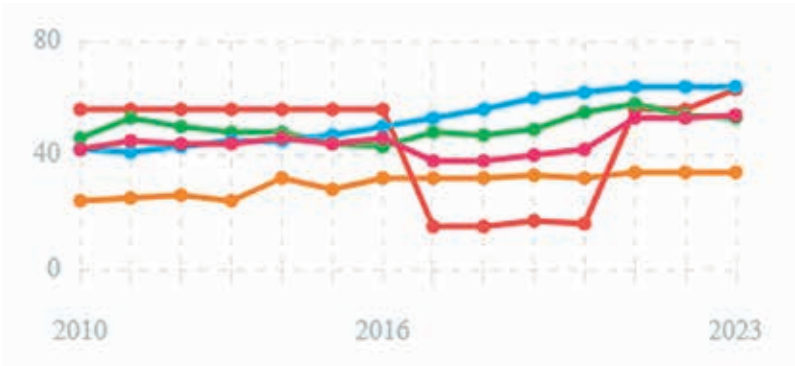
De geselecteerde indicatoren voor SDG 8 in de SDG Monitor gaan over:

- > Tewerkstelling met meetpunten tussen 2010 en 2021 ([Werkzaamheidsgraad 20-64-jarigen \(%\)](#), [Werkzaamheidsgraad vrouwen](#), [Werkzaamheidsgraad ouderen \(55+\)](#), [Werkzaamheidsgraad niet-Belgen, EU](#), [Werkzaamheidsgraad niet-Belgen, niet-EU](#))
- > Werkloosheid met meetpunten tussen 2010 en 2023 (Werkzoekendegraad vrouwen, Werkzoekendegraad jongeren (20-24-jarigen), Werkzoekendegraad ouderen (55-64-jarigen), Langdurige werkloosheidsgraad, [Laaggeschoolde werkloosheidsgraad](#))
- > Circulaire en sociale economie:
 - ◊ [Doelgroepmedewerkers in tewerkstelling sociale economie](#) (meetpunten tussen 2017 en 2020)
 - ◊ [Tewerkstelling: ratio circulaire jobs](#) (meetpunt in 2021 en 2023)
- > Groei met meetpunten tussen 2010 en 2022 ([Netto groeiratio ondernemingen](#), [Bruto toegevoegde waarde per capita](#))

¹⁸ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad. Een stijgende curve betekent dus dat de Gentse economie groeit met aandacht voor eerlijk en waardig werk. Het gaat de goede richting uit met eerlijk werk en de Gentse economie groeit. Binnen de circulaire economie zien we een stijgende curve van 4% naar 8%.

Grafiek 17 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

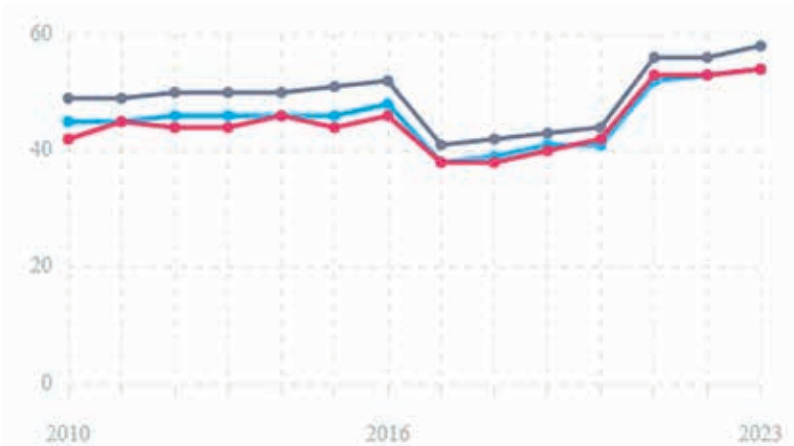

- Tewerkstelling
- Werkloosheid
- Circulaire en Sociale Economie
- Groei
- Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoort gelijkaardig tegenover grote en regionale steden voor SDG 8. Nadat Gent licht onder het gemiddelde scoorde in 2020 maakte de stad een inhaalbeweging en scoren we op hetzelfde niveau. De lagere score van de SDG van 2017-2020 is te wijten aan 2 breuken in de tijdreeks van de indicator 'circulaire en sociale economie'. Het is dus niet of slechts zeer beperkt mogelijk om het absolute cijfer voor en na elk van die breuken te vergelijken. Als grootstad scoren we in absolute termen iets onder Vlaanderen, maar de kloof werd de voorbije jaren wel systematisch kleiner.

Grafiek 18 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

- Vlaanderen
- Grote en regionale steden
- Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent vullen de conclusies uit de SDG Monitor graag aan met een ruimere set aan indicatoren die rekening houden met de context van een centrumstad als Gent:

De Gentse economie wordt gekenmerkt door een robuuste groei, die tussen 2011 en 2021 systematisch hoger lag dan Vlaanderen en het gemiddelde van de dertien centrumsteden. Zie verder onder 'Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 8'.

Bij twee gebruikte indicatoren in de SDG Monitor geven we graag het volgende mee:

De SDG-indicator 'bruto toegevoegde waarde per inwoner' uit de SDG Monitor herleidt de bruto toegevoegde waarde per inwoner naar scores van 0 tot 100 op basis van een vergelijking met alle andere Vlaamse gemeenten. Hierbij krijgt de gemeente met de hoogste bruto toegevoegde waarde per inwoner een score van 100 en die met de laagste een score van 0. Door deze methodologie zijn de scores vertekend door uitschieters. Zo krijgt een gemeente die weinig inwoners telt maar grote welvarende bedrijven huisvest een maximumscore. Net als andere centrumsteden scoort Gent door deze methodologie relatief laag op deze indicator (zeker in vergelijking met de maximumscore). Als we de bruto toegevoegde waarde per inwoner van Gent vergelijken met de andere centrumsteden of de mediaanscore, dan scoort Gent wel bovengemiddeld goed.

'Circulaire en sociale economie' gebruikt cijfers die soms wel een circulaire focus hebben (tewerkstelling) en soms niet (werkloosheidscijfers). In Gent voegen we daar graag data aan toe over potentiële jobs in de circulaire economie. Of we voegen informatie toe over Gentse bedrijven die inzetten op het ontwikkelen van een circulair business model en circulaire processen.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 8

De volgende initiatieven bieden een inzicht in de belangrijkste duurzaamheidsinspanningen rond waardig werk en economische groei. Ze streven geen volledigheid na.

Subdoelstelling 8.1 De economische groei per capita in stand houden in overeenstemming met de nationale omstandigheden en, in het bijzonder, minstens 7% aangroei van het bruto binnenlands product per jaar in de minst ontwikkelde landen

De Gentse economie wordt gekenmerkt door een robuuste groei, die tussen 2011 en 2021 systematisch hoger lag dan Vlaanderen en het gemiddelde van de 13 centrumsteden en Brugge. De groei lag ook beduidend hoger dan Antwerpen. In 2020 kende de economische groei overal een sterke terugval door de coronacrisis, maar in 2021 veerde hij weer op. Die opleving uit zich ook in een hoge bruto toegevoegde waarde *per inwoner*, die hoger ligt dan in Antwerpen, Brugge, het gemiddelde van de 13 Vlaamse centrumsteden en het Vlaamse Gewest. Dit vertaalt zich niet in een hoge bruto toegevoegde waarde *per werknemer*, wat een relatief intensieve groei qua werkgelegenheid impliceert voor Gent. Ook de netto-jobcreatie in Gent tussen 2009 en 2019 illustreert dit: hoger dan het gemiddelde van de 13 centrumsteden, Antwerpen, Brugge en het Vlaams Gewest.

Subdoelstelling 8.2 Tot meer economische productiviteit komen door diversificatie, technologische modernisatie en innovatie, ook door de klemtoon te leggen op sectoren met hoge toegevoegde waarde en arbeidsintensieve sectoren

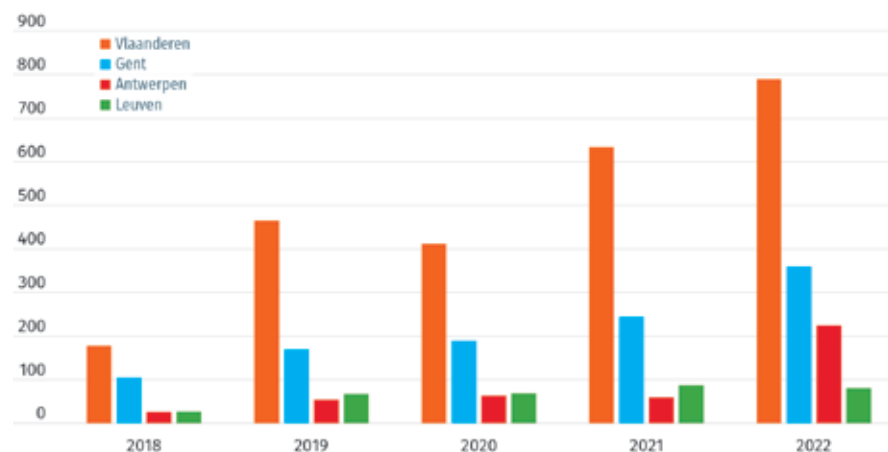
Er gebeurt veel [in Gent rond circulaire economie](#). Met de keuze voor Clean Technology als één van de vier economische speerpunten in Gent tracht de stad een positieve impuls te geven aan bedrijven die onder andere services en technologie aanbieden die de impact van economische bedrijvigheid op milieu en klimaat verkleinen en kringlopen sluiten. Met een sectoroverschrijdende aanpak tekent deze [Cleantech Cluster Regio Gent](#) voor duurzaamheid met daadkracht.

Subdoelstelling 8.3 Bevorderen van op ontwikkeling toegespitste beleidslijnen die productieve activiteiten ondersteunen, en de creatie van waardige jobs, ondernemerschap, creativiteit en innovatie, en de formalisering en de groei aanmoedigen van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, ook via toegang tot financiële diensten

Het [Ondersteuningspunt Ondernemers Gent \(OOG\)](#) biedt Gentse ondernemers een centraal aanspreekpunt. Ook stimuleert Stad Gent jongeren en studenten tot ondernemerschap via [Gentrepeneur](#). De voorbije jaren ontvingen zo'n 1.000 Gentse startende ondernemers ondersteuning via het starterscontract dat financiële en inhoudelijke ondersteuning biedt.

Sinds 2010 is de netto-groeiratio van het aantal ondernemingen hoger dan Vlaanderen en het gemiddelde van de 13 centrumsteden en Antwerpen.

Grafiek 19 Jaarlijks opgehaald risicokapitaal in Vlaanderen tussen 2018-2022 (in miljoen euro)

Bron: Flanders Investment & Trade, 2024

In 2022 haalden Gentse bedrijven 360 miljoen euro op. Dat is meer dan 45% van het Vlaamse totaal en 92,5% van het Oost-Vlaamse totaal. Van de acht grootste financieringsrondes in 2022 zijn de vijf grootste opgehaald door Gentse bedrijven, samen goed voor een totaal van 288,5 miljoen euro. Healthtech en biotech halen de grootste bedragen risicokapitaal op in Gent, gevolgd door food, energy, transportation, marketing en robotics.

De Gentse economie is een belangrijke Vlaamse groeimotor. Dat weerspiegelt zich ook in de directe buitenlandse investeringen (DBI) in de Gentse bedrijven.

Van 2021 tot en met 2023 werden 88 nieuwe buitenlandse investeringsprojecten aangekondigd in Gent voor een totaal bedrag van 1.968.611.359 euro (bron: Flanders Investment and Trade). Doorheen de drie jaren blijft het aantal aangekondigde projecten sterk gelijkaardig. Ook de verhouding van projecten ten opzichte van het aantal projecten in Vlaanderen blijft redelijk stabiel en situeert zich rond de 10% per jaar. En ook bij de aangekondigde jobs blijft de verhouding ten opzichte van Vlaanderen behoorlijk stabiel, rond de 16 en 17%. Het is opmerkelijk dat de verhouding hier telkens hoger ligt ten opzichte van het aantal projecten. Dit toont aan dat de projecten die aangekondigd worden in Gent een hoge tewerkstellingsgraad hebben. Van 2021 tot 2023 werden maar liefst 2.878 nieuwe jobs aangekondigd via buitenlandse investering.

In drie jaar tijd werd er voor 13.044.597.238 euro aan investeringen aangekondigd in Vlaanderen. 15,09% van dit bedrag belandde in Gent, goed voor een totaalbedrag van 1.968.611.359 euro. In 2021 haalde Gent een uitzonderlijk hoog bedrag in buitenlandse directe investeringen binnen. Dit is rechtstreeks toe te wijzen aan de aankondiging van het Steelanol-project bij ArcelorMittal Gent. De bedragen in de andere jaren zijn meer representatief voor de gemiddelde investeringsbedragen in Gent. Deze investeringen tonen zich duidelijk in onze groei door vele nieuwe ontwikkelingen zoals Daikin met een wereldwijd innovatiecentrum, en Johnson & Johnson – Legend Biotech met een CAR-T faciliteit. Beide vestigingen bevinden zich op het Tech Lane Science Park in Zwijnaarde.

Het type investeringen is sterk verbonden aan onderzoek en ontwikkeling en aan de industrie zelf (manufacturing en productie). Maar ook in sales, marketing, logistiek en distributie wordt geïnvesteerd vanuit het buitenland. De buitenlandse

investerings komen van overal ter wereld, de meeste komen uit landen zoals Nederland, Groot-Brittannië, Amerika, Zweden, Peru en Zwitserland. Veel voorkomende sectoren zijn pharmaceuticals, automotive & componenten, chemicals, machinery en IT. Deze hoge investeringscijfers weerspiegelen de duidelijke groei van de Gentse technologie en innovatieve economie, gekoppeld aan de kennisinstellingen en industrie.

Gent blijft in Vlaanderen koploper op het vlak van aantal opstartende (digitale) technologiebedrijven (zogenaamde start-ups). Van 2014 tot 2023 werden meer dan 500 start-ups opgericht in Gent. Vlaanderen brengt sinds 2022 een jaarlijks rapport uit over het Vlaams economisch start-upweefsel, The State of the Flanders' Startup Ecosystem. Als we in de laatste versie van dit rapport (Flanders Investment & Trade, 2023) inzoomen op Gent, zien we dat twee van de drie huidige Vlaamse unicorns Gents zijn, namelijk Deliverect en Team.blue. In hetzelfde rapport lezen we dat zes van de tien toekomstige unicorns in Vlaanderen van Gentse bodem zijn.

Ook spin-offs vinden hun weg naar Gent: 4 op de 10 van Vlaamse spin-offs zijn Gents. Een spin-off is een bedrijf dat technologie, kennis en/of intellectuele eigendom die uit universitair onderzoek voortkomt, vertaalt naar een commercieel product of dienst.

Ook groeibedrijven (of scale-ups) kunnen een indicator zijn voor een internationaal matuur en dynamisch ecosysteem.

Wanneer we de ruimere doorgroei van Gentse ondernemingen beschouwen, is een klassieke definitie van groeibedrijven de 'Gazellen' zoals gerangschikt door het maandblad 'Trends' op basis van een analyse van de jaarresultaten. In 2023 kende Gent 64 gazellen (op basis van de groei over de periode 2018-2022), waarvan 30 grote gazellen, 24 middelgrote gazellen en 10 kleine gazellen. Daarmee is Gent verantwoordelijk voor één op vier van de Oost-Vlaamse gazellen (Trends, 2023).

Voor de "klassieke" indicator 'omzet', toegespitst op technologiebedrijven, is de Deloitte Fast 50 ranking een belangrijke graadmeter. Het consultancy bedrijf rangschikt jaarlijks per land de vijftig technologiebedrijven (hardware, communicatie, cleantech en life sciences) die een sterke omzetgroei noteerden. In de Belgische lijst staan traditioneel heel wat Gentse bedrijven, gemiddeld 12 per jaar sinds 2018 (Deloitte Belgium, 2023). Gent doet het daarmee beter dan steden zoals Brussel (met gemiddeld 6 per jaar sinds 2018), Antwerpen (met gemiddeld 3,8 per jaar sinds 2018) en Leuven (met gemiddeld 4,3 per jaar sinds 2018). Hierbij moeten we opmerken dat bedrijven zelf kandideren om op de Fast 50 lijst te kunnen staan. Niet alle Belgische bedrijven worden dus gescreend.

Subdoelstelling 8.5 Tegen 2030 komen tot een volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor alle vrouwen en mannen, ook voor jonge mensen en personen met een handicap, en een gelijk loon voor werk van gelijke waarde

We kunnen enkele gedeeltelijke resultaten geven:

- > De tewerkstelling van Gentse mannen en vrouwen vertoont al enkele jaren een stijgend verloop. De kloof tussen mannen en vrouwen is ook aan het dichtten. Gent scoort in absolute cijfers sterker dan het gemiddelde van de Vlaamse centrumsteden maar onder het Vlaamse gemiddelde. De Gentse groei is wel sterker dan die van zowel de Vlaamse centrumsteden als het Vlaamse gemiddelde.
- > De werkzaamheidsgraad van Gentse 25-29-jarigen, 30-34-jarigen en 35-39-jarigen vertoont al enkele jaren een stijgend verloop. Die van 20-24-jarigen ligt gevoelig lager en blijft constant.
- > Voor personen met een handicap en wat betreft gelijk loon voor werk van gelijke waarde zijn er onvoldoende Gentse gegevens.

Subdoelstelling 8.9 Tegen 2030 beleidslijnen uitwerken en implementeren ter ondersteuning van het duurzaam toerisme dat jobs creëert en plaatselijke cultuur en producten bevordert

Er is nog geen eenduidigheid op Europees of Vlaams niveau over welke cijfers precies opgenomen worden in het meten van duurzaam toerisme. Er bestaat wel consensus over wat duurzaam toerisme is. Volgens de [UNWTO](#) is duurzaam toerisme: *Tourism that takes full account of its current and future economic (1), social (2) and environmental (3) impacts, addressing the needs of visitors (4), the industry (5), the environment (6) and host communities (7).*

Welke cijfers steden precies gebruiken om dit te meten, hoe zij deze cijfers combineren en interpreteren varieert sterk van stad tot stad. Dit maakt het moeilijk om te benchmarken. Verder zijn veel data die de UNWTO voorstelt in zijn framework om duurzaam toerisme te meten niet beschikbaar op regionaal niveau. Als we duurzaam toerisme meten aan de hand van de 7 componenten uit de definitie van de UNWTO, komen we tot deze conclusies: op het vlak van economische impact (1), noden van de bezoeker (4) en noden van de industrie (5) zien we een positieve evolutie over de tijd en een score die minstens even goed is als het Vlaamse gemiddelde.

Het aantal overnachtingen stijgt jaar na jaar in Gent (behalve voor de coronajaren 2020 en 2021). In 2022 telde Gent 1.5 miljoen overnachtingen. Dat is 15% meer dan in 2019. Hiermee zit Gent op het gemiddelde van de Vlaamse kunststad. Antwerpen en Brugge hebben meer overnachtingen, Leuven en Mechelen minder. (bron: Toerisme Vlaanderen)

Op het vlak van sociale impact (2) zien we opnieuw een stijging sinds corona maar nog niet hetzelfde niveau als pre- corona.

Voor de impact op het milieu (3) is de vergelijking over de tijd minder duidelijk, omdat er slechts 3 meetpunten zijn (CO₂-uitstoot door horeca) en door de langere impact van corona op het internationaal reizen (CO₂-uitstoot door verplaatsingen). Op basis van de gemeentelijke CO₂-inventarissen kennen we de CO₂-uitstoot door de horeca, wat ruimer is dan toerisme alleen (Vlaamse Overheid, 2024). Via TOURMIS, een databank ondersteund door de European Travel Commission, krijgen

Tabel 1 CO₂-uitstoot door horeca (Ton)

CO ₂ -uitstoot, ton	2016	2019	2021
Horeca, Burgemeestersconvenant	49.611	48.240	45.801
Verplaatsing H/T Gent, TOURMIS	114.565	160.904	40.092

we de CO₂- uitstoot door de heen- en terugreis van verblijfsbezoekers naar Gent (Modul University Vienna, 2024). In 2021 verminderde de CO₂-uitstoot. Omdat dit een coronajaar was met verstoorde (toeristische) activiteiten (o.a. veel minder internationale verplaatsingen), kunnen we hieruit nog geen conclusies trekken.

Gent scoort goed op het vlak van de noden van de omgeving (6). Hoewel de toeristische intensiteit toeneemt door de stijging in overnachtingen, wordt de fysieke draagkracht van de stad niet overschreden.

De toeristische intensiteit (aantal overnachtingen/aantal inwoners) in Gent stijgt van 4.1 in 2017 naar 5.6 in 2022. Dit komt door de toename in overnachtingen. De toeristische intensiteit in Gent blijft lager dan het Vlaamse gemiddelde. Verder voerde de Katholieke Universiteit Leuven in 2022 onderzoek naar de toeristische draagkracht van Gent. De centrale onderzoeksvraag was: *“Hoe groot kan het maximaal aantal dag- en verblijfstoeristen zijn in Gent zonder dat de draagkracht van het stedelijke toeristische systeem wordt overschreden en waarbij Gentenaars evenzeer van de stad kunnen blijven genieten?”*. Via een economisch optimalisatiemodel zag men dat de draagkracht van de verschillende stedelijke systemen in Gent (toeristische accommodatie, horecagelegenheden, historische gebouwen en monumenten, monumentale kerken en kathedralen, capaciteit winkelstraten, parkeergelegenheid en treinaanbod naar Gent) niet overschreden wordt.

Enkel voor de noden van bewoner (7), scoort Gent negatief: lager ten opzichte van de eerste metingen en minder goed in vergelijking met de gemiddelde Vlaamse kunststad. De meerderheid van de Gentenaren steunt toerisme. Ten opzichte van de eerste metingen van het bewonersonderzoek (in 2017 en 2019) zien we wel een dalende trend. Verder zit Gent systematisch onder de score van de andere Vlaamse kunststeden (~10 procentpunten). (Bron: bewonersonderzoek, Toerisme Vlaanderen)

9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR

SDG 9: Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie

SDG 9 gaat over het ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur. De infrastructuur moet opgewaardeerd worden met een verhoogde efficiëntie en duurzame technologie. Dit doel kunnen we bereiken met wetenschappelijk onderzoek en door in te zetten op innovatie. Daarnaast speelt de toegang tot internet een sleutelrol in de uitwerking van deze doelstelling. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

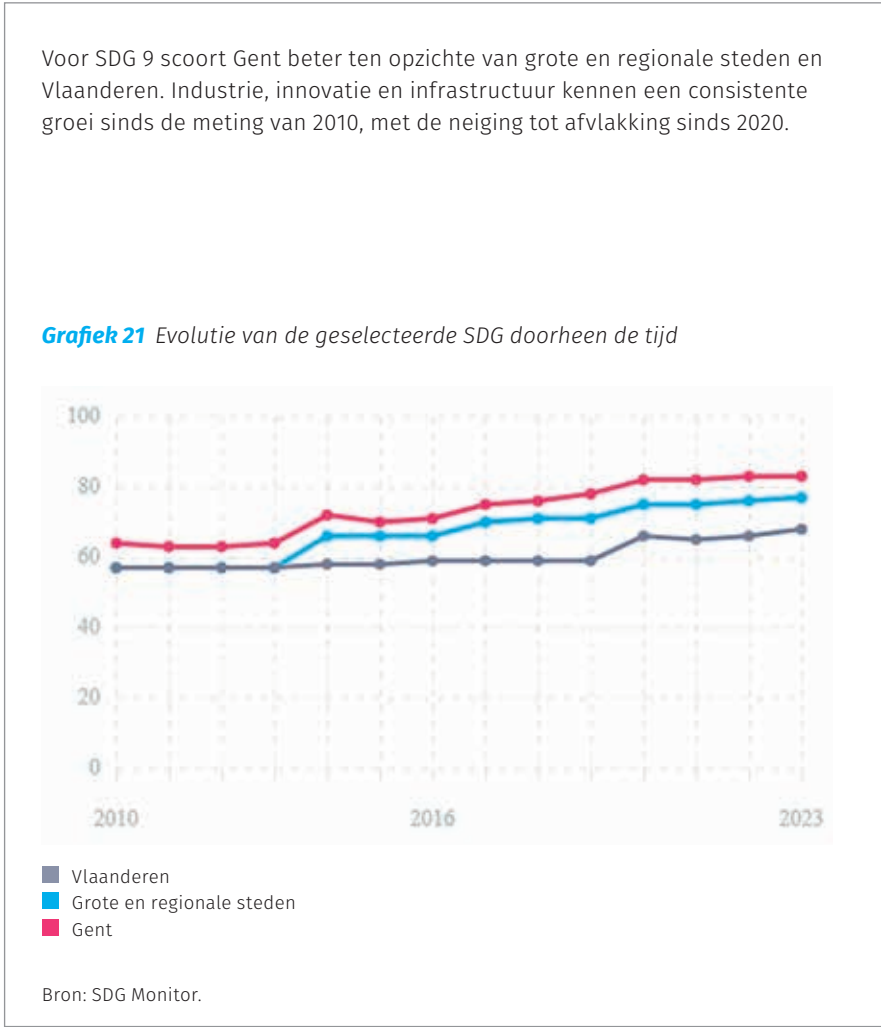
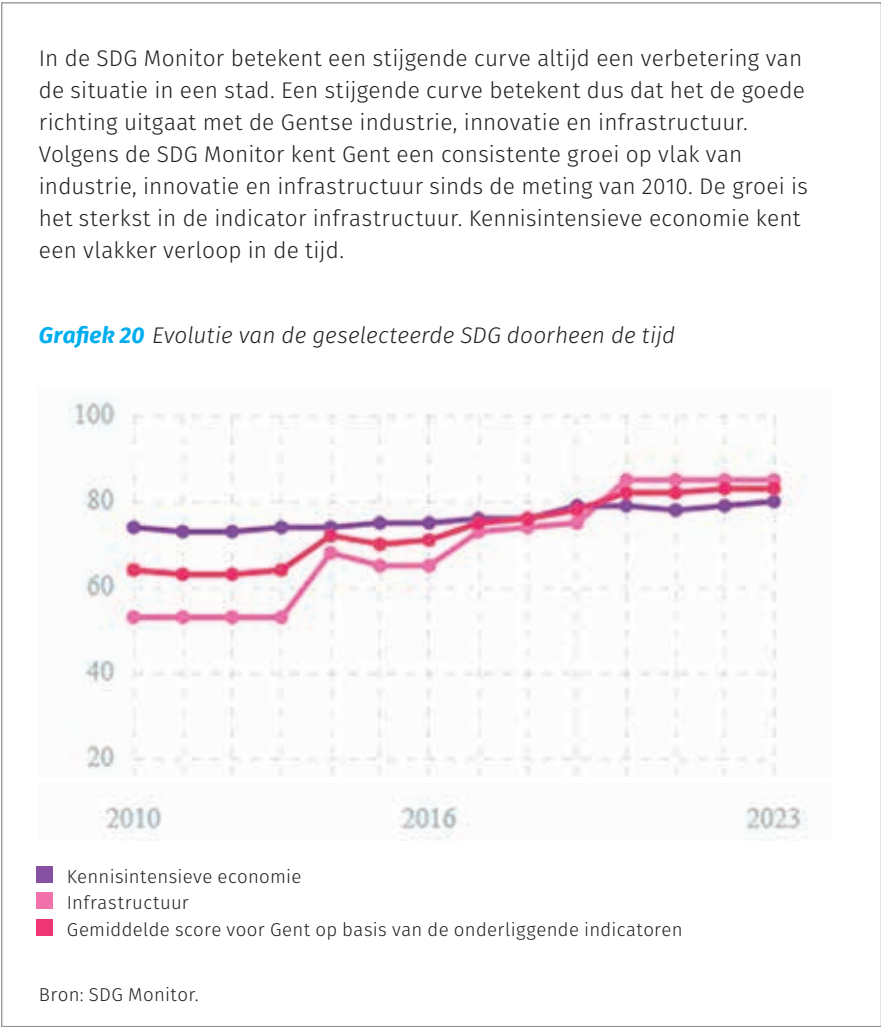
Signalen voor SDG 9

Volgens de SDG Monitor is SDG 9 een sterkte in Gent. We scoren boven de verwachte waarde¹⁹ en ver voorbij de Vlaamse mediaan.

De geselecteerde indicatoren voor het meten van SDG 9 in de SDG Monitor gaan over kennisintensieve economie ([Aandeel zelfstandigen in kennisintensieve dienstensectoren en hoog en medium hoogtechnologische industrie](#) met meetpunten tussen 2010 en 2023, Het aandeel werknemers in kennisintensieve en creatieve sectoren op het totale aantal werknemers werkzaam in de stad/gemeente met meetpunten tussen 2017 en 2023) en infrastructuur ([Aandeel van de inwoners dat in de woning beschikt over internet](#) met meetpunten tussen 2011 en 2023, [Aandeel bezette oppervlakte bedrijventerreinen op het grondgebied van de gemeente](#) met meetpunten tussen 2014 en 2023).

¹⁹ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor met de nodige nuances:

- > Enkel op vlak van innovatie kunnen we eventuele signalen onderbouwen, enkel daarvoor zijn relevante indicatoren voorhanden via de SDG Monitor. Op basis van deze indicatoren scoort Gent opvallend hoog.
- > De SDG-indicatoren voor infrastructuur gaan over 'het aantal internetaansluitingen in woningen' en 'bezettingsgraad van bedrijventerreinen'. De sterke groei van die eerste indicator domineert de algemene trend van SDG 9. Op basis van deze 2 indicatoren kunnen we geen volledige trend beschrijven over infrastructuur.
- > In de SDG Monitor zijn geen indicatoren opgenomen over inclusieve en duurzame industrialisering.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 9

Subdoelstelling 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen

[Eiland Zwijnaarde](#) is een bedrijvenpark in het zuidelijke deel van Gent. De site is ook gekend als deel van de ruimere ontwikkeling Tech Lane Ghent. Eiland Zwijnaarde is een groen, duurzaam en toekomstbestendig bedrijvenpark. Het terrein biedt plaats voor kennisbedrijven en logistieke bedrijven die inzetten op watergebonden distributie. In 2018 vestigde het eerste logistieke bedrijf zich op de site, intussen zijn er al drie operationele bedrijven op de site. Vandaag is de site in volle ontwikkeling.

We zetten volop in op een gerichte uitgifte van de bedrijventerreinen in handen van Groep Gent (zoals [Wiedauwkaai](#) en [Gentbrugge II](#)) om het bestaande potentieel aan brownfields²⁰ met de betrokken actoren maximaal te activeren. We stimuleren het verdichten en stapelen van economische functies. We vrijwaren maximaal de zones in onze stad die voor economie bestemd zijn en vullen ze innovatief in door combinaties met groengebieden, horeca, ambulante handel en ontspanningsmogelijkheden ter ondersteuning van de bedrijven. We overleggen nauw met de vertegenwoordigers van de diverse bedrijventerreinen om de uitdagingen van slim ruimtegebruik, innovatie, mobiliteit en klimaatverandering aan te pakken. We stimuleren een duurzaam management van het bedrijventerrein dat zich kan manifesteren in meer groenplekken op de site, hergebruik van hemelwater, of een gedeeld warmtenet waarbij CO₂-neutraliteit wordt nagestreefd.

20 Een brownfield is een geheel van verwaarloosde of onderbenutte gronden die zodanig zijn aangetast, dat zij slechts gebruikt of opnieuw kunnen worden gebruikt door middel van structurele maatregelen.

Subdoelstelling 9.2 Bevorderen van inclusieve en duurzame industrialisering en, tegen 2030, het aandeel in de werkgelegenheid en het bruto binnenlands product van de industrie aanzienlijk doen toenemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden, en dat aandeel verdubbelen in de minst ontwikkelde landen

Een belangrijke component van de industriële activiteit in Gent is de aanwezigheid van de haven. Op 1 januari 2018 fusioneerde Havenbedrijf Gent met de Nederlandse Zeeland Seaports tot de grensoverschrijdende haven North Sea Port, waarvan zo'n 300 Gentse bedrijven deel uitmaken (Österreichische Verkehrszeitung, 2017). North Sea Port is goed voor 106.000 jobs en 12,6 miljard euro toegevoegde waarde. Op basis van deze toegevoegde waarde is ze de derde grootste haven van Europa. De laatste 10 jaar kende North Sea Port als havengebied een gestage groei en sinds 2017 boekte het 3 recordjaren op rij. In 2023 daalde de goederenoverslag door wijzigende geopolitiek en Europese economie (North Sea Port, 2024).

De Gentse arbeidsmarkt is net als de Vlaamse vooral gericht op diensten, met veel tewerkstelling in de commerciële dienstensector (de zogenaamde *tertiaire sector*) en niet-commerciële dienstensector (de *quartaire sector*). Daarnaast is er ook een substantiële aanwezigheid van industrie (de *secundaire sector*). De land en tuinbouw en visserijsector (*primaire sector*) is veruit de kleinste hoofdsector in Gent RSZ en RSVZ (2022a).

- > In vergelijking met Vlaanderen is de quaire sector in Gent duidelijk groter. 37% van de Gentse tewerkstelling zit in die sector, tegenover 30% in de Vlaamse.
- > Vlaanderen kent in verhouding opvallend meer zelfstandigen in hoofdbezigheid dan Gent (zeker in de tertiaire sector). Een belangrijke verklaring hiervoor is de aanwezigheid in Gent van een aantal zeer grote bedrijven, wat voor een bovengemiddeld aandeel loontrekkenden zorgt. Zeker in de secundaire en quaire sector is een groot aandeel loontrekkenden tewerkgesteld in grote bedrijven (de top 4 van grootste Gentse bedrijven naar werknemers zijn bijvoorbeeld Broeders van Liefde, Volvo Cars en Trucks, Familiezorg Oost-Vlaanderen en Farys).
- > De tertiaire sector groeide het snelst tussen 2017-2022. In die periode groeide het aantal arbeidsplaatsen van 76.000 tot 92.000. Ook de andere sectoren zagen

jaarlijks een lichte groei in die periode. Enkel de quaire sector kende in 2022 een lichte terugval (1.000 arbeidsplaatsen).

Subdoelstelling 9.4 Tegen 2030 de infrastructuur moderniseren en industrieën aanpassen om hen duurzaam te maken, waarbij de focus ligt op een grotere doeltreffendheid bij het gebruik van hulpbronnen en van schonere en milieuvriendelijke technologieën en industriële processen, waarbij alle landen de nodige actie ondernemen volgens hun eigen respectieve mogelijkheden

In 2021 werd de [algemene bedrijfsbelasting van Gent](#) hervormd. Die hervorming voegde energieverbruik toe als maatstaf voor de economische draagkracht van de bedrijven. Door die extra duurzaamheidscomponent draagt het fiscale beleid van Stad Gent bij tot het behalen van de klimaatdoelstellingen. Investeren in milieuvriendelijke toepassingen kan leiden tot een lagere fiscale last.

Het [Plan Stedelijk logistiek](#) werd goedgekeurd. Dat bepaalt de aanpak voor een veilige, efficiënte en duurzame logistiek met daarin o.a. de ambitie om in 2030 emissievrije logistiek te realiseren binnen de R40.

Gedurende 3 jaar begeleidde proefproject Spits bedrijven in de zuidelijke mozaïek om een duurzame oplossing te vinden voor het woon-werkverkeer van hun werknemers. Spits bracht de mobiliteitsnoden van de bedrijven uit de regio in kaart, formuleerde oplossingen en voerde ze ook in de praktijk uit.

Subdoelstelling 9.5 Verbeteren van het wetenschappelijk onderzoek, moderniseren van de technologische capaciteiten van industrieën in alle landen, in het bijzonder in ontwikkelingslanden, waarbij ook tegen 2030 innovatie wordt aangemoedigd en op aanzienlijke wijze het aantal onderzoeks- en ontwikkelingswerkers per miljoen inwoners wordt verhoogd en waarbij ook meer wordt uitgegeven aan publiek en privaat onderzoek en ontwikkeling

De Gentse economie wordt gekenmerkt door een ambitieuze focus op innovatie. Gent heeft heel wat troeven: een sterk industrieel en innovatief ecosysteem in de haven, een dynamisch start- en scale-up ecosysteem in de hele stad, internationale topbedrijven, publieke en andere actoren die innovatie hoog op de agenda

plaatsen, kennisinstellingen en expertisecentra²¹ van wereldklasse, sterk groeiende wetenschapsparken, het potentieel tot een grote markt, de centrale ligging van Gent in Europa en de beleids- en ondersteuningsmaatregelen van het lokale bestuur die innovatie en ondernemen stimuleren. Het samenspel tussen al deze actoren in één stad, getypeerd door een historisch culturele en creatieve rijkdom, leidt tot een internationaal unieke dynamiek en een uitstekende voedingsbodem voor enkele gerenommeerde speerpunt domeinen: biotech, cleantech, healthtech en digital tech.

Stad Gent zet in op deze vier [economische speerpuntsectoren](#) van de toekomst om Gent uit te bouwen tot technologiehoofdstad van Europa. Deze technologieën zijn een katalysator van een beweging naar een duurzame economie, gericht op het klimaat en op de creatie en het behoud van jobs.

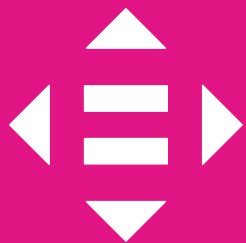
Als het gezicht van deze Gentse economische ambities werd de [Ghent Economic Board \(GEB\)](#) opgericht. De GEB faciliteert overleg tussen het stadsbestuur en de belangrijkste economische stakeholders in Gent. En het zal mee adviseren over de besteding van het voorziene [speerpuntenfonds](#) in het groter belang van Gent als economische topregio. Zo fungeert de GEB als motor voor de vele publieke en private innovatie-inspanningen in regio Gent. Het [Wintercircus](#) werd geopend om uit te groeien als mondiale tech hub en als uithangbord en epicentrum van de Gentse tech scene. Gent beschikt in Zwijsen over de Tech Lane Ghent: deze economische zone behoort tot de topregio's in Europa op vlak van kenniseconomie en hightech economie in o.a. life sciences, MedTech en AI.

Gent presteert opvallend hoog, zowel op het vlak van tewerkstelling in hoog-technologische sectoren als in kennis en creativiteit. Uit deze tewerkstellingscijfers blijkt dat kennis en talent een belangrijke input vormen voor innovatie. Op dit vlak kan Gent genieten van een sterke aanwezigheid van een aantal gereputeerde kennis- en onderwijsinstellingen. Gent is een studentenstad en trekt bijzonder veel studenten aan. Dat zien we in de cijfers waarbij we het aantal unieke actieve studenten en het aantal inwoners tegenover elkaar zetten. We merken een stijging in de verhouding ervan. In 2012 maakten studenten 21,4% uit van het totaal van studenten en inwoners. In 2021 maakten studenten 24,1% uit van het totaal van studenten en inwoners (Rijksregister en Onderwijs Vlaanderen, 2021).

Ook op vlak van onderzoek zien we het aandeel doctoraatsstudenten als een indicator voor aanwezigheid van kennis en talent. Sinds 2013 zien we een constante groei van het aantal doctoraatsstudenten (van 4.633 in 2013 naar 5.660 in 2021) (Vlaamse Overheid - Departement Hoger Onderwijs, 2021).

21 Waaronder: UGent, HOGENT, Artevelde Hogeschool, Odisee, KU Leuven, Luca School of Arts, KASK, Vlerick Business School, imec, VITO, VIB, CAPTURE, ILVO, OCAS, Centexbel, Inagro, Orsi Academy, Bio Base Europe Pilot Plant...

10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN

SDG 10: Dring ongelijkheid in en tussen landen terug

Door in te zetten op deze doelstelling zullen landen meer aandacht besteden aan de inkomensgroei van arme mensen. Het inkomen van de armste 40% van de nationale populatie moet in 2030 sneller gegroeid zijn dan het nationale gemiddelde. Voor mondiale financiële instituties betekent dit dat er een betere regulatie en controle moet gelden. Migratie en mobiliteit van mensen moet beter en veiliger georganiseerd worden. Er moet dus ook een einde komen aan discriminerende wetten en praktijken die ongelijkheid alleen maar groter maken. Iedereen moet gelijke kansen krijgen en betrokken worden bij alle sociale, economische en politieke aspecten van de maatschappij. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 10

Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 10 een uitdaging voor Gent. In 2023 scoorde Gent voor SDG 10 een stuk lager dan de te verwachten score²². We scoren ook lager dan de mediaan van de Vlaamse steden en gemeenten.

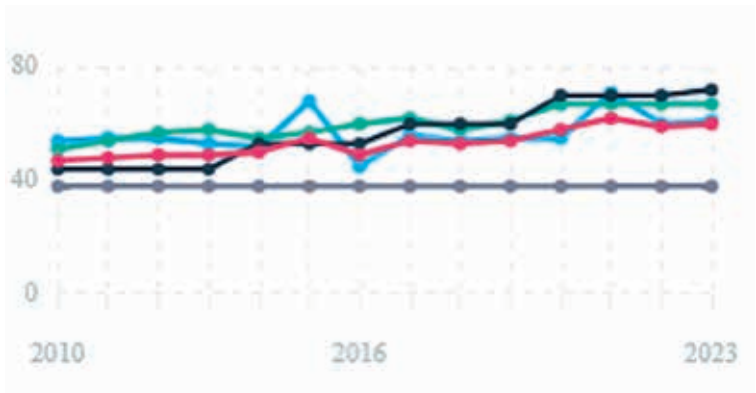
De geselecteerde indicatoren voor SDG 10 in de SDG Monitor gaan over:

- > Houding tegenover diversiteit: [Aanwezigheid mensen met verschillende herkomst is verrijking \(%eens\)](#) met meetpunten tussen 2020 en 2023, [Mensen met verschillende herkomst leven goed samen \(% eens\)](#) met meetpunten tussen 2017 en 2023, [Niet zo prettig als burens andere herkomst zouden hebben \(% oneens\)](#) met meetpunten tussen 2011 en 2023, [Sympathiek indien beter leren kennen \(% eens\)](#) met meetpunten tussen 2011 en 2020, [Te veel mensen met een verschillende herkomst woonachtig in gemeente/stad \(% oneens\)](#) met meetpunten tussen 2011 en 2023, [Zinvol om ontmoetingsactiviteiten te organiseren \(% eens\)](#) met meetpunten tussen 2011 en 2023
- > Inkomensongelijkheid: [Inkomensongelijkheid: interkwartiele coëfficiënt \(verhouding Q3-Q1 t.a.v. de mediaan\)](#) met meetpunten tussen 2010 en 2020
- > Discriminatie: percentage inwoners die zich het afgelopen jaar gekwetst, beledigd of benadeeld hebben gevoeld omwille van seksuele geaardheid (indien van toepassing), percentage inwoners die zich het afgelopen jaar gekwetst, beledigd of benadeeld hebben gevoeld omwille van herkomst (indien van toepassing), percentage inwoners die zich het afgelopen jaar gekwetst, beledigd of benadeeld hebben gevoeld omwille van fysieke of mentale beperking (indien van toepassing) met 1 meetpunt uit 2020
- > Herkomstkloof in tewerkstelling: [De herkomstkloof is het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van personen van Belgische herkomst en de werkzaamheidsgraad van personen van niet-EU-herkomst. De werkzaamheidsgraad betreft het aandeel werkenden bij de bevolking van 20 tot en met 64 jaar per herkomstgroep, verschil in langdurige werkloosheid \(>= 1 jaar\) t.a.v. totale WZW tussen niet EU en EU burgers](#) met meetpunten tussen 2010 en 2023

22 Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

In de SDG Monitor betekent een stijgende curve altijd een verbetering van de situatie in een stad. Een stijgende curve betekent dus dat de ongelijkheid in de stad afneemt, een dalende curve dat de ongelijkheid in de stad toeneemt. Volgens de SDG Monitor neemt de ongelijkheid in Gent sinds 2010 licht af.

Grafiek 22 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

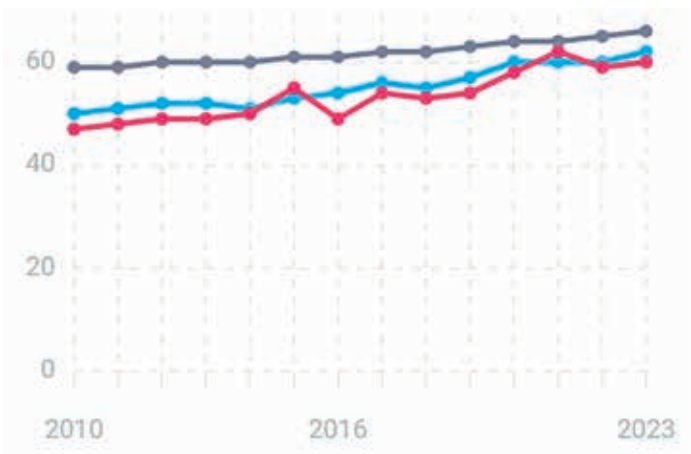

- Houding tegenover diversiteit
- Inkomensongelijkheid
- Discriminatie
- Herkomstkloof in tewerkstelling
- Gemiddelde score voor Gent op basis van de onderliggende indicatoren

Bron: SDG Monitor.

Gent scoort lager dan het gemiddelde van Vlaanderen en grote en regionale steden. Gent volgt wel dezelfde licht positieve trend (de ongelijkheid neemt af).

Grafiek 23 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

- Vlaanderen
- Grote en regionale steden
- Gent

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent vullen de signalen uit de SDG Monitor graag aan:

- > De vergelijking tussen de Vlaamse centrumsteden op het vlak van discriminatie is gebaseerd op een momentopname uit de stadsmonitor van 2020. Daaruit bleek dat 1 op 5 Gentenaars zich gediscrimineerd had gevoeld het afgelopen jaar, een cijfer dat hoger ligt dan het gemiddelde van de Vlaamse centrumsteden. In de stadsmonitor van 2024 werd deze vraag niet hernomen, waardoor een evolutieve blik ontbreekt.
- > Aanvullend op de signalen uit de SDG Monitor vermelden we hier de Veiligheidsmonitor van 2021. Op vlak van ervaringen met discriminatie scoort Gent beter dan het gemiddelde van de 5 grote steden samen (Antwerpen, Brussel, Charleroi, Luik en Gent).

Tabel 2 *Discriminatie*

DISCRIMINATIE	Slachtoffer (Gent)	Aangifte (Gent)	Grootsteden (gemiddelde van 5 grote steden samen)
9. discriminatie afkomst / nationaliteit	4,8	2,2	7,03
10. discriminatie geslacht/gender	4,4	0,0	4,85
13. discriminatie wegens andere redenen (handicap, politiek, geloof...)	3,8	0,0	4,89
19. discriminatie seksuele geaardheid	1,9	0,0	2,11

- > Uit eigen praktijktesten van Stad Gent stellen we vast dat discriminatie op de huurmarkt en arbeidsmarkt daalde doorheen de jaren (Christiaens A. & Mollen F., 2024).
- > Huurmarkt: algemeen zien we een dalende trend. Een lichte kentering in die trend verklaren we aan de hand van een beperkt aantal (nieuwe) spelers op de huurmarkt.
- > Arbeidsmarkt: de resultaten van de praktijktesten van 2021 tegenover 2024 tonen een daling in de discriminatie van personen met een migratieachtergrond (van 16% naar 6%). Ook voor de discriminatie op basis van transgenderidentiteit suggereren de resultaten een daling, maar deze resultaten zijn niet significant. We kunnen hier dus geen toeval uitsluiten. Tot slot stellen we een stijging vast voor discriminatie op basis van functiebeperking: dove personen kregen in de eerste meting 42% minder vaak een uitnodiging voor een sollicitatiegesprek, in de opvolgmeting steeg dat aantal naar 54%.
- > Uit de stadsmonitor van 2023 blijkt dat Gent systematisch beter scoort als het gaat over openheid/attitudes ten aanzien van etnisch-culturele diversiteit/andere geaardheid (een belangrijke beschermende factor om het risico op discriminatie tegen te gaan).

Voor een nuance bij de indicator over inkomensongelijkheid, verwijzen we naar de feedback bij de SDG over armoede.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 10

Subdoelstelling 10.1 Tegen 2030 geleidelijk tot een inkomenstoename van de onderste 40% van de bevolking komen tegen een ritme dat hoger ligt dan het nationale gemiddelde, en die toename ook in stand houden

Armoede kunnen we omschrijven als een combinatie van beperkingen van inkomen en ontwikkeling en sociale uitsluiting (Ontwikkelingsprogramma van de VN). Monetair armoede is het percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen dat onder de armoedegrens ligt. Deze armoedegrens is gelijk aan 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar huishoudinkomen.

Let op: de cijfers hiernaast zijn een schatting van de monetair armoede voor Gent op basis van Belgische cijfers (de Belgische percentages zijn genomen om het aantal Gentenaars te berekenen).

Opgelet: cijfers vanaf 2019 zijn niet vergelijkbaar met de periode ervoor

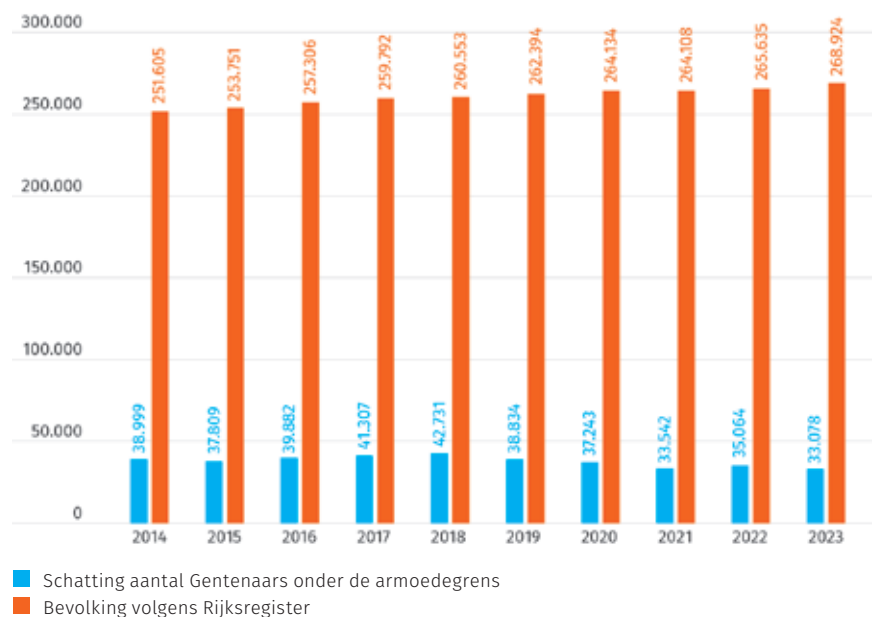
Opvallend is de daling van het aantal geschatte Gentenaars onder de armoedegrens in 2021 (de daling in 2019 en 2020 is te wijten aan een gewijzigde berekeningswijze). Deze daling was het gevolg van de maatregelen tijdens de COVID-19-crisis, waardoor het inkomen van de meest kwetsbaren tijdelijk steeg en het mediaan inkomen in diezelfde periode niet. In 2022 zien we dat de effecten van deze maatregelen verdwenen zijn, met opnieuw een stijging van het aantal personen onder de armoedegrens.

Uit de recente publicatie van Statbel blijkt dat het armoedecijfer (Administratief armoederisico op gemeentelijk niveau, beschikbaar tot 2021) specifiek voor Gent nog lager lag dan het Belgisch armoedecijfer (11,7% t.o.v. 12,7%).

Subdoelstelling 10.2 Tegen 2030 de sociale, economische en politieke inclusie van iedereen mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status

De beroepsbevolking bevat de werkenden en werkzoekenden. In 2021 ging het over 80% van alle 20-64-jarigen, waarvan de werkenden veruit het grootste

Grafiek 24 Schatting aantal personen onder armoedegrens – totale bevolking, 2014-2023, Gent

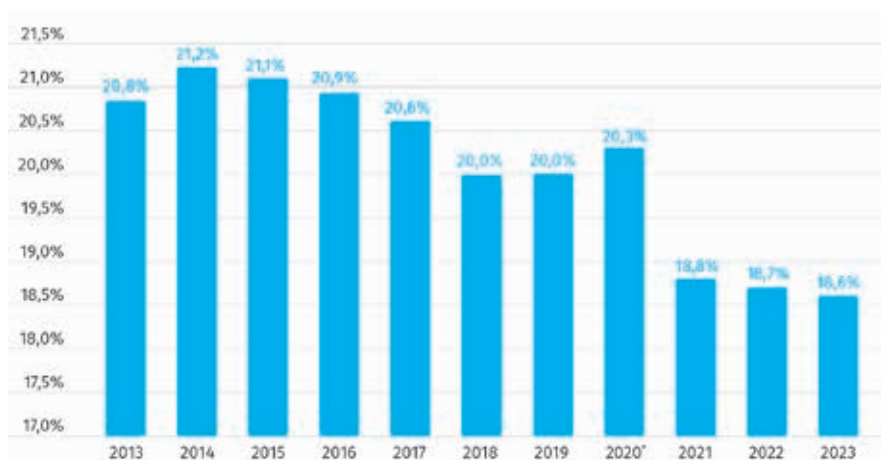
Bron: EU-SILC, Statbel

deel uitmaakten. De werkzaamheidsgraad (het aantal werkenden op de totale bevolking) van 20-64-jarige Gentenaars lag in 2021 op 73,4%, iets onder het Vlaamse gemiddelde van 75,9% (Steunpunt Werk, 2023). Dat was wel hoger dan het gemiddelde van de dertien Vlaamse centrumsteden (71,7%). Sinds 2006 nam de Gentse werkzaamheidsgraad toe met 6,1pp, iets sneller dan het Vlaamse gemiddelde (+5,8pp) en de Vlaamse centrumsteden (+5,0pp).

De gemiddelde werkzaamheidsgraad verschilt sterk naargelang de socio-economische positie van de persoon. Qua leeftijd is de werkzaamheid het hoogst bij 35-54-jarigen (80,1% in 2021) en het laagst bij 55-64-jarigen (60,4%). De groep van 20-34-jarigen zit hier tussenin met 72%. Enkel de jongste categorie verkleinde de kloof met Vlaanderen. Alle leeftijdsgroepen kenden een toename sinds 2006, waarbij

vooral de groei bij de oudste groep opvalt. Die nam toe met maar liefst 21,4pp (meer dan 50% groei). Die groei is voor het grootste deel te danken aan een inhaalbeweging bij vrouwen, die de voorbije 15 jaar opvallend langer aan de slag bleven. Toch ligt de werkzaamheidsgraad van vrouwen (70,1% in 2021) nog steeds duidelijk onder die van mannen (76,6%). Sinds 2006 is de kloof wel 4pp kleiner geworden. Opmerkelijk is dat mannen het in die periode iets beter deden dan het Vlaamse gemiddelde en vrouwen iets slechter. Tot slot zien we ook belangrijke verschillen naar herkomst²³. Gentenaars van Belgische herkomst hebben de hoogste werkzaamheidsgraad (79,1% in 2021), gevolgd door Gentenaars uit een ander EU-land (64%) en tot slot Gentenaars uit landen buiten de EU (57,3%). De grootste absolute groei zit bij beide groepen Gentenaars van niet-Belgische afkomst (allebei ongeveer +10pp sinds 2009). Enkel de groep Gentenaars van EU-herkomst groeit qua werkzaamheidsgraad trager dan het

Grafiek 25 Aandeel personen met risico op armoede of sociale uitsluiting

Bron: EU-SILC enquête, Statbel.

Vlaamse gemiddelde, maar dat is zo in alle Vlaamse centrumsteden, behalve Leuven. En toch groeide de werkzaamheidsgraad in Gent sterk voor alle herkomstgroepen. Van alle Vlaamse centrumsteden groeide de Gentse werkzaamheidsgraad het meest voor zowel Gentenaars van Belgische herkomst als Gentenaars uit een niet-EU-land. Voor inwoners uit een EU-land staat Gent op plaats 4 (van 13). In absolute waarden scoort Gent zeer goed voor Gentenaars van Belgische en niet-EU-herkomst (5de en 3de plaats binnen de Vlaamse centrumsteden). Voor Gentenaars uit een ander EU-land scoort Gent opvallend laag (12de plaats).

Het risico op armoede of sociale uitsluiting is een samengestelde indicator die aangeeft of een persoon door minstens één van de volgende drie situaties wordt getroffen: monetaire armoede, ernstige materiële en sociale deprivatie en/of een huishouden met een zeer lage werkintensiteit.

Een belangrijke beschermende factor tegen armoede is het bezit van een diploma. Uit cijfers uit EU-SILC blijkt dat 36,8% van de hooggeschoolden een risico loopt op armoede of sociale uitsluiting tegenover 68,7% van de laaggeschoolden.

Ook al neemt ruim de helft van de Gentenaren geregeld deel aan cultuur (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023), toch ervaren nog heel wat Gentenaars hiervoor allerlei drempels: mentaal, qua toegankelijkheid, financieel, etc.

Om cultuur zo betaalbaar mogelijk te maken en de vrijetijdsparticipatie in het algemeen meer te bevorderen, werkt Gent net als veel andere Vlaamse steden en gemeenten met een UiTPAS. Die biedt allerlei voordelen bij cultuur-, sport-, jeugd- en andere activiteiten. Voor mensen die het financieel moeilijk hebben, is er de UiTPAS aan kansentarief.

Maar de UiTPAS is niet het enige instrument om financiële drempels te verlagen. Verschillende cultuuraanbieders werken in Gent met het 'Pay what you can'-principe.

23 Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/interactieve-toepassing?gemeente=Gent>

Deze prijzenaanpak kent verschillende variaties: ofwel laat een organisator de bezoeker helemaal vrij om een zelfgekozen bedrag te betalen, ofwel kan de bezoeker vrij kiezen uit een aantal prijsformules. Uit cijfers van VierNulVier blijkt alvast dat zo'n systeem amper tot een daling aan inkomsten op ticketverloop leidt.

Door onder andere de corona- en de energiecrisis ervaren veel cultuurmakers een financiële impact, maar ook het publiek heeft het financieel lastiger. Bij de bibliotheek zien ze al enkele jaren een stijging in het aantal dossiers van leners die er niet in slagen om hun tetaatgeld te betalen, inclusief dossiers van minderjarigen. We merken in elk geval dat de meeste leners na een deurwaardersdossier niet meer gebruik maken van de bibliotheek, terwijl deze plek net voor deze burgers een hefboom op de sociale ladder kan betekenen. (Bibliotheek Gent, 2023)

Om de financiële drempel naar sportbeoefening te verlagen, kunnen houders van een UiTPAS aan kansentariet sporten aan een verlaagd tarief bij sportaanbieders die ingestapt zijn in het UiTPAS-project. Gent telt momenteel 32.822 van zulke UiTPAS-houders (Stad Gent, Departement Cultuur en vrije tijd, 2023).

Voor ons eigen Sportdienstaanbod schreef zo'n 17% zich in met UiTPAS aan kansentariet in 2023. Dat is opnieuw een stijging met 1,5% in vergelijking met 2022 (Sportdienst Gent, 2023).

Ook afstand kan een drempel zijn. Daarom organiseerden we in 14 wijken zeer lokale en laagdrempelige beweeglessen voor startende sporters.

Daarnaast kunnen Gentenaars ook zelf een beweeginiatief opstarten binnen het project Buurt Beweegt Gezond, ondersteund door de Sportdienst. Jaarlijks lopen er zo gemiddeld 8 verschillende reeksen (Sportdienst Gent, 2023).

UiTPAS regio Gent is de grootste UiTPAS regio van Vlaanderen. In 2023 werd de 75.000ste UiTPAS uitgereikt. Met de aansluiting van Merelbeke en Destelbergen veranderde UiTPAS Gent in 2018 naar UiTPAS regio Gent. In 2020 breidde de regio verder uit met Melle en Lochristi. Stad Gent is de eerste lokale overheid die gebruik maakt van de automatische toekenning van het kansentariet. Deze drempelverlagende manier van werken komt de rechthebbende ten goede en vermindert de administratieve handelingen.

Subdoelstelling 10.3 Gelijke kansen verzekeren en ongelijkheden wegwerken, ook door het afvoeren van discriminerende wetten, beleidslijnen en praktijken en door het bevorderen van de geschikte wetgeving, beleidslijnen en acties in dit opzicht

Uit praktijktesten uitgevoerd op de Gentse huurwoningmarkt (Stad Gent et al., 2023) in 2022 en 2023, blijkt dat mensen met migratieroots nog steeds structureel worden gediscrimineerd. Kandidaten met een Turkse, Slowaakse of Ghanese naam worden in 24% van de huuradvertenties niet uitgenodigd voor een plaatsbezoek terwijl kandidaten met een Belgische naam wel een uitnodiging ontvingen. Met betrekking tot handicap geven de resultaten aan dat het belangrijk is om een onderscheid te maken op basis van het type beperking. Dove kandidaten worden niet gediscrimineerd en ervaren zelfs een licht voordeel op de Gentse huurwoningmarkt. In 12% van de huuradvertenties worden zij wel uitgenodigd voor een plaatsbezoek, in tegenstelling tot hun niet-dove tegenhangers. Rolstoelgebruikers hebben het

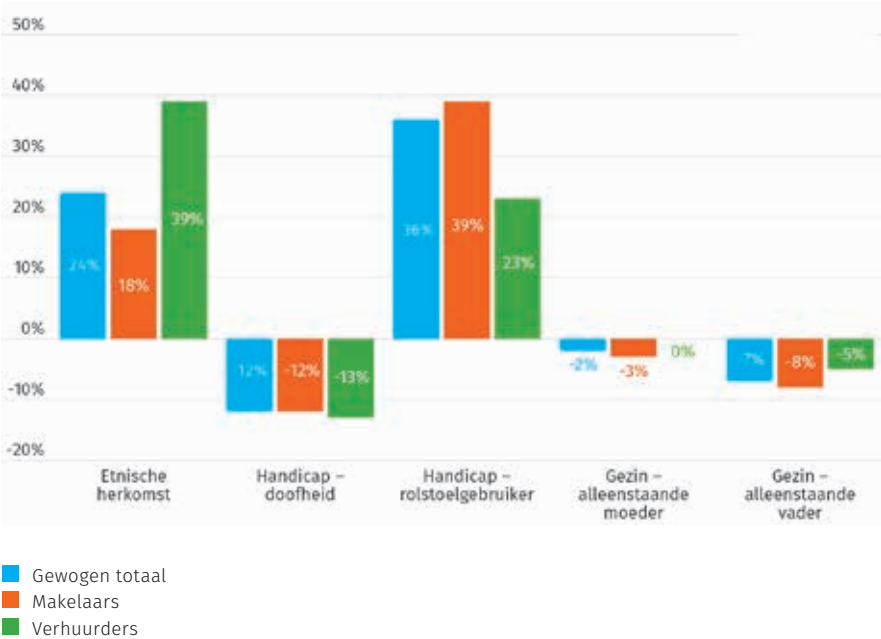

dan weer het zwaarst te verduren op de Gentse huurmarkt. Zij worden in 36% van de gevallen niet uitgenodigd voor een plaatsbezoek, terwijl de kandidaten zonder beperking wel worden uitgenodigd. We voerden enkel testen uit met rolstoelgebruikers voor woningen op het gelijkvloers of waar een lift in het gebouw aanwezig is

De correspondentietesten tonen ten slotte geen discriminatie aan van alleenstaande ouders tijdens de eerste fase van het verhuurproces. Alleenstaande moeders met twee kinderen worden in Gent niet gediscrimineerd, niet door makelaars en ook niet door particuliere verhuurders. Ook alleenstaande vaders met twee kinderen worden niet gediscrimineerd. Ze ervaren zelfs een klein voordeel, voornamelijk gedreven door hun hogere uitnodigingskansen door vastgoedmakelaars. In Gent voerden we via twee metingen praktijktesten uit op de Gentse arbeidsmarkt. Een meting op sectorniveau in vijf verschillende sectoren (in 2021 en 2024) en een meting op de hele arbeidsmarkt (2024).

- > Voor de discriminatiegrond etniciteit suggereren de resultaten een mogelijke daling in de mate van discriminatie. Terwijl in de nulmeting personen met een Turkse en Marokkaanse naam 16% minder vaak uitgenodigd werden voor een sollicitatiegesprek, daalde dat cijfer in de opvolgmeting naar 6%. Ondanks deze daling is het belangrijk op te merken dat personen met een migratieachtergrond nog steeds significant gediscrimineerd worden op de Gentse arbeidsmarkt.
- > Voor de discriminatiegrond transgender identiteit suggereren de resultaten een daling in de mate van discriminatie, zowel op vlak van positieve reacties als uitnodigingen. Maar deze resultaten zijn niet significant, we kunnen toeval hier dus niet uitsluiten.
- > Voor de discriminatiegrond functiebeperking stellen we een stijging vast: dove personen werden in de eerste meting 42% minder vaak uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek, in de opvolgmeting steeg dat cijfer naar 54%.
- > Bij oudere profielen zien we een daling van 46% naar 25% in discriminatie bij de uitnodigingen. Voor oudere profielen met extra irrelevante werkervaring lijkt de mate van discriminatie gedaald te zijn van 31% naar 19%. Ten slotte suggereren de resultaten dat de mate van discriminatie ten aanzien van oudere kandidaten met relevante werkervaring stabiel is gebleven doorheen de tijd. (Verhaeghe & Dinçer, 2024).

Grafiek 26 Discriminatie op de Gentse huurwoningmarkt

Bron: Stad Gent et al., 2023

Personen met een laag inkomen hebben recht op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Deze rechthebbenden betalen minder voor gezondheidszorg en genieten nog andere financiële voordelen. De cijfers van het InterMutualistisch Agentschap in combinatie met de bevolkingscijfers geven het volgend beeld voor 2022: 1 op 5 Gentenaars krijgt een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering.

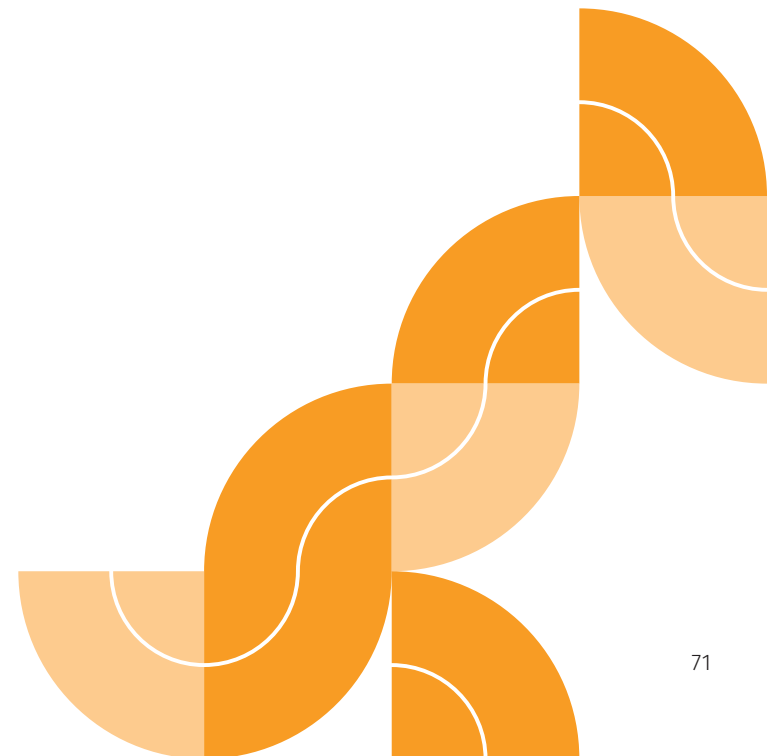
11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

SDG 11: Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam

De helft van de wereldbevolking, zo'n 3,5 miljard mensen, woont in een stad. We verwachten dat dit alleen maar zal toenemen. SDG 11 is uitgebreid en laat veel thema's aan bod komen: wonen, duurzame mobiliteit, participatieve en duurzame planning, cultuur, milieu-impact van steden, luchtkwaliteit & afvalbeheer, veilige, inclusieve en groene ruimte. Duurzame groei is de grootste uitdaging voor steden van de toekomst. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Voor SDG 11 bespreken we apart de trends voor wonen, duurzaam vervoer, participatieve en duurzame planning, cultuur, milieu-impact van steden, luchtkwaliteit & afvalbeheer, veilige, inclusieve en groene ruimte.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 11

Het aantal mensen die in Gent gedomicilieerd zijn, blijft groeien sinds 2000. De laatste jaren was de stijging wat minder groot, maar dat is nog steeds sterker dan het gemiddelde voor de 13 centrumsteden.

Op 1/1/2024 telde Gent 270.263 officiële inwoners²⁴. In vergelijking met het Vlaamse Gewest heeft onze stad een jong profiel met meer mensen in de leeftijdscategorie 20-44 jaar, meer 0-4-jarigen en minder senioren. We zien een stijging in het aantal 65-plussers, maar van vergrijzing is in Gent nog steeds geen sprake, in tegenstelling tot Vlaanderen en in omliggende gemeenten. Het aantal en aandeel kinderen onder de 12 jaar neemt af, we kunnen dus spreken van een ontgroening. Het aantal geboortes daalt tegenover 2010, maar toch zijn er in Gent relatief gezien meer geboortes dan in het Vlaamse Gewest. Het sterftecijfer ligt in Gent lager dan in het Vlaamse Gewest.

Steeds meer mensen verhuizen naar, binnen of uit Gent. Onze stad kent een bevolkingstoename door geboortes, maar vooral door migratie. Het merendeel van de nieuwe Gentenaars komt uit het buitenland, gevolgd door Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. (Stad Gent, 2023b)

Subdoelstelling 11.1 Tegen 2030 voor iedereen toegang voorzien tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten, en sloppenwijken verbeteren

In Gent heerst een prangende wooncrisis, vooral op de huurmarkt. Veel Gentenaars, met name de meest kwetsbaren, spenderen een groot deel van hun inkomen aan huur, wat leidt tot betaalbaarheidsproblemen. De huurmarkt kampt met een tekort aan beschikbare betaalbare woningen, lange wachtlijsten voor sociale huisvesting en onevenwichtige prijs-kwaliteitsverhoudingen (Atelier Romain, 2023). Ongeveer de helft van de huurders besteedt meer dan een derde van hun inkomen aan huur. Sociale huurwoningen in Gent worden ook duurder, enerzijds door een nieuwe berekeningsmethode en anderzijds door de algemene kosten die niet inkomensgerelateerd verrekend worden.

Naast de problemen op de huurmarkt kampt Gent ook met een toenemend tekort aan betaalbare koopwoningen (Atelier Romain, 2023). Dit resulteert in een groeiend aantal mensen zonder een passende woonplek. De stijgende huur- en verkoopprijzen worden onder andere veroorzaakt door de toenemende vraag van hoger opgeleiden met een hoger inkomen. Zij kunnen meer bieden dan gezinnen met lagere inkomens en kopen of huren woningen op de huurmarkt waardoor andere gezinnen weggedrukt worden. De kans bestaat dat het voor een aantal bevolkingsgroepen niet langer mogelijk is om in Gent te blijven of komen wonen. Daarnaast is er een gebrek aan kindvriendelijke woningen in de stad, vooral in de oudere wijken. Naast de betaalbaarheid is er ook een aanzienlijk probleem met de kwaliteit van woningen, vooral op de huurmarkt. Verhuurders verwaarlozen vaak de nodige renovaties. De helft van de huurwoningen voldoet niet aan de basisnormen en één op vijf woningen heeft structurele problemen (Van den Broeck, 2015). Kwetsbare huurders blijven vaak in slechte woningen wonen vanwege een gebrek aan alternatieven. Overbewoning is geen uitzondering.

In sociale huisvestingscomplexen leidt de zeer diverse populatie bewoners, elk met hun eigen gewoontes, leefwijzen en problemen (veelal mensen met een kwetsbare achtergrond) hinder en spanningen.

Gent kampt met een aanzienlijk aantal daklozen. De recentste daklozentelling toont dat er 2.490 mensen in Gent dakloos, van wie 633 minderjarig. In vergelijking met 2020 is het aantal getelde daklozen met een kwart gestegen. Extreme armoede, de ontoegankelijke huisvestingsmarkt vooral voor kwetsbare mensen, precair verblijf, gezondheidsproblemen (psychisch, fysiek, verslaving, een combinatie)... dragen allen bij aan de stijgende dakloosheid in Gent. We werkten een plan uit om dakloosheid op te lossen tegen 2040 via huisvesting gekoppeld met begeleiding. Hiervoor is het essentieel dat er voldoende kwaliteitsvolle en betaalbare woningen zijn en een gedifferentieerd woonaanbod met onder andere woningen met zorg (bv. Robuuste woningen, zorghostel...). Op dit moment ontbreekt dat nog.

24 Bron: (Rijksregister, 2023)

Subdoelstelling 11.2 Tegen 2030 toegang voorzien tot veilige, betaalbare, toegankelijke en duurzame vervoerssystemen voor iedereen, waarbij de verkeersveiligheid verbeterd wordt, met name door het openbaar vervoer uit te breiden, met aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties, vrouwen, kinderen, personen met een handicap en ouderen

Gent scoort goed op bijna alle indicatoren voor duurzame mobiliteit. Het aandeel duurzame verplaatsingen door Gentenaars nam de afgelopen jaren toe en ook de voertuigenvloot verduurzaamt. Helaas ontbreken vandaag voldoende meetbare indicatoren rond vervoersarmoede en de toegang tot het vervoerssysteem met voldoende aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties, vrouwen, kinderen, personen met een handicap en ouderen. Verkeersveiligheid blijft een belangrijk aandachtspunt. Zo is het aandeel Gentenaars die vinden dat kinderen zich zelfstandig veilig kunnen verplaatsen in hun buurt de laatste 9 jaar niet significant gewijzigd (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023s). Het aantal verkeersongevallen met lichamelijke letsels en doden blijft in Gent ook relatief hoog in vergelijking met veel andere gemeenten (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023a). Als centrumstad heeft Gent meer verkeer (vb. pendelbewegingen, (kot)studenten). Dat verklaart deels ook het hoger aantal ongevallen.

De fietser raakt in Gent het vaakst gewond bij verkeersongevallen. Bijna de helft (48%) van de 1.371 gewonde verkeersslachtoffers in 2023 was een fietser.²⁵ Het aandeel fietsongevallen nam toe van ongeveer 40% in 2015 naar 54% in 2022 (Provincies in cijfers, 2022).

Met [15 actiepunten](#) wil Stad Gent fysieke, mentale, financiële, digitale en communicatieve drempels verlagen zodat iedereen alle kansen krijgt om te kiezen voor duurzame mobiliteit. We werken zoveel mogelijk barrières weg op het openbaar domein, het openbaar vervoer en om te fietsen. Gentenaars moeten zich zelfstandig kunnen verplaatsen, ongeacht hun financiële, fysieke of mentale situatie. Tegelijk pakken we ook financiële drempels aan, bijvoorbeeld door goedkope

tweedehandsfietsen voor kwetsbare groepen, of extra steun voor busverplaatsingen en autodelen. De Gentse aanpak bestaat uit een mix van langetermijnoplossingen en snelle, tijdelijke oplossingen in afwachting van een duurzamere oplossing, wanneer die nog niet mogelijk blijkt in één beweging.

Subdoelstelling 11.4 De inspanningen verhogen om het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld te beschermen en veilig te stellen

Net als in vorige edities, behaalt Gent goede scores in de EU Cultural and Creatives City Monitor uit 2019 (European Commission, 2019): concreet staat de stad binnen de lijst van 44 steden met een vergelijkbare grootte (250.000 – 500.000 inwoners) qua algemene score op plaats 4 (na Bratislava, Firenze en Tallinn).

De tevredenheid en participatie van Gentenaars over het cultuuraanbod blijft hoog. Cultuur wordt in Gent en op andere plaatsen in toenemende mate ingezet als hefboom voor maatschappelijke verandering.

Daarnaast werd Stad Gent op 1 juli 2023 erkend als onroerenderfgoedgemeente. Onroerend erfgoed is een belangrijke troef voor onze stad. Daarom voeren we een actief erfgoedbeleid. Dat beleid zet in op een proactieve en herwaarderende houding die erfgoedwaarden mee inzet voor de ontwikkeling van de stad van morgen.

Onroerend erfgoed omvat zowel archeologisch (Gent heeft met het Prinsenhof een beschermde archeologische site en zowat de volledige historische stadskern van Gent is vastgesteld als archeologische zone), bouwkundig (Gent telt 152 landschappelijke gehelen of landschappelijke elementen op de inventaris van het agentschap; 84 ervan zijn vastgesteld) als landschappelijk erfgoed (Gent telt 152 landschappelijke gehelen of landschappelijke elementen op de inventaris van het agentschap; 84 ervan zijn vastgesteld). Gent telt 6.574 bouwkundige relicten op de inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed; 5.359 ervan zijn vastgesteld. Vanuit onze bevoegdheid als onroerenderfgoedgemeente nemen we verantwoordelijkheid op ten aanzien van ons eigen waardevol patrimonium

25 Een studie van Fietsberaad Vlaanderen toonde wel aan dat in Vlaanderen het aantal doden per fietskilometer wel daalde tussen 2019 en 2022 (Fietsberaad Vlaanderen, 2024). Voor Gent zijn deze cijfers niet beschikbaar.

en ondersteunen we particulieren bij hun zorg voor het erfgoed. Een generieke erfgoedreflex en een kwalitatieve erfgoedaanpak zijn hierbij het uitgangspunt. Voor het waardevol bouwkundig erfgoed zoeken we naar passende bestemmingen die inspelen op zinvol behoud, duurzaamheid en gelaagdheid van een gebouw. Dit zijn de essentiële randvoorwaarden om ons erfgoed voor de toekomstige generaties te bewaren.

Voor het meten van natuurlijk erfgoed hebben we voorlopig geen of onvoldoende cijfers/informatie. We zetten met het groenstructuurplan wel in op het 'beschermen van waardevolle bomen', onder meer op biotisch en cultuurhistorisch vlak.

Subdoelstelling 11.6 Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer

Het aantal gemelde en tonnage opgehaalde sluikestorten in Gent nam toe. Gentenaars vinden de afvalproblematiek in hun buurt problematisch en zijn minder tevreden over de globale netheid in de stad.

Hoewel de luchtkwaliteit in Gent is verbeterd (VMM, 2023), zijn er nog steeds hoge concentraties aan stikstofdioxide en fijn stof. Hoge concentraties stikstofdioxide (NO₂) zijn gelinkt aan wegverkeer. De WGO-advieswaarde voor NO₂ wordt in het hele Gentse grondgebied en Vlaanderen overschreden. Naar schatting krijgen jaarlijks 100 Gentse kinderen en jongeren (0-19 jaar) en 335 Gentse volwassenen (30-74 jaar) astma ten gevolge van blootstelling aan NO₂. (Departement Zorg & VITO, 2023)

Gentse fijn stofconcentraties zijn voor 39% te wijten aan houtverbranding, dit is een grotere bijdrage dan wegverkeer. In 2022 was er een toename van luchtvervuiling door houtverbranding t.o.v. 2020 en 2021 (Vlaamse Milieumaatschappij, 2023a). Naar schatting sterven jaarlijks 164 Gentse volwassenen (> 30 jaar) door langdurige blootstelling aan fijn stof. Ook zouden jaarlijks naar schatting 132 Gentse kinderen en jongeren (0-19 jaar) last krijgen van astma en 201 Gentse volwassenen (30-74 jaar) van een verhoogde bloeddruk ten gevolge van blootstelling aan fijn stof (Departement Zorg & VITO, 2023).

Momenteel gaan schattingen ervan uit dat 33,5% van de Gentse kinderen onder de 4 jaar en 65-plussers een risico loopt op gezondheidseffecten door hittestress (Klimaatportaal, 2022). Tijdens een gemiddelde zomer zijn er momenteel ongeveer 19 hittegerelateerde sterfgevallen in Gent. Schattingen zeggen dat dit kan oplopen tot 108 sterfgevallen in 2050, rekening houdend met klimaatverandering, toenemende vergrijzing en bevolkingsdichtheid. De grootste impact wordt gezien bij de 85-plussers (Departement Zorg, 2024).

We hebben geen cijfers over de bijdrage van groen aan hittereductie of waterinfiltratie (de stad als spons). Ook het bladerdek (canopy) van straatbomen kan bijdragen aan de reductie van nadelige milieu-impact.

Naar schatting ervaart 21,6% van de Gentenaren (>20 jaar) ernstige geluidshinder door wegverkeer (Departement Zorg & VITO, 2023). Geluidshinder kan leiden tot diverse fysieke en mentale gezondheidsklachten, zoals hartziekten en slaapverstoring.

De afvalproblematiek in Gent blijft zichtbaar aanwezig in het straatbeeld en neemt toe. We merken dat dit de Gentenaars ook stoort, door de vele meldingen van sluikestorten en andere netheidsgerelateerde zaken zoals volle korven, zwerfvuil, achtergelaten winkelkarren. In 2023 registreerden we 61.252 meldingen, of bijna dubbel zoveel dan in 2019 (nl. 32.158). 78% van de meldingen in 2023 gaan over unieke 'zuivere' sluikestorten. Vooral de 19^e-eeuwse gordel is sluikestortgevoelig (Stad Gent, Departement Stedelijke Ontwikkeling, Regie Netheid, 2024).

Subdoelstelling 11.7 Tegen 2030 universele toegang voorzien tot veilige, inclusieve en toegankelijke, groene en openbare ruimtes, in het bijzonder voor vrouwen en kinderen, ouderen en personen met een handicap

Om de publieke ruimte zo inclusief en toegankelijk mogelijk te maken investeert de stad in een toegankelijkheidsbeleid, waarbij we inzetten op Universal Design. Dat doen we door toegankelijkheid als transversaal thema mee te nemen in opdrachten, bestekken en ontwerpen, en door betrokken te worden op overlegmomenten (IKZ) die toegankelijkheid als volwaardig thema en aandachtspunt bekijken. Concrete acties om de toegankelijkheid te verhogen leggen we tweejaarlijks vast in [een actieplan](#).

Ondanks dat het onveiligheidsgevoel licht toeneemt, voelen Gentenaars zich nog steeds veilig in hun buurt en in de stad (en veiliger dan het gemiddelde van de inwoners in de andere centrumsteden). Wel vergt het toegenomen aantal fietsdiefstallen en gauwdiefstallen extra maatregelen en is er bezorgdheid over seksueel grensoverschrijdend gedrag en openlijk druggebruik en -dealing.

Het stijgend gebruik van de publieke ruimte door verschillende sociale groepen kan tot onderlinge conflicten en spanningen leiden en hinder en overlast bezorgen aan omwonenden.

Volgens de Gemeente- en Stadsmonitor voelde 67% van de Gentenaars zich in 2023 zelden of nooit onveilig in de buurt. Daarentegen voelde 7,6% van de Gentenaars zich in 2023 altijd of vaak onveilig in zijn buurt. Dat is iets beter dan de 8,1% in 2020, maar significant minder goed dan de 6,3% in 2017. Toch voelen Gentenaars zich in hun buurt minder onveilig dan de inwoners van de andere centrumsteden (nl. 9%, range 4,4%-11,4%) (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023i).

58% van de Gentenaars voelde zich in 2023 zelden of nooit onveilig in de stad, tegenover 62% in 2020.

8,7% voelde zich altijd of vaak onveilig in de stad, wat gelijkaardig is aan de 8,5% in 2020, maar significant minder goed dan de 7% in 2017. Maar ook hier onderscheidt Gent zich positief van de centrumsteden, waar in 2023 gemiddeld 12% (nl. range 5%-24%) van de inwoners zich altijd of vaak onveilig voelde in zijn stad (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023j).

Onaangepast gedrag van weggebruikers is de meest voorkomende reden om zich onveilig te voelen (52,8%), gevolgd door verloederde omgeving (25%), overlast in de openbare ruimte (23,6%) en criminaliteit (23,2%) (Federale Politie, 2022a).

Wanneer we eind 2022 beslisten om de straatverlichting 's nachts te doven als gevolg van de energiecrisis, bleek ook duisternis een zeer sterke impact te hebben op het onveiligheidsgevoel: schrik om lastiggevallen te worden, voor aanranding, voor diefstallen... Maar ook om te voet of met de fiets te vallen.

Uit de Veiligheidsmonitor blijkt een sterke toename van het aantal Gentenaars dat altijd of vaak bepaalde plekken vermijdt in de gemeente, nl. 18% in 2021 t.a.v. 12% in 2018. Dit mijddgedrag ligt hoger dan het Belgische gemiddelde (13%), maar lager dan het gemiddelde van de 5 grootsteden (24%). Ander mijddgedrag zoals niet opendoen voor onbekenden (28%) en thuisblijven bij duisternis (17%), doen Gentenaars opvallend minder dan de gemiddelde Belg (39%/19%) en de gemiddelde inwoner van de 5 grootsteden (48%/25%) (Federale Politie, 2022a).

De jongste (15-24 jaar) en de oudste leeftijdscategorieën (+65 jaar) stellen het meest mijddgedrag: 27% van de 15-24-jarigen mijdt plekken in de gemeente, 23% blijft thuis bij duisternis. 32% van de 65-plussers blijft thuis bij duisternis, 41% doet niet open voor onbekenden.

Wie hogere studies deed, stelt minder mijddgedrag dan de andere opleidingsniveaus. Respondenten die in Gent-Centrum (24%) wonen, mijden het meest plekken in de gemeente.

Daarnaast heeft de kwaliteit van de leefomgeving, nl. hoe verzorgd bewoners hun buurt vinden, een negatieve impact op het veiligheidsgevoel: 32% van wie zijn buurt heel onverzorgd vindt, voelt zich altijd/vaak onveilig, versus 3% in heel verzorgde buurten.

Een kwart van wie zich onveilig voelt, geeft een verloederde omgeving aan als reden (Federale Politie, 2022a).

In het Gentse werkveld bestaat een blijvende en terechte bezorgdheid rond de voedingsbodems voor radicalisering, extremisme en polarisering. Elke als onrechtmatig ervaren situatie (thuis, op school, op het werk, in de maatschappij...), wrijvingen en problemen, kunnen aanleiding geven tot radicale ideeën en uitspraken, zowel in de fysieke als in de online wereld (sociale media). Gevoed door verschillende overtuigingen en levensbeschouwingen leidt dit tot extremistisch gedrag en in extreme gevallen tot deviant, crimineel gedrag. Dit zet veilig en leefbaar samenleven onder druk.

Terwijl tot 2019 het aantal gerechtelijke inbreuken in de categorieën 'drugs' en 'openbare dronkenschap' toenam, zien we in 2023 een daling met 26,8% van de feiten drugs en een stabilisering van openbare dronkenschap (deze geregistreerde feiten drugs en alcohol moeten omzichtig geïnterpreteerd worden, aangezien deze

vooral aan het licht komen door actieve opsporing en gerichte politiecontrole). Er is een toenemende 'normalisering', 'sociale aanvaarding' van bepaald drug- en alcoholgebruik, zoals cannabis. Sinds de coronacrisis wordt meer openlijk drugs gebruikt en gedeeld, zowel op scholen als in de openbare ruimte (Eerstelijnszone Gent et al., 2023). Ook politie stelt al geruime tijd druggerelateerde overlast vast in parken.

Volgens de Gemeente- en Stadsmonitor ondervond in 2023 10% van de Gentenaars de voorgaande maand hinder van drugsdealing en druggebruik in de eigen buurt. Dit is een significante daling t.a.v. 2020 (12,4%) en gelijk aan het gemiddelde van de 13 centrumsteden.

Het aantal misdrijven tegen de 'lichamelijke integriteit' nam in 2023 toe met 16% t.a.v. 2019 en maakte in 2023 met 2.976 feiten 8,3% uit van het totale aantal misdrijven. Deze misdrijven bestaan voor 90% uit slagen en verwondingen, waarvan 2/3 buiten de familie (veelal in de publieke ruimte of op publiek toegankelijke plaatsen).

In de Gemeente- en Stadsmonitor 2023 meldt 1,6% van de Gentenaars (vs. 2% in 2020) dat ze de voorgaande maand werden lastiggevalen op straat. Dat is minder dan het gemiddelde van 2,2% in de centrumsteden. Bewoners van de buurten in de 19de-eeuwse gordel werden het meest lastiggevalen (nl. meer dan 3% van de respondenten) (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023d).

In de Veiligheidsmonitor 2021 vindt 12,5% van de respondenten 'op straat worden lastig gevallen' een probleem in zijn buurt. Het wordt als problematischer ervaren door vrouwen (14%), door 15-34-jarigen (18,5%) en in Gent-Centrum (18%).

De bereidheid om Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag (=SGG) of intimidatie te melden is laag omwille van het taboe, schuldgevoel bij het slachtoffer en passieve/ minimaliserende reacties van omstaanders. Het taboe om te melden is vermoedelijk nog groter bij mannen dan bij vrouwen. De Gentse jeugdsector (onderwijs, vrije tijd, hulpverlening) ziet SGG toenemen, maar weet niet altijd goed hoe hier op te reageren.

Het percentage Gentenaars die last hebben van lawaaihinder is significant gedaald van 19,6% in 2023 t.a.v. 22,6% in 2020. Toch is dit de tweede hoogste score van de centrumsteden. Geluidshinder door mensen op de openbare weg vormt voor een kwart van de respondenten een probleem in zijn buurt, geluidshinder door burens voor een vijfde. 10,8% vindt geluidshinder van cafés of fuiven een probleem in zijn buurt, 15% in Gent-Centrum (Federale Politie, 2022b). Lawaai-overlast is dikwijls ook het eerste signaal van een meer complexe conflictsituatie tussen sociale groepen om stedelijke ruimte en stedelijke functies.

De covid-periode verplichtte om in bubbels te ontmoeten in de buitenlucht. Velen ontdekten meer leuke alternatieve plekken in parkjes, op pleintjes, langs waterkanten... om samen te komen, te ontspannen, te drinken, te babbelen, muziek te spelen, te sporten... Voor buurtbewoners was het niet altijd evident om geconfronteerd te worden en om te gaan met meer volk, meer lawaai, meer afval... in hun buurt. Ook post-covid blijft het populair en plezierig om samen te komen in de publieke ruimte, soms tot ongenoegen van omwonenden die zich ergeren aan eventuele hinder en overlast.

Het leven in de openbare ruimte geeft ook spanningen tussen de groepen gebruikers onderling die dezelfde ruimte op een andere wijze willen invullen, verschillend naargelang leeftijd, culturele achtergrond, woonsituatie, vrijetijdsbesteding... Vooral in de meer kwetsbare buurten met kleine woonentiteiten zijn bewoners zonder financiële marge aangewezen op die publieke ruimte, waar ze gratis kunnen vertoeven, ontspannen, sporten, ontmoeten, verbinden...

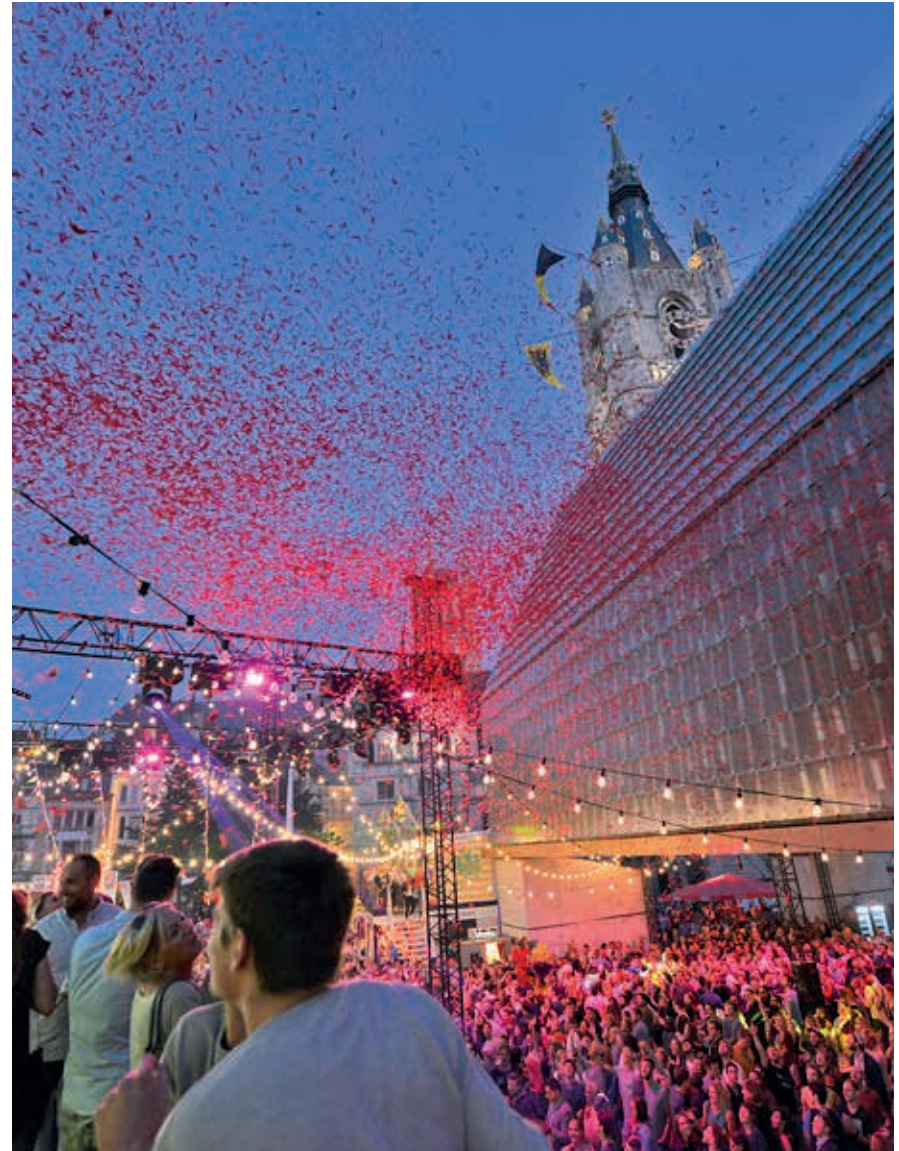
De tolerantie t.a.v. elkaar verkleint. In het bijzonder de nood aan sportaccommodaties en conflict over (oneigenlijk) gebruik daarvan nemen toe, net zoals lawaai-overlast van skaters. Ook de toename in racen met brommers en auto's ('patserbakken') geeft meer klachten over lawaai, verkeersonveiligheid, samenscholingen...

Op 20 oktober 2023 telde Gent 2.490 personen die dak- of thuisloos zijn, onder wie 633 kinderen. Dit is een toename van 33% t.a.v. de telling op 30/10/2020.

In de twee weken voor de teldag brachten 239 personen minstens één nacht door in de openbare ruimte (Mertens et al., 2024).

De toegenomen dakloosheid is meer zichtbaar aanwezig in het straatbeeld en ook in het stadscentrum. Daklozen overnachten letterlijk op straat, beschut onder luifels van winkels en overheidsgebouwen. Ze gebruiken het publiek sanitair voor hun persoonlijke hygiëne en om drugs te gebruiken, en laten het vaak zeer vuil achter. Het bezorgt passanten een onaangenaam, soms onveilig gevoel (Stad Gent Dienst Preventie voor Veiligheid, 2023).

Het Gentse nachtleven vormt een andere zeer specifieke context waar verschillende gedragingen en intenties van bezoekers problemen en spanningen kunnen geven. Voorbeelden zijn lawaai, wildplassen, afval en glas, verbale en fysieke agressie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, gauwdiefstallen... vaak gefaciliteerd door overmatige alcoholconsumptie en/of ander druggebruik. Dit kan leiden tot onveiligheidsgevoelens, tot spanningen tussen uitgaanders onderling en tussen uitgaanders, uitbaters en omwonenden (Stad Gent Dienst Preventie voor Veiligheid, 2023).

12 VERANTWOORDE
CONSUMPTIE
EN PRODUCTIE

SDG 12: Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen

SDG 12 wil actie ondernemen op vlak van duurzame consumptie en productie. In eerste instantie door het efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen en door het beperken van voedseloverschotten. Afval, in het bijzonder chemisch afval, moeten we zo veel mogelijk beperken. Tot slot kunnen we verder inzetten op een duurzaam aankoopbeleid en duurzame gebruiken bij overheidsopdrachten en in bedrijven. We moeten ook zorgen voor een grotere bewustwording van duurzame ontwikkeling. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

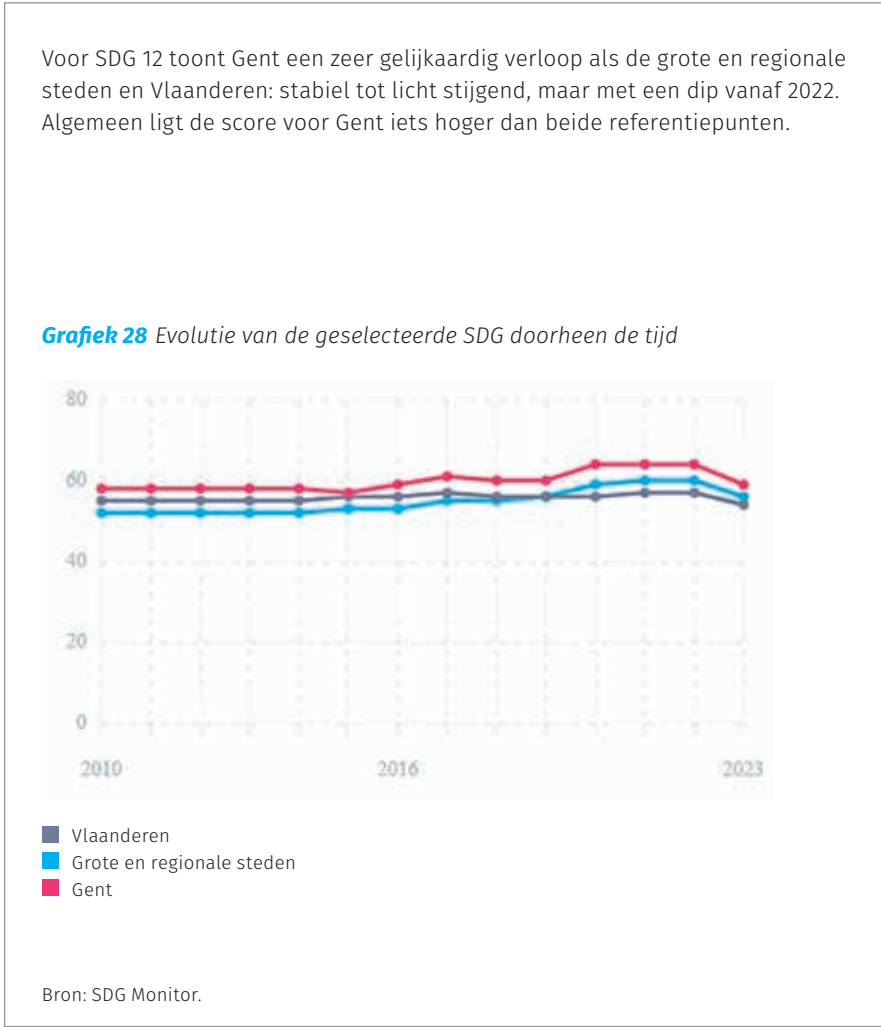
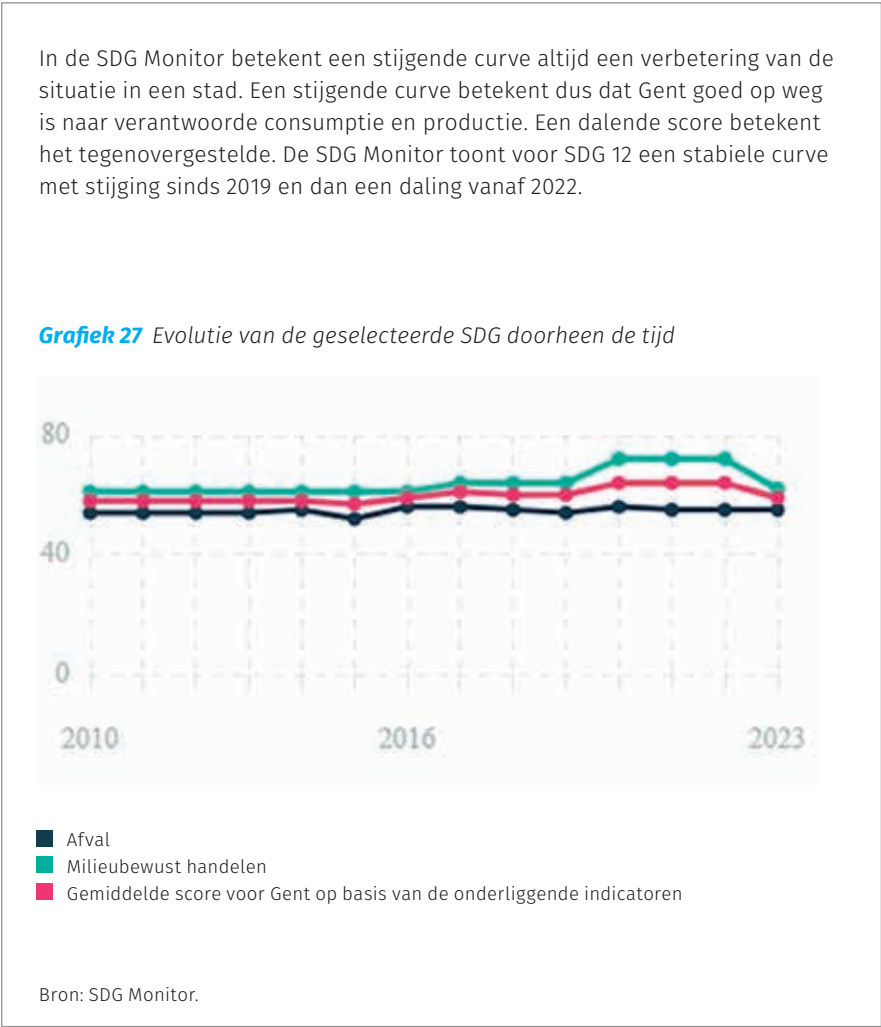
Signalen voor SDG 12

Volgens de [SDG Monitor](#) scoort Gent sterk op vlak van verantwoorde consumptie en productie. We scoren ver boven de verwachte waarde²⁶ en voorbij de Vlaamse mediaan. De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor.

De geselecteerde indicatoren voor het meten van SDG 12 in de SDG Monitor gaan over 'Afval' met meetpunten tussen 2013 en 2021 ([Totaal afval per inwoner](#), [Restafval per inwoner](#), [Aandeel bestemd voor recyclage](#)) en 'Milieubewust handelen' met variërende meetpunten tussen 2014 en 2023 ([Milieubewust handelen: te fiets](#), [Milieubewust handelen: te voet](#), [Milieubewust handelen: plastic beperken](#), [Milieubewust handelen: weggooien eten beperken](#), [Milieubewust handelen: eerlijke handel](#)).

²⁶ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 12

Subdoelstelling 12.1 Het 10-jarig Programmakader inzake Duurzame Consumptie- en Productiepatronen implementeren, waarbij alle landen actie ondernemen, en waarbij de ontwikkelde landen de leiding nemen, rekening houdend met de ontwikkeling en de mogelijkheden van de ontwikkelingslanden

We beperken de CO₂-voetafdruk van Gent door minder primaire grondstoffen te gebruiken en materialen en producten langer en hoogwaardiger in de kringloop te laten circuleren. Zo gaan we van een lineaire naar een circulaire economie. Als technologiehoofdstad van Europa zet Gent in op Clean Technologie om deze omschakeling te versnellen.

Met de keuze voor Clean Technology als één van de vier economische speerpunten in Gent tracht de stad een positieve impuls te geven aan bedrijven die onder andere services en technologie aanbieden om de impact van economische bedrijvigheid op milieu en klimaat te verkleinen en kringlopen te sluiten. We doen dit door cleantech start- en scale-ups maximaal te ondersteunen om voet aan grond te zetten in Gent. We nemen hun locatievragen vast en leiden hen naar publieke, academische en private spelers in het Gentse.

Binnen haar economische speerpuntenbeleid en binnen haar klimaatbeleid heeft Stad Gent ook een samenwerkingsovereenkomst met Smart Delta Resources (SDR) en met het Centre for Advanced Process Technology for Urban REsource recovery (CAPTURE).

Bij SDR werken grondstof- en energie-intensieve bedrijven van North Sea Port samen met elkaar, de haven, kennisinstellingen en publieke instanties. Samen maken ze versneld werk van de industriële transitie richting een klimaatneutrale industrie in 2050. Door de samenwerking met SDR tracht de Dienst Economie en de Dienst Milieu en Klimaat projecten binnen de havenregio te ondersteunen en de noden van de leden maximaal te capteren.

CAPTURE heeft als doel om radicale technologische innovatie in het veld van duurzame nutriëntrecuperatie te versnellen door multidisciplinaire samenwerking met het oog op valorisatie. Ze doen dit binnen drie pijpleidingen: Water, Plastics & CO₂.

Gent ondersteunt CAPTURE in haar werking met het oog op haar belangrijke positie binnen de cleantech in het Gentse.

Andere voorbeelden zijn het project URBCON, waarmee we werken aan de vermindering van CO₂-uitstoot in de bouwsector (zie [Gentse duurzaamheidsrapport 2022 met focus op Prosperity](#)) en Plasticity, voor het verhogen van recyclage van plastics in Gent.

Sinds 2016 hebben zes actoren uit de Gentse regio de handen in elkaar geslagen om hun kennis, ervaringen en kansen inzake cleantech en circulaire economie te bundelen. Met een sectoroverschrijdende aanpak tekent deze [Cleantech Cluster Regio Gent](#) voor duurzaamheid met daadkracht. Deze zes partners zijn Stad Gent, [North Sea Port](#), [Universiteit Gent](#), [Cleantech Flanders](#), Provincie Oost-Vlaanderen en [POM Oost-Vlaanderen](#).

Naar schatting 3 MT van de integrale Gentse CO₂-voetafdruk komt voort uit consumptie. Wat we eten en kopen, hoe we bouwen ... heeft een impact op ons energie- en grondstoffenverbruik. Specifiek binnen de consumptie neemt voeding een prominente rol op zich. Voeding heeft een koolstofvoetafdruk van 2,8 ton CO₂ per inwoner per jaar. Ongeveer 40% van de koolstofvoetafdruk van voeding komt van vlees, zuivel en vis (An et al., 2017, pg 4). Andere oorzaken liggen bij transport, kunstmestgebruik en voedselverspilling. De aankoop van plantaardige voeding, lokaal geteelde groenten en fruit en het beperken van voedselverspilling dragen bij aan het beperken van de uitstoot, net als bioproducten (waarvoor geen kunstmest gebruikt wordt).

De beschikbare data rond dit thema op niveau van Gent zijn schaars. De Stadsmonitor nam in de survey inzake voeding 5 verschillende vragen op. Opvallend is dat in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde Gent fors beter scoort op vegetarisch eten, beter op het vlak van seizoensgebonden aankopen, voorkomen van voedselafval en aankoop van bio. De aankoop van lokaal gekweekte groenten zit op het gemiddelde.

Naast voeding kunnen we een deel van de CO₂-uitstoot van consumptie linken aan gebouwen. Bouwen en verbouwen van woningen gaan gepaard met een indirecte uitstoot van ongeveer 1 ton CO₂ per inwoner per jaar (An et al., 2017, pg 5). De CO₂-uitstoot gerelateerd aan bouwmaterialen zelf is nagenoeg constant gebleven, terwijl

we op het vlak van energiebesparing wel een daling zagen (Vlaanderen Circulair, 2017).

Naast voeding en bouwmaterialen hebben ook andere consumptiegoederen een uitstoot. Een indicator die hier enig inzicht biedt, is de hoeveelheid afval. De hoeveelheid restafval per inwoner daalde de voorbije jaren beperkt, naar 175 kg in 2021 (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2021).

Subdoelstelling 12.2 Tegen 2030 het duurzame beheer en het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren

Enerzijds streven we naar het beperken van de energievraag, anderzijds willen we de energiebehoefte zo veel mogelijk invullen door hernieuwbare energie. De trend naar elektrificatie bij mobiliteit en gebouwverwarming zal de vraag naar hernieuwbare energie nog doen toenemen. De hoeveelheid geproduceerde hernieuwbare energie nam de afgelopen jaren fors toe. We zien vooral een grote toename van de productie uit zon en wind.

De installatie van zonnepanelen verliep de laatste jaren gestaag en kende sinds 2019 een opmerkelijke versnelling met een uitschieter in 2023, het jaar volgend op de energiecrisis. Eind oktober 2023 was er in Gent 166 MW aan PV geïnstalleerd, ongeveer 50/50 verdeeld over kleine daken van huishoudens en grotere installaties. Dit is een toename met 100 MW in de afgelopen 5 jaar. Zowel in aantal installaties als in opgesteld vermogen is Gent hiermee koploper in Vlaanderen (Stad Gent, 2023a) (VEKA, 2023).

Ook op het vlak van windenergie zetten we forse stappen vooruit. In oktober 2023 telde Gent 55 windmolens, een stijging met 20 stuks de afgelopen 5 jaar. Het opgestelde vermogen is momenteel 168 MW, een stijging met 90 MW de afgelopen 5 jaar (VEKA, 2023). Nieuwe windmolens zijn groter en kennen een hoger vermogen. De dip in 2021 was te wijten aan vervangingsbouw, waarbij kleinere turbines door grotere werden vervangen. De stadsmonitor peilde in 2023 naar het draagvlak voor windenergie: 30% van de Gentenaars vond dat het stadsbestuur meer moet investeren in windmolens, hoger dan het Vlaamse gemiddelde (25%) (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023l).

13% van de Gentse respondenten gaf aan te wonen in een woning met warmtepompen, 5% met zonneboilers (Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur, 2023d). VITO heeft een interessante studie gemaakt die aangeeft dat in Vlaanderen al vrij veel woningen kunnen overschakelen op verwarming met warmtepomp. Door de hoge belasting op elektriciteit (t.o.v. aardgas) blijft het aandeel van mensen die dat ook effectief doen laag (Reynders, 2024).

Ook voor tertiaire gebouwen (scholen, kantoren, zorg...) is verwarming met warmtepompen een uitstekende keuze. Nieuwbouwprojecten en grootschalige renovaties (vb. het Wintercircuit) maken vaker gebruik van een geothermische warmtepomp. Helaas is er momenteel geen complete inventaris hiervan beschikbaar.

Subdoelstelling 12.3 Tegen 2030 de voedselverspilling in winkels en bij consumenten per capita halveren en voedselverlies reduceren in de productie- en bevoorradingsketens, met inbegrip van verliezen na de oogst

Voeding speelt een prominente rol binnen het thema van duurzame consumptie. De CO₂-voetafdruk van voeding is 2,8 ton per inwoner per jaar. Daarom is Stad Gent al sinds 2013 voortrekker in de strijd tegen voedselverspilling, een van de doelstellingen van de [Gent en Garde](#). Het bewijs daarvan zien we in initiatieven zoals [Restorestje](#), [Foodsavers Gent](#), [De Goedinge](#), [Vanier](#) ... Verschillende projecten kregen een [Food Waste Award](#).

[De Gentse voedselraad](#) geeft het voedselbeleid 'Gent en Garde' richting. Ze ondersteunt heel wat organisaties die actief aan de slag gaan met overschotten. Een voorbeeld daarvan is [Rabot op je bord](#), waar vrijwilligers koken met voedseloverschotten. In de reddingsautomaten van Let's Save Food kan je dagelijks brood en banketoverschotten redden van de vuilbak.

Uit data van de Stadsmonitor blijkt dat Gent in vergelijking met de 13 Vlaamse centrumsteden fors beter scoort op vlak van consumptie van vegetarisch eten, aankopen van seizoensgebonden producten, voorkomen van voedselafval en aankopen van bioproducten. De aankoop van lokaal gekweekte groenten zit op het gemiddelde. Door ontbrekende data zijn andere resultaten minder goed te vatten.

In de aankoopstrategie en alle overheidsopdrachten voor voeding, dranken en catering implementeert Stad Gent de voedselstrategie 'Gent en Garde'.

Concreet zetten we in op de volgende hoofdprincipes: Agro-ecologie (bv. bio), eerlijke handel en korte keten, plant-based voeding, dierenwelzijn, verantwoord ondernemen, gezondheid, duurzame visvangst, seizoensgebonden groenten en fruit, voedseloverschotten en -verspilling en duurzame logistiek.

Deze principes voeren we in meer of mindere mate door, afhankelijk van de beschikbare middelen en de maturiteit van de markt en de gebruiker. Het meest mature contract zijn de warme maaltijden in scholen, dagverblijven en buitenschoolse opvang. Daar biedt de stad maaltijden aan met 20% biocomponenten, duurzame vis ([ASC/MSC](#)), producten uit eerlijke handel, seizoensgebonden menu's, volgens nutritionele richtlijnen, recycleerbare verpakking, duurzame logistiek, donderdag veggiedag... Sinds 2021 biedt de stad "halfhalf" aan: op weekbasis (naast donderdag veggiedag) zijn de helft van de eiwitten plant-based.

Stad Gent is lid van de [Cool Food Pledge](#) van het World Resource Institute. Zij berekenen jaarlijks onze voetafdruk van de maaltijden geserveerd op scholen, dagverblijven, buitenschoolse opvang, hotelschool en personeelsrestaurant. Doel is om de CO₂-uitstoot van voeding te laten dalen. In de periode 2018 -2021 is deze gedaald van 9.777 ton naar 5.378 ton. Daarnaast verkleinden we ook de porties van deze maaltijden waardoor per maand 5.000 kg minder voeding wordt aangekocht en klaargemaakt.

Stad Gent neemt ook deel aan EU-projecten, zoals [FEAST](#), een living lab om lokale voedseluitdagingen te onderzoeken. En we nemen deel aan [COACH](#): voor dit project hebben we een contract geschreven specifiek gericht op de korte keten. Daarnaast is Stad Gent lid van [SF4C](#). In dit kader zijn we samen met de andere partners *whole school food approach* aan het ontwikkelen. Maar ook de verdere verduurzaming van onze aankoopopdrachten voor voeding, dranken en catering staat hier op de agenda.

Subdoelstelling 12.5 Tegen 2030 de afvalproductie aanzienlijk beperken via preventie, vermindering, recyclage en hergebruik

Door beter te recyclen houden we waardevolle materialen in de productkringloop. Om via huidige stromen meer in te zamelen of om nieuwe stromen op te zetten, bestaat een grote afhankelijkheid van hogere wetgeving, zoals het wijzigen van sorteerregels. In januari 2019 breidde de definitie van gft uit, en in januari 2020 startten we in Gent met de uitbreiding van de definitie van pmd.

Gent heeft een uitgebreid netwerk van [kringwinkels](#), in goede samenwerking met afvalophaler IVAGO. Vanaf dit jaar zal IVAGO niet langer betalen per opgehaalde kilo materiaal, maar wel per kilo die ook echt verkocht of hergebruikt wordt. Hiermee willen we vooral goederen inzamelen die ook echt herbruikbaar zijn en een tweede leven krijgen.

Om hergebruik te stimuleren is er het Gentse initiatief 'Gent Repareert, dat 't weer marcheert', de Gentse Repair Cafés. In 2019 vonden er een 50-tal Repair Cafés plaats. Gemiddeld komen daar zo'n 40 bezoekers op af. 70% van de bezoekers werd geholpen. Elektro (56%) neemt het grootste aandeel in, gevolgd door herstellingen aan fietsen (16%) en textiel (14%).

Subdoelstelling 12.6 Bedrijven aanmoedigen, in het bijzonder grote en transnationale bedrijven, om duurzame praktijken aan te nemen en duurzaamheidsinformatie te integreren in hun rapporteringscyclus

Met [circuit circulaire](#) geven we vanuit Stad Gent vernieuwende circulaire projectideeën een duwtje in de rug gegeven met financiële ondersteuning en begeleiding. Ondernemers, kennisinstellingen, verenigingen en enthousiaste burgers die afval beschouwen als een grondstof, die nieuwe duurzame producten of diensten aanbieden, die materialen en producten willen delen en die aanzetten tot consuminderen komen in aanmerking.

Maar ook samenwerkingen met SDR, [Circular Kickstart](#) en [Capture](#) zijn mooie voorbeelden hoe we duurzame praktijken in bedrijven ondersteunen. In al deze samenwerkingen zetten we open innovatie voorop, zodat het bredere Gentse ecosysteem kan profiteren van de sterke partnerschappen.

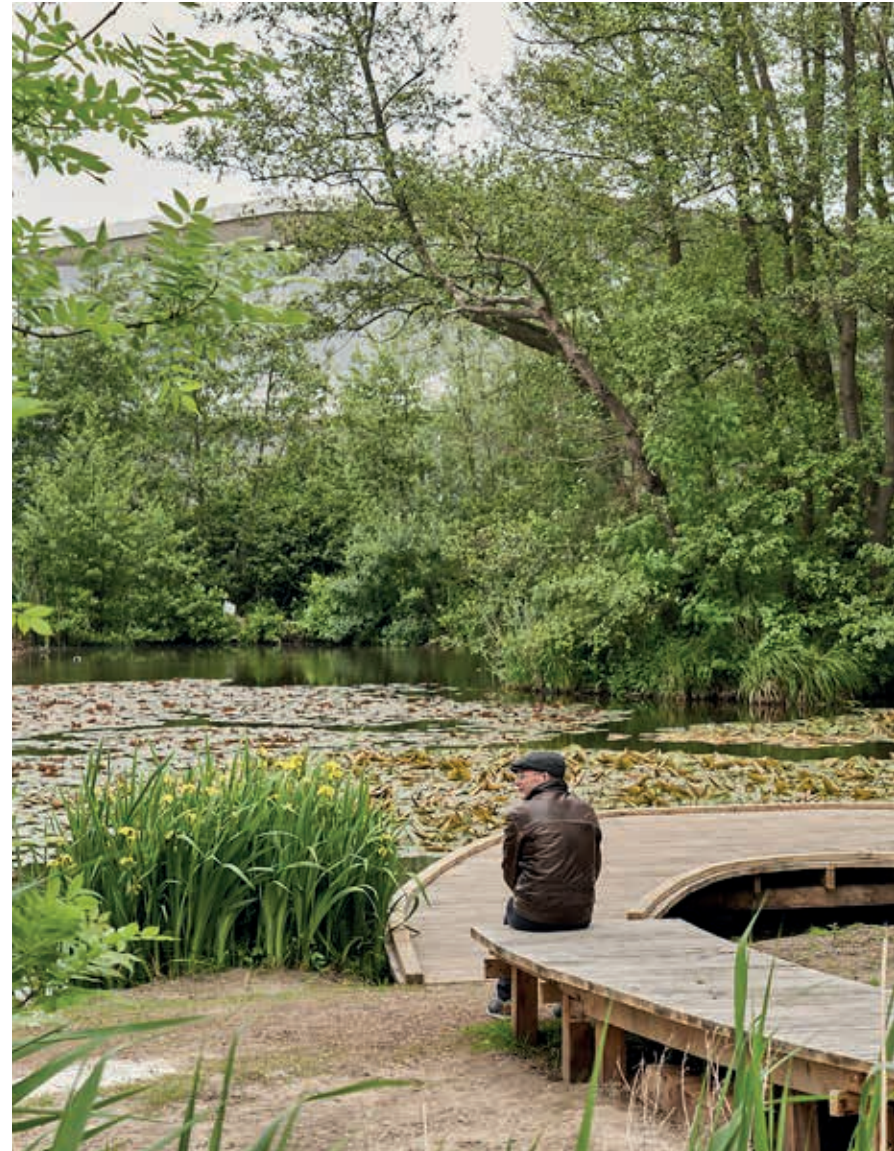
Subdoelstelling 12.7 Duurzame praktijken bij overheidsopdrachten bevorderen in overeenstemming met nationale beleidslijnen en prioriteiten

Stad Gent onderzoekt voor elk aankoopdossier actief (in samenwerking met onze experts uit de beleidsdiensten en onze leveranciers) welke duurzaamheidscriteria we voor die specifieke aankoop kunnen vragen. We verzoenen daarbij de mogelijkheden van potentiële leveranciers (wat we concreet bevragen bij ons marktonderzoek) met onze beleidsdoelstellingen. Zo zorgen we ervoor dat duurzaamheid een actieve rol speelt bij zoveel mogelijk aankopen.

In 2017 onderschreef Stad Gent de '[Green Deal Circulair Aankopen](#)', die organisaties oproept om circulair aankopen in praktijk te brengen. In het kader hiervan werden twee circulaire aankoopprojecten opgezet tussen juni 2017 en juni 2019. In de toekomst nemen we ook de werking met afval/materialen binnen de organisatie onder de loep, om te komen tot een nieuwe vorm van materialenbeheer, in lijn met de principes van circulaire economie.

Subdoelstelling 12.8 Tegen 2030 garanderen dat mensen overal beschikken over relevante informatie over en zich bewust zijn van duurzame ontwikkeling en levensstijlen die in harmonie zijn met de natuur

Vanuit Stad Gent voeren we communicatiecampagnes met verschillende invalshoeken: Lage-emissiezone Gent, Gent Klimaatstad, over parken, natuur en bossen, maar uiteraard ook over de rol die de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen in dit hele verhaal spelen. Zowel online (website, sociale media) als offline (brochures, flyers, stadsmagazine) bereiken we Gentenaars met thema's die gelinkt zijn aan duurzaamheid. Stad Gent zet daarom ook in op mondiaal burgerschap, en mondiale gebeurtenissen worden gelinkt met het lokale niveau. Via acties stimuleren we de kennis, de houding en het gedrag die passen bij een gezamenlijke verantwoordelijkheid om zowel in onze stad als elders in de wereld veranderingen tot stand te brengen die bijdragen tot internationale rechtvaardigheid en duurzaamheid.

13 KLIMAATACTIE

SDG 13: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden

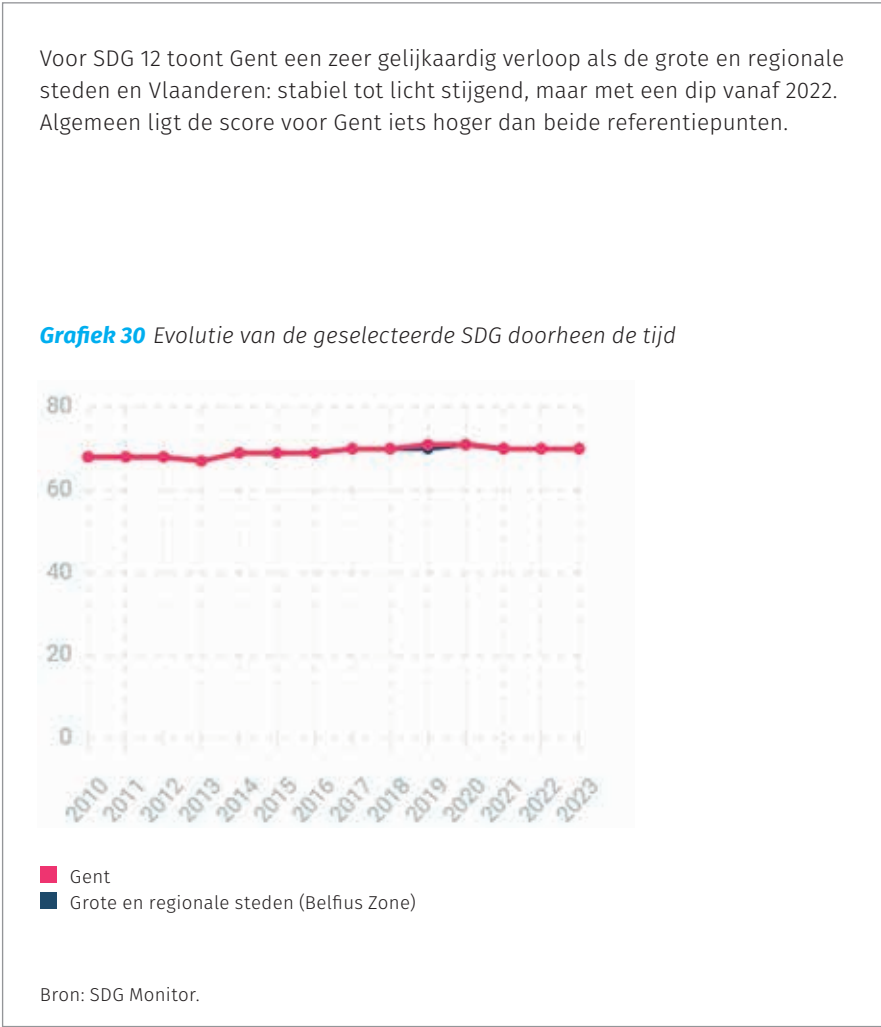
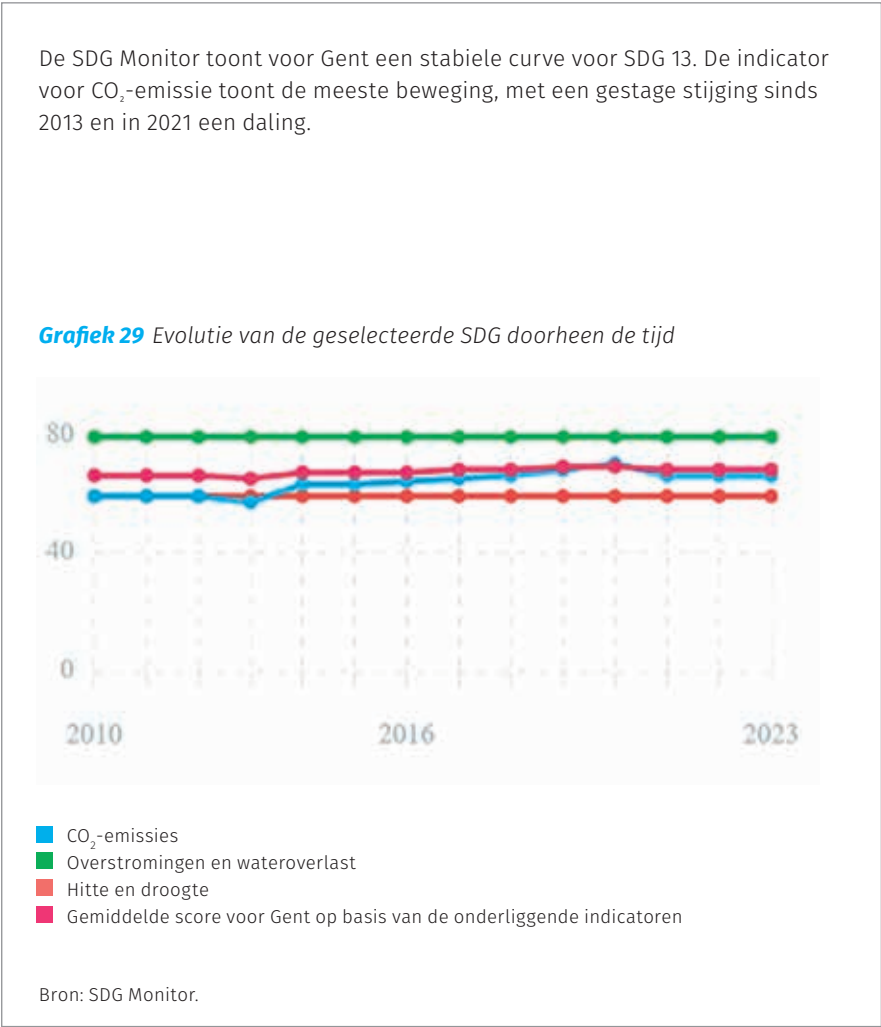
Klimaatverandering en natuurrampen brengen gevaren mee voor mens en omgeving. Om de impact van klimaatverandering te bestrijden, moeten we de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de mens en zijn omgeving versterken. SDG 13 stelt dat daarvoor een volwaardige integratie nodig is van de klimaatfocus in de (inter)nationale beleidslijnen. Daarnaast is er ook meer bewustwording en draagvlak nodig voor klimaatmaatregelen. Dat kan via educatie en het verbeteren van de menselijke en institutionele capaciteit rond klimaatinformatie, -mitigatie en -adaptatie. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 13

Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 13 een uitdaging. We scoren iets lager dan wat kan verwacht²⁷ worden voor Gent en we zitten verder af van de Vlaamse mediaan.

²⁷ Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

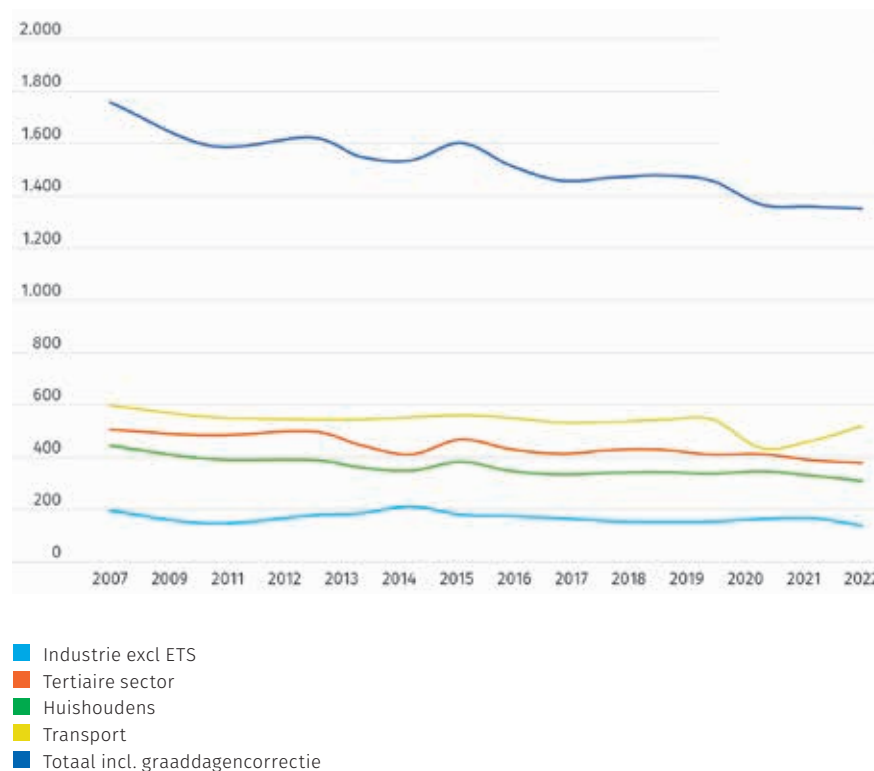
De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor en vullen aan met de volgende opmerking:

Stad Gent heeft haar eigen CO₂-monitor, raadpleegbaar op [Gent in Cijfers](#). Meer info over de berekening van de CO₂-monitor vind je daar terug. Tussen 2007 en 2022 zien we een CO₂-reductie van 23 procent. Deze cijfers vormen ook de basis voor rapportering van Stad Gent

Per sector zien we volgende evolutie:

- > **Industrie:** De niet-ETS industrie zag een daling van 29% in CO₂-uitstoot tussen 2007 en 2022. De 22 ETS-bedrijven in Gent, waarvan 5 elektriciteitsproducenten, zijn samen goed voor 10.039 kton CO₂. 95% is afkomstig van de staalindustrie. Als we de CO₂-uitstoot van industrie (niet-ETS en ETS samen) afzetten tegenover de bruto toegevoegde waarde van de industriële sector, dan zien we dat de toename in productie ook gepaard gaat met een toename in CO₂-uitstoot, maar dat deze laatste in 2021 en 2022 minder sterk stijgt.
- > **Tertiaire sector en huishoudens:** Ondanks een stijgend aantal inwoners daalt de CO₂-uitstoot in de tertiaire sector met 26% en bij huishoudens met 31% tussen 2007 en 2022.
- > **Transport:** Hoewel er een daling is in brandstofverbruik per kilometer door efficiëntere voertuigen, blijft het aantal voertuigkilometers stijgen, wat in totaal de CO₂-uitstoot status quo houdt.

Grafiek 31 CO₂-monitoring Gent met graaddagencorrectie (kton CO₂), 2007-2022

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 13

Subdoelstelling 13.1 De veerkracht en het aanpassingsvermogen versterken van met klimaat in verband te brengen gevaren en natuurrampen in alle landen

Klimaatverandering zorgt voor extremere weersomstandigheden. De laatste jaren zien we ook in Gent een toename aan hittegolven, droogte, extreme of langdurige regenbuien en perioden van extreme droogte. Voor de toekomst wordt verwacht dat dergelijke extremen frequenter en nog intenser zullen optreden (European Environment Agency, 2024). Het weer wordt ook hoe langer hoe meer onvoorspelbaar.

Daarnaast is een stedelijke omgeving met veel verharding en weinig groen extra kwetsbaar voor weersextremen. Terwijl de wereldgemiddelde temperatuur op aarde met 1,1°C toenam, bedroeg de stijging in ons land 2,7°C. Die opwarming zal zich in Vlaanderen ook in de komende decennia voortzetten, zeker tijdens de zomermaanden. In de stad worden de gevolgen van hittegolven nog versterkt door het “stedelijk hitte-eilandeffect”, veroorzaakt door de verharding, gebouwen en het tekort aan groen en water. De Gentse hittestudie (Maiheu, 2013) toonde aan dat het centrum in de zomermaanden gemiddeld 3 graden warmer is, met pieken tot 8 graden verschil op hete avonden. Sinds 2016 wordt het stedelijk hitte-eiland permanent gemeten met het MOCCA-netwerk van UGent (UGent, 2024).

Hogere temperaturen kunnen een belangrijke gezondheidsimpact hebben. Dit betekent comfortverlies en hinder zoals een verstoorde slaap of concentratieproblemen. Voor kwetsbare groepen zoals ouderen, jonge kinderen of zieken kan hitte leiden tot ernstigere problemen zoals uitdroging, hittekrampen, hitte-uitputting of zelfs een hitteberoerte. Hittedoden vormen de grootste menselijke tol van klimaatverandering voor Vlaanderen.

Vlaanderen heeft één van de laagste waterbeschikbaarheden per inwoner (Vlaamse Milieumaatschappij, 2010). Dit komt door een combinatie van een hoge bevolkingsdichtheid en een relatief beperkte aanwezigheid van oppervlakte- en grondwater. We moeten omzichtig omgaan met water in Vlaanderen. De klimaatverandering brengt het bestaande, fragiele evenwicht uit balans. In de zomer zal het minder regenen. Tegelijkertijd zorgt de temperatuurstijging voor meer verdamping. Hierdoor verschuift het evenwicht tussen neerslag en verdamping, en

dit veroorzaakt zomerse neerslagtekorten die leiden tot droogte en waterschaarste. Extreme droogte zal in de toekomst vaker en intenser voorkomen (VMM, 2024).

Dit leidt tot:

- > hydrologische droogte: lage debieten en waterstanden in de waterlopen.
- > agrarische droogte: lage bodemvochtgehaltenes waarbij gewassen en vegetatie droogtestress ondervinden, wat kan leiden tot verminderde groei en een lagere gewasopbrengst.

Uit de Droogtestudie voor Gent (Sumaqua, 2021) blijkt dat Gent nu al kampt met een structureel watertekort en droogtestress voor landbouw, natuur, scheepvaart en industrie. Niet alleen de klimaatopwarming speelt een rol, maar ook het feit dat Gent voor bijna 40% verhard is.

De verdroging van vegetaties in het algemeen, en stedelijk groen in het bijzonder (straat- en pleimbomen, parkvegetatie, groenvoorzieningen), vormt een bedreiging. Zeker gezien het belang van stedelijk groen om de impact van klimaatverandering op de stad te temperen. Naast de impact op natuur is er ook een belangrijke economische impact door droogte en waterschaarste.

- > Landbouw is wellicht de sector die door droogte economisch het meest rechtstreeks getroffen wordt.
- > Ook de industrie kampt met de droogte. De terugkerende scheepvaartbeperkingen door watertekort op het kanaal Gent-Terneuzen leiden tot vele miljoenen euro schade.
- > De verzilting van het kanaalwater bedreigt de stalen haveninfrastructuur (sluizen, kaaimuren), de industriële processen, de mogelijkheden voor watercaptatie en op langere termijn het grondwater en omliggende vegetatie.

In 2023 zijn op meerdere locaties door de Vlaamse Waterweg blauwalgen gerapporteerd (Vlaamse Milieumaatschappij, 2023b). Blauwalgen zijn het gevolg van een te hoog gehalte aan voedingsstoffen in het water, hoge watertemperatuur en gebrek aan stroming. Dit had implicaties naar waterrecreatie toe.

Klimaatverandering zorgt voor een wijziging van het neerslagpatroon met meer extremen. Deze wijziging verhoogt niet alleen de kans op droogte, maar ook op wateroverlast en overstromingen. We zien tijdens de wintermaanden (december-februari) een toename van de gemiddelde hoeveelheid neerslag. In de zomer valt de neerslag op kortere tijd, met hevigere buien tot gevolg (Provincies in Cijfers, 2023). Extreme buien zullen tegen eind deze eeuw tien keer vaker voorkomen.

Om de impact van extreme neerslag in beeld te brengen worden overstromingskaarten opgemaakt. Overstromingen vanuit de rivieren komen meestal in de winter voor, na langdurige neerslag. Dankzij onder andere de Ringvaart en de keersluizen op de Bovenschelde, Leie en het Kanaal Gent-Oostende, is de Gentse binnenstad degelijk beschermd (zeker in verhouding tot andere bekkens). Zelfs voor extreme gebeurtenissen die zich maar één keer om de honderd jaar zouden voordoen. Buiten de Ringvaart, langs de Leie en Bovenschelde, doen zich wel risico's op wateroverlast voor. Meestal overstroomt vooral weiland, akkerland en natuurgebied. De impact op woningen of residentieel gebied blijft vrij beperkt.

Bij extreme neerslag die eens in de honderd jaar voorkomt (T100-bui) zal er in grote delen van Gent hinder zijn door wateroverlast:

- > in 20% van de straten zal 15 cm of meer water staan;
- > op 12% van de voetpaden en fietspaden zal 15 cm of meer water staan;
- > bij 3% van de gebouwen zal 15 cm of meer water tegen de gevel staan, bij sommige 30 cm tot maximaal 60 cm water;
- > bij 17% van de gebouwen zal minder dan 15 cm water tegen de gevel staan.

Subdoelstelling 13.3 De opvoeding, bewustwording en de menselijke en institutionele capaciteit verbeteren met betrekking tot mitigatie, adaptatie, impactvermindering en vroegtijdige waarschuwing inzake klimaatverandering

We bekijken proactief hoe we de impact van die extreme weersomstandigheden zoveel mogelijk kunnen beperken. Of hoe we de stad zo klimaatrobust mogelijk maken. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid. Als lokale overheid zetten we in op ontharden en vergroenen. We kiezen voor infrastructuur die regenwater kan opvangen, infiltreren, hergebruiken en/of vertraagd afvoeren, zoals gescheiden riolering, grachten, infiltratievoorzieningen. Dergelijke realisaties zijn voornamelijk gelinkt aan projecten voor de (her)aanleg van het openbaar domein.

15 LEVEN OP HET LAND

SDG 15: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe

SDG 15 richt zich op de verschillende bedreigingen waar het leven op het land mee te maken krijgt. We moeten onze ecosystemen (zoetwater en bergen) beschermen, herstellen en duurzaam gebruik ervan bevorderen. Maar ook ontbossing, woestijnvorming, landdegradatie en het verlies aan biodiversiteit moeten we een halt toeroepen. Daarnaast moeten we een einde maken aan illegale handel in planten- en diersoorten, we hebben een beleid nodig om invasieve uitheemse soorten te beheersen. Genetische hulpbronnen moeten eerlijk ingezet worden. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 15

Volgens de SDG Monitor is SDG 15 een uitdaging voor Gent. We scoren lager dan wat kan verwacht worden²⁸ en zitten verder af van de Vlaamse mediaan dan andere grote en regionale steden. De SDG Monitor toont voor Gent een stabiele curve voor SDG 15, maar de verharding in Gent neemt toe.

De geselecteerde indicatoren voor het meten van SDG 15 in de SDG Monitor gaan over [het aandeel \(%\) van de totale oppervlakte van de stad/de gemeente die ingenomen wordt door buurtgroen, wijkgroen, stadsdeelgroen, stadgroen en stadbos met meetpunten in 2013, 2016, 2019 en 2022](#). [De oppervlakte waardevol ecotoop t.o.v. de totale oppervlakte](#) met 1 meetpunt in 2020. En de [3-jaarlijkse verandering in oppervlakte bos als percentage van de totale oppervlakte gemeente](#) met meetpunten in 2016, 2019 en 2022. Daarnaast neemt de SDG Monitor als indicatoren voor het meten van SDG 15 ook de verhardingsgraad (meetpunten tussen 2013 en 2022) en [erosieknelpunten](#) (meetpunt 2021) op.

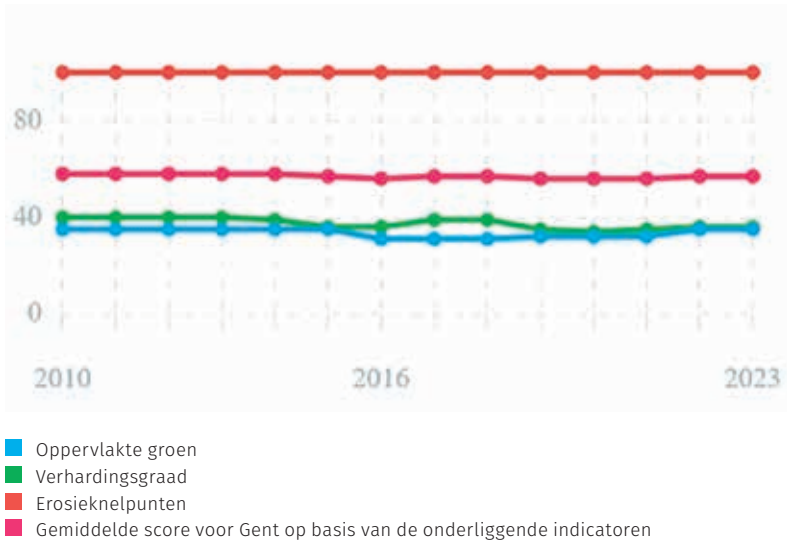
Voor oppervlakte groen scoort Gent tamelijk laag, en ook onder het gemiddelde in de SDG Monitor. Gent zit net onder de te verwachten scores voor dit onderdeel. De voornaamste reden voor de lager dan verwachte score stelt zich bij verharding. Hier scoort Gent erg laag ten opzichte van alle andere gemeenten. Bovendien is er ook een groot verschil met de verwachte waarde.

Uit eigen analyses weten we dat de hoge verhardingsgraad in Gent te verklaren valt door de aanwezigheid van de haven.

28 Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

De score voor Gent blijft ongeveer gelijk doorheen de tijd.

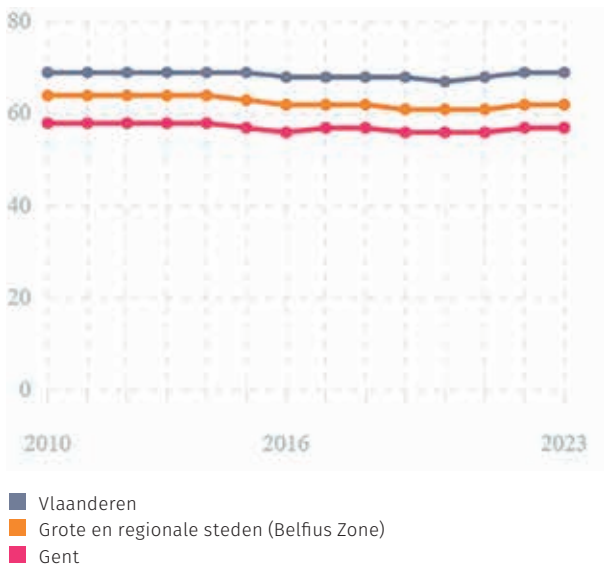
Grafiek 32 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

Bron: SDG Monitor.

We zien voor Gent een gelijkaardige trend als in Vlaanderen en grote en regionale steden. Toch ligt de score voor Gent lager dan die van Vlaanderen en grote en regionale steden.

Grafiek 33 Evolutie van de geselecteerde SDG doorheen de tijd

Bron: SDG Monitor.

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor en vullen aan met volgende opmerkingen:

- > Stad Gent heeft eigen cijfers en eigen groennormen voor openbaar recreatief groen en die wijzen op een vooruitgang. Onze eigen cijfers geven geen vergelijking.

Tabel 3 Aantal Gentenaars dat beschikt over woongroen en een wijkpark op wandelafstand van hun woning

Jaar	Inwoners	400m wijkpark
2019	261 957	45,5%
2022	268 486	47,9%

Jaar	Inwoners	150m woongroen
2019	261 957	39,5%
2022	268 486	46,5%

Bron: Stad Gent

- > Uit de analyses kunnen we afleiden dat bijna de helft van de Gentenaars beschikt over woongroen en een wijkpark op wandelafstand van hun woning. De grootste tekorten voor woongroen en wijkparken bevinden zich voornamelijk in de (dicht bevolkte, sterk verharde) binnenstad en de 19de-eeuwse gordel. We beschouwen de tekorten in de 20ste-eeuwse wijken en de buitengebieden als minder prioritair om aan te pakken, omdat de inwoners daar vaker een woning met grote(re) tuin hebben of over andere vormen van (niet-openbare) open ruimte beschikken, zoals landbouwgebied.
- > Voor de draagkracht van de wijkparken zien we hetzelfde beeld. De draagkracht wordt voornamelijk overschreden in veel wijkparken in de binnen- en kernstad.
- > Als historische industriestad kent het centrum van Gent een zware druk op open (groene) ruimte en kwalitatief groen.
- > De laatste 20 jaar leverden we grote inspanningen om het bestaande groen te beschermen, te versterken en de ecologische kwaliteit te verbeteren, zoals aanduiding van groenpolen in gewestelijke ruimtelijk uitvoeringsplannen, realisatie groenpolen, gemeentelijk RUP groen, extra bebossingen....

- > In de oppervlakte van (half) natuurlijke vegetaties in Gent zien we een positieve evolutie. Voor bossen nemen we kwantitatief een overtuigend positieve trend waar. De kwalitatieve evolutie van de bossen in Gent is minder rooskleurig door het verlies van oud bos.
- > De lage score voor SDG 15 is voornamelijk een gevolg van de erg slechte score op ‘verhardingsgraad’. Al blijkt er een licht positieve evolutie de laatste jaren. Als we de verharding per inwoner bekijken, scoort Gent goed in vergelijking met andere Vlaamse steden en gemeenten. Op verhardingssnelheid (in m²/dag) scoren we dan weer erg slecht (Christiaens A. & Mollen F., 2024).

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 15

Subdoelstelling 15.1 Tegen 2020 het behoud, herstel en het duurzaam gebruik van terrestrische en inlandse zoetwaterecosystemen en hun diensten waarborgen, in het bijzonder bossen, moeraslanden, bergen en droge gebieden, in lijn met de verplichtingen van de internationale overeenkomsten

Groenstructuurplan

Om een antwoord te bieden op de gevolgen van een steeds sneller veranderend klimaat is een stedelijke “klimaatregeling” nodig. Dit kan door de stad te vergroenen. Groen en water in de stad werken als een natuurlijke airco op hete dagen. Daarom investeren we in de realisatie van een uitgebreid groen-blauw netwerk op verschillende schaalniveaus

De stedelijke groenstructuur is multifunctioneel, deze draagt tegelijkertijd bij aan klimaatbestendigheid, biodiversiteit, menselijk welzijn en gezondheid (Hendrik Willems et al., 2023). De stedelijke groenstructuur bestaat ook uit verschillende lagen: recreatie, natuur en bos, landschap en klimaatgroen.

RUP 169 Groen

Deze legislatuur maakte Stad Gent het RUP 169 Groen op. Het RUP 169 Groen werd goedgekeurd door de gemeenteraad op 28 september 2021 en is van kracht sinds 6 december 2021. Met dit thematisch RUP kreeg 370 hectare, verspreid over 101 deelgebieden op Gents grondgebied, een groene bestemming. Het thematisch RUP Groen bepaalt welke gebieden welke groene bestemming (zone voor park, bos, natuur, begraafpark ...) krijgen, aan welke voorschriften ze moeten voldoen, welke activiteiten er mogen plaatsvinden en wat de bouwmogelijkheden zijn. Deze ruimtelijke uitvoeringsplannen vormen de basis om later stedenbouwkundige vergunningen af te leveren. Een RUP bestaat uit een grafisch plan, stedenbouwkundige voorschriften, die juridisch bindend zijn en een toelichtingsnota.

Een aantal waardevolle natuur- en boskernen, enkele wijkparken en woongroen, verspreid over het grondgebied van Gent, lagen in een niet groene bestemming. Toch bestond er eensgezindheid over hun voortbestaan en maken ze deel uit

van de gewenste groenstructuur. In het groenstructuurplan hebben we als actie opgenomen de toekomst van dit recreatief groen en de natuur- en boswaarden te verzekeren, door ze op te nemen in een thematisch RUP Groen dat de bestaande groenwaarden planjuridisch beschermt. Aan het RUP Groen koppelden we ook een realisatiestrategie (Stad Gent, 2021).

Voor de realisatie van deze nieuwe ontwikkelingen voeren we een actief aankoopbeleid, enerzijds door Stad Gent, anderzijds door Natuurpunt Gent. Voor drie van deze deelgebieden (Rosdambeekvallei (Sint-Denijs-Westrem), Slotendries (Oostakker), en Oude Bareel (Sint-Amandsberg/Oostakker)) maakte de stad een onteigeningsbesluit op, gekoppeld aan het RUP. Voor andere gebieden (Sneppemeersen, Sint-Denijslaan en Leieoever, Meulestedepark en Sleutelbloempark) kochten we gronden aan van andere partners binnen Groep Gent. Tijdens deze legislatuur (tot eind 2023) kochten we op die manier al 23,5 ha aan.

Wanneer private eigenaars een bestaand groengebied willen verkopen, dan kan Stad Gent een beroep doen op een recht van voorkoop voor de gebieden die in het RUP Groen zijn aangeduid. Op die manier behouden we de bestaande natuur- of bosgebieden en beheren we ze op een gepaste manier (Stad Gent, 2021, p. 68).

Aan het RUP 169 Groen koppelden we ook een flankerend landbouwbeleid. Het RUP Groen heeft ook een impact op sommige landbouwers die nu in deze gebieden actief zijn. In overleg met de landbouworganisaties werkten we daarom een pakket aan ondersteunende landbouwmaatregelen uit. De pachtvrije landbouwgronden van OCMW Gent in de omgeving zullen door de stad worden ingeschakeld als vervanggronden voor de landbouwers in hoofdberoep. Het is de eerste keer dat Stad Gent zo'n uitgebreid pakket aan maatregelen voor de landbouwsector aan een RUP koppelt (Stad Gent, Departement Stedelijke Ontwikkeling – Dienst Economie, 2021).

Groenpolen en groenklimaatassen

De groenpolen in Gent zijn grote aaneengesloten groengebieden van minstens 100 hectare, waarin recreatie, bos, natuur en landbouw een plaats krijgen. Stad Gent investeert samen met andere partners om hier een natuurlijke inrichting te voorzien. In Gent worden op dit moment vijf groenpolen ingericht (Vlaamse Overheid, Digitaal Vlaanderen, 2024).

Daarnaast zijn er ook de Groenklimateassen, strategische plekken die de ruimtelijke structuur van de stad de komende decennia fundamenteel kunnen wijzigen. De groenklimateassen kunnen een deel van het antwoord zijn op de uitdagingen die op ons afkomen. Ze kunnen helpen om de stad leefbaar te houden. Ze vormen een belangrijke schakel in een structurerend fietsnetwerk en maken de stad klimaatrobuuster. Ze brengen natuur tot in de stad en brengen mensen vanuit het centrum tot bij de groenpolen en het buitengebied.

Valleigebieden

Gent is gelegen aan een samenvloeiing van rivieren: niet alleen de Leie en de Schelde stromen hier samen, maar ook de Lieve, de Kale en de Moervaart slingeren zich door het Gents grondgebied. Zij vormen de verbinding van de Gentse stad met de Vlaamse ruimtelijk-natuurlijke structuur. Het zijn dragers van openruimtefuncties en groene linten in het landschap. Deze rivieren en hun valleien herbergen de grootste natuurwaarden en zijn daarmee bepalend voor de Gentse natuurlijke structuur.

Het behoud en herstel van deze natuurwaarden wordt deels gerealiseerd als onderdeel van het actieplan voor de groenpolen: met name de Bourgoyen-Ossemeersen in de Leievallei en de Gentbrugse Meersen in de vallei van de Benedenschelde. Er ligt een actieplan klaar om ook de Bovenschelde in te richten als onderdeel van Groenklimateas 4.

Nationaal park

Daarnaast hebben we ook een Nationaal Park. Dit is een erkend, geografisch afgebakend gebied van voldoende grote omvang met een uitzonderlijke natuurwaarde en een internationale uitstraling. De Vlaamse Regering erkende op 13 oktober 2023 vier Nationale Parken, waaronder Scheldevallei (Agentschap Natuur & Bos, 2023). Stad Gent is partner binnen de gebiedscoalitie Scheldevallei. Het Gravensteen en de Gentbrugse Meersen maken deel uit van dit nationaal park. Het versterken van de verbinding tussen de Gentbrugse meersen en de Damvallei (gemeente Destelbergen), is onderdeel van de doelstellingen van het Nationaal Park en past binnen de visie het GRUP Gentbrugse Meersen Damvallei.

Koppelingsgebieden

We hebben de koppelingsgebieden, die zijn uitgewerkt om de kanaaldorpen nabij de Gentse Kanaalzone leefbaar te houden, verder ontwikkeld, aangezien deze gebieden gemeentegrensoverschrijdend zijn. In een RUP of (gemeentelijk) ruimtelijk uitvoeringsplan legt de gemeente de bodembestemmingen vast. Op die manier geeft het uitvoering aan het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

In Gent houden we een 'actuele' [Biologische Waarderingskaart](#) van Gent (BWK-Gent) bij. Deze werd laatst gebiedsdekkend geactualiseerd in 2020.

Subdoelstelling 15.2 Tegen 2020 de implementatie bevorderen van het duurzaam beheer van alle soorten bossen, de ontbossing een halt toeroepen, verloederde bossen herstellen en op duurzame manier bebossing en herbebossing mondiaal opvoeren

Zie subdoelstelling 15.1

Subdoelstelling 15.3 Tegen 2030 de woestijnvorming tegengaan, aangetast land en gedegradeerde bodem herstellen, ook land dat wordt aangetast door woestijnvorming, droogte en overstromingen, en streven naar een wereld die qua landdegradatie neutraal is

Vlaanderen heeft een van de laagste waterbeschikbaarheden per inwoner (Vlaamse Milieumaatschappij, 2010). Dit komt door een combinatie van een hoge bevolkingsdichtheid en een relatief beperkte aanwezigheid van oppervlakte- en grondwater. We moeten omzichtig omgaan met water in Vlaanderen. De klimaatverandering brengt het bestaande, fragiele evenwicht uit balans. In de zomer zal het minder gaan regenen: de zomerneerslag kan voor Gent terugvallen van gemiddeld 188 mm in het huidige klimaat naar 152 mm (-19%) tegen 2050, en zelfs naar slechts 115 mm (-40%) tegen 2100. Tegelijkertijd zorgt de temperatuurstijging voor meer verdamping: de potentiële verdamping over diezelfde periode kan voor Vlaanderen toenemen van 252 naar 279 mm (+11%). Hierdoor verschuift het evenwicht tussen neerslag en verdamping, met zomerse neerslagtekorten tot gevolg die leiden tot droogte en waterschaarste. Extreme droogte zal in de toekomst vaker en intenser voorkomen (VMM, 2024). Het aantal droge dagen (dagen met minder dan 0,1 mm neerslag/dag) neemt toe van 170 vandaag, naar 192 (+13%) in 2030, tot 204 (+20%)

in 2050 en 232 (+36%) in 2100 (Provincies in Cijfers, 2024). Uit de Droogtestudie voor Gent (Sumaqua, 2021) blijkt dat Gent nu al kampt met een structureel watertekort en droogtestress voor landbouw, natuur, scheepvaart en industrie. Niet alleen de klimaatopwarming speelt een rol, maar ook het feit dat Gent voor bijna 40% verhard is.

Subdoelstelling 15.5 Dringende en doortastende actie ondernemen om de aftakeling in te perken van natuurlijke leefgebieden, het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen en, tegen 2020, de met uitsterven bedreigde soorten te beschermen en hun uitsterven te voorkomen

Om de ecologische kwaliteit in Gent te verhogen, werken we aan [een soortenplan](#). Het soortenplan toont welke dieren en planten belangrijk zijn voor Gent en wat we kunnen doen om ze te beschermen. Op basis van Europese, Vlaamse en Provinciale lijsten selecteerden we voor Gent een 200-tal soorten (bedreigd, beschermd, belangrijk voor Gent ...). Daaruit selecteerden we uiteindelijk 96 prioritaire soorten (en de gebieden waar deze voorkomen, kunnen voorkomen of verdwenen zijn).

Subdoelstelling 15.8 Tegen 2020 maatregelen invoeren om de invoering van invasieve uitheemse soorten in land- en waterecosystemen te beperken en hun impact op aanzienlijke wijze te beperken, en de prioritaire soorten controleren of uitroeien

Als gevolg van de stedelijke context - waardoor de temperatuur vaak hoger is in de stad dan in het buitengebied - nemen we invasieve exoten vaker en sneller waar in de stad. Dergelijke soorten zijn afkomstig uit zuidelijkere regio's en hebben die warmere omgeving nodig om te gedijen. Gent is rijk aan invasieve exoten. Een actualisatie van de beheerrichtlijn voor Gent is in opmaak. De belangrijkste nieuwe soorten in Gent zijn onder andere de tijgermug, de Aziatische hoornaar maar ook soorten die al langer voorkomen en onder controle zijn, zoals de Canadese Ganse en reuzenbereklaauw. Exoten die niet onder controle zijn en selectief beheer of specifieke maatregelen tegen verdere verspreiding vergen: watercrassula, waterteunisbloem, reuzenbalsemien, hemelboom, dwergkroos, Chinese wolhandkrab, rivierkreeften, plaagmier.

16 VREDE, JUSTITIE EN STERKE PUBLIEKE DIENSTEN

SDG 16: Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit

SDG 16 wil vreedzame en inclusieve samenlevingen bevorderen. Daarom moet iedereen gelijke toegang tot justitie hebben. We moeten doeltreffende, verantwoordelijke en open instellingen creëren. We moeten een einde maken aan geweld, specifiek tegen kinderen. Dat geldt ook voor corruptie, ongewettigde financiële stromen, illegale wapenhandel en georganiseerde misdaad. Naast het versterken van rechtssystemen en verantwoordelijke instellingen is een representatieve besluitvorming essentieel. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Signalen voor SDG 16

Volgens de [SDG Monitor](#) is SDG 16 een uitdaging voor Gent. We scoren iets lager dan wat kan verwacht worden²⁹ en zitten ver af van de Vlaamse mediaan.

De geselecteerde indicatoren voor het meten van SDG 16 in de SDG Monitor gaan over:

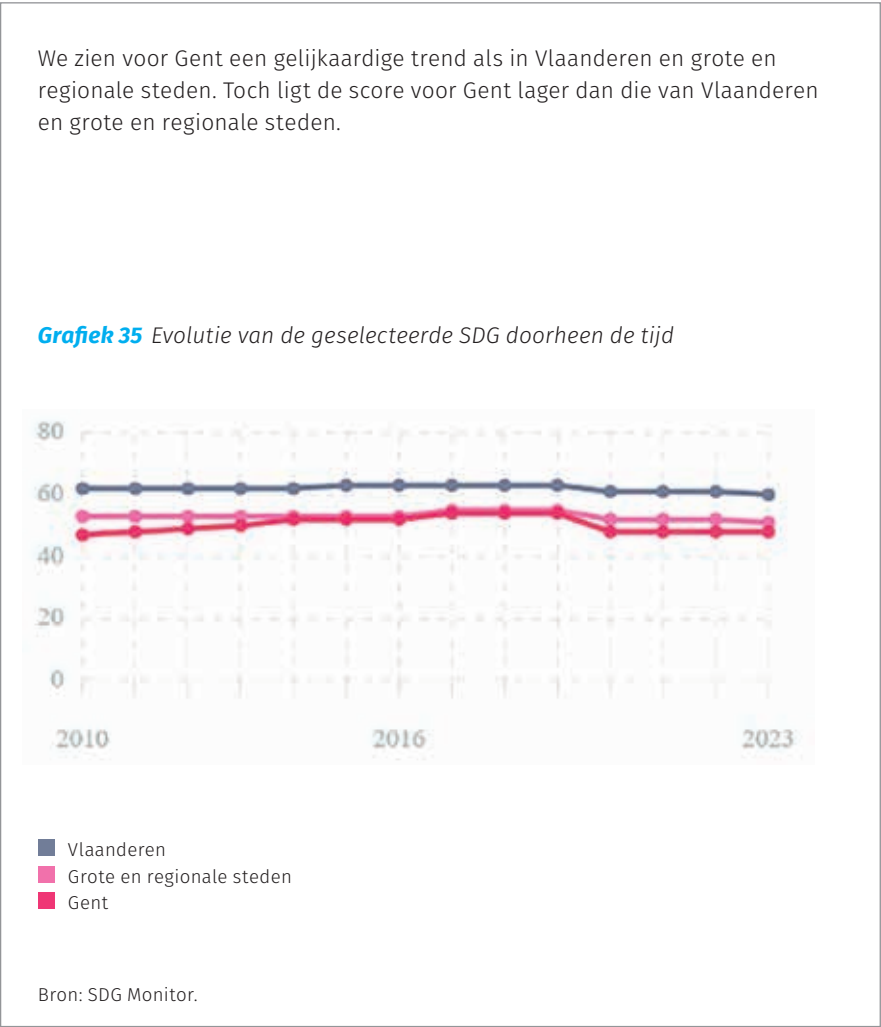
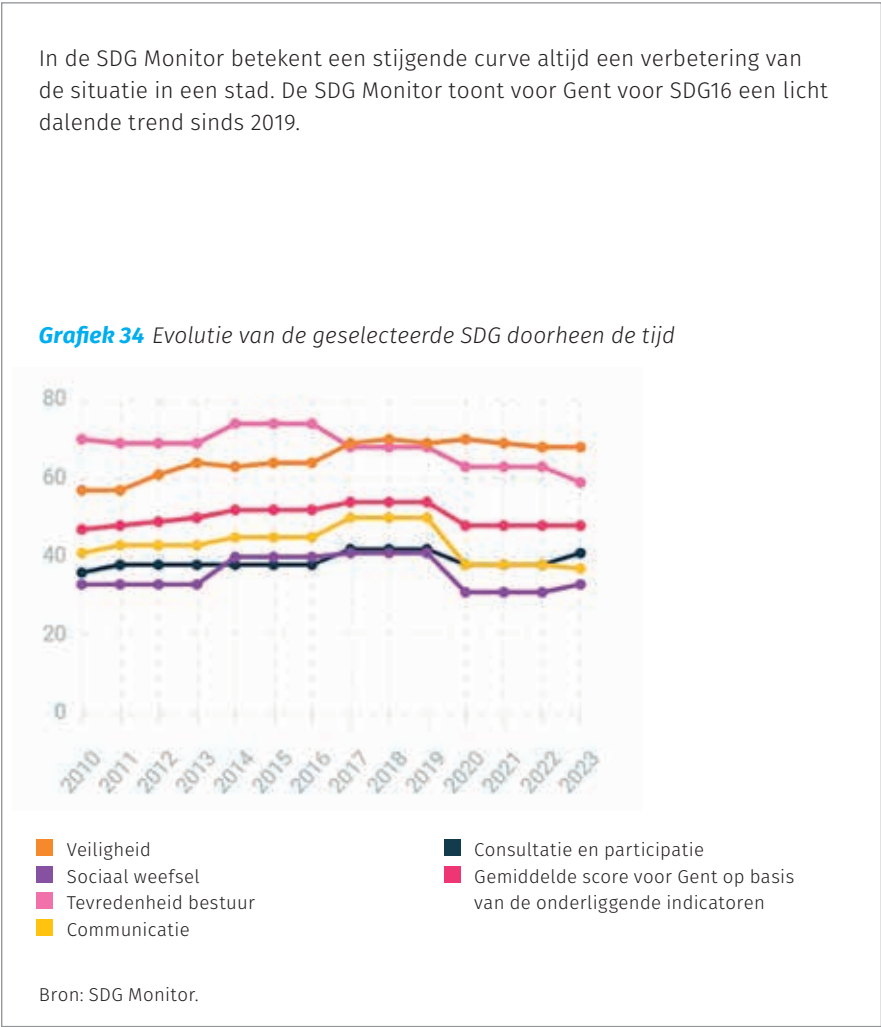
- > Veiligheid: [Aantal geregistreerde diefstallen en afpersingen gedeeld door de totale bevolking \(per 1.000 inwoners\)](#), [Aantal geregistreerde beschadigingen van eigendom gedeeld door de totale bevolking \(per 1.000 inwoners\)](#), [Aantal geregistreerde misdrijven tegen de lichamelijke integriteit gedeeld door de totale bevolking \(per 1.000 inwoners\)](#), [Aantal geregistreerde misdrijven van bedrog gedeeld door de totale bevolking \(per 1.000 inwoners\)](#), [Aantal geregistreerde drugsgerelateerde misdrijven gedeeld door de totale bevolking \(per 1.000 inwoners\)](#), [Aantal overige geregistreerde misdrijven gedeeld door de totale bevolking \(per 1.000 inwoners\)](#), [Aandeel van de inwoners die zich vaak/altijd onveilig voelen in de buurt \(%\)](#), [Aandeel van de inwoners die weinig vertrouwen hebben in de politie](#). Telkens met meerdere meetpunten tussen 2010 en 2022.
- > Sociaal weefsel: [Mensen in de buurt willen hun burens helpen \(% eens\)](#), [Mensen in de buurt zijn te vertrouwen \(% eens\)](#), [Veel contact met de mensen in de buurt \(% eens\)](#), [Zich thuis voelen bij mensen in de buurt \(% eens\)](#). Telkens met meerdere meetpunten tussen 2011 en 2023.

29 Het verschil met de verwachte waarde rekening houdend met de contextfactoren zoals mediaaninkomen, de ligging van de stad of gemeente, de leeftijdsstructuur, de oppervlakte.

SDG 16: BEVORDER VREEDZAME EN INCLUSIEVE SAMENLEVINGEN MET HET OOG OP DUURZAME ONTWIKKELING, VERZEKER TOEGANG TOT JUSTITIE VOOR IEDEREEN EN BOUW OP ALLE NIVEAUS DOELTREFFENDE, VERANTWOORDELIJKE EN TOEGANKELIJKE INSTELLINGEN UIT

- > Tevredenheid bestuur: [Aandeel van de inwoners die veel vertrouwen hebben in de lokale overheid](#), [Aandeel van de inwoners die tevreden zijn over de loketvoorzieningen in de gemeente/stad](#), [Aandeel van de inwoners die tevreden zijn over de digitale dienstverlening in de gemeente/stad \(%\)](#), [Aandeel van de inwoners die tevreden zijn over de huisvuilvoorzieningen \(%\)](#). Telkens met meerdere meetpunten tussen 2011 en 2023.
- > Communicatie: [Aandeel van de inwoners die zich voldoende geïnformeerd voelen over de geplande activiteiten in en door de gemeente/stad](#), [Aandeel van de inwoners die zich voldoende geïnformeerd voelen over de beslissingen in en door de gemeente/stad](#), [Aandeel van de inwoners die zich voldoende geïnformeerd voelen over de initiatieven in en door de gemeente/stad](#). Telkens met meerdere meetpunten tussen 2011 en 2023. [Aandeel van de inwoners die vinden dat de communicatie van het gemeente-/stadsbestuur duidelijk en begrijpbaar is \(eens %\)](#) met 2 meetpunten uit 2020 en 2023.
- > Consultatie en participatie: [Aandeel van de bevolking die aangeeft dat het lokale bestuur voldoende inspanningen doet om de wensen van de bevolking te kennen](#) met meetpunten tussen 2017 en 2023. [Aandeel \(%\) van de inwoners die het afgelopen jaar actief zijn geweest om iets in de buurt of stad te verbeteren](#) met meerdere meetpunten tussen 2011 en 2023.

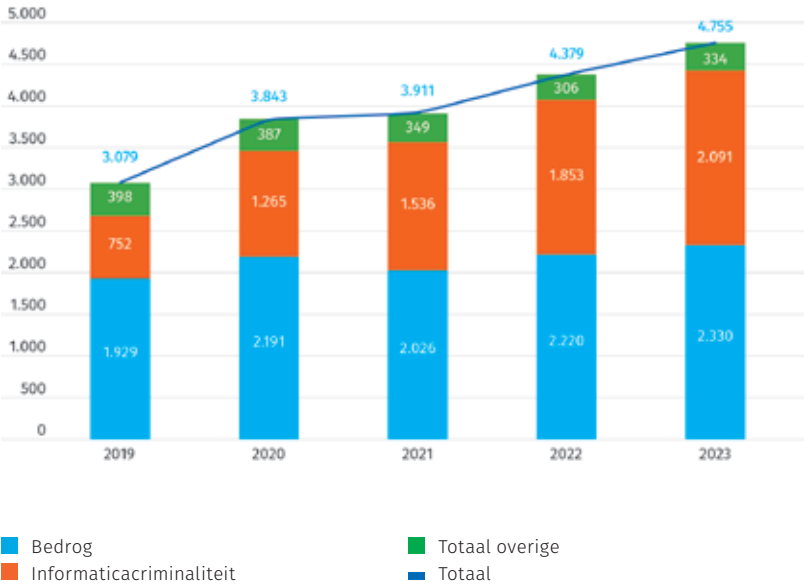

De domeinexperten bij Stad Gent volgen de signalen uit de SDG Monitor en vullen aan voor een evenwichtig beeld voor Gent:

- > De data in de SDG Monitor m.b.t. veiligheid (bron: Provincie in cijfers) wijkt af van de data die we in Gent gebruiken. Dit heeft o.i. te maken met de noemer die gebruikt wordt: inwoners (SDG Monitor) versus alle Gent-gebruikers (incl. studenten, bezoekers, toeristen, pendelaars, enzovoort). Zo zien we in de Gentse cijfers voor 2023 19% meer geregistreerde feiten.
- > Financieel economische misdrijven zijn een actuele aanvulling op de lijst van indicatoren, meer bepaald informaticacriminaliteit en oplichting door gebruik van internet.

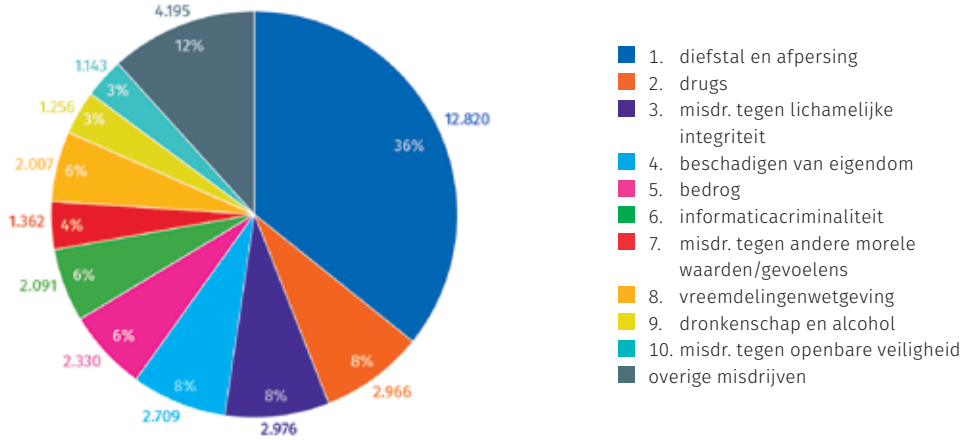
Grafiek 36 Economische financiële misdrijven, Gent, 2019-2023

Bron: (Federale Politie, 2024)

- > Op basis van de criminaliteitsbarometer zien we de geregistreerde feiten met 19% toenemen in 2023 tegenover 2013. Ook het onveiligheidsgevoel in de buurt neemt toe met 4% in 2023 tegenover 2011. Enkel het vertrouwen in politie verbetert, nl. 19% meer vertrouwen in 2023 dan in 2014.
- > De top 10 van misdrijven met meer dan 1.000 geregistreerde feiten (samen goed voor 88,3% van alle feiten in 2023), is weinig verschillend in 2023 t.o.v. 2019. Er zijn opvallend minder drugsfeiten (van 12,2% naar 8,3%), en meer informaticacriminaliteit (van 2,3% naar 5,8%) (Federale Politie, 2024).

Grafiek 37 Top 10 misdrijven (+ 1.000 feiten in 2023), Gent, 2023

Bron: (Federale Politie, 2024)

Wat betreft dienstverlening maken we volgende aanvullingen:

- > Fysieke dienstverlening: in 2023 en 2024 heeft Stad Gent zelf klantenbevragingen gedaan rond de loketwerking, zowel in het Stadskantoor (centraal) als bij de decentrale locaties van de Dienst Burgerzaken. Er waren meer dan 1.100 respondenten. Deze cijfers geven een ander inzicht in tevredenheid. De scores op verschillende vragen ('Ik vond makkelijk de weg naar het juiste loket', 'Ik heb de juiste info gekregen', 'Ik wist hoe ik een ticket moest nemen', 'De medewerker was vriendelijk') liggen allemaal hoger dan 4.5 op een vijfpuntenschaal.
- > Digitale dienstverlening: Gent is pionier in Vlaanderen rond proactieve dienstverlening. Bepaalde dienstverlening (o.a. gratis huisvuilzakken, korting kinderopvang, UTPAS aan kansentarief) wordt automatisch toegekend aan de meest kwetsbare burgers, zonder dat zij hiervoor zelf iets moeten ondernemen. Voor digitale dienstverlening zetten we sterk in op digitale ketens en bouwstenen. Binnen het digitale ecosysteem kijken we of andere overheden bepaalde bouwstenen al ontwikkeld hebben.
- > Wat betreft participatie zien we een stijging vanaf 2020 voor actieve buurtdeelnemers. Initiatieven zoals het 'wijkbudget' en 'samen aan zet' liggen hier zeker mee aan de basis. De curve rond consultatie van inwoners vertoont een licht dalende trend. Stad Gent investeert sterk in participatie vanuit een traditie in [wijkgericht werken via wijkregisseurs](#), maar ook door middel van een [participatieplatform](#), bewonersvergaderingen, infomomenten, enzovoort.
- > Over alle indicatoren heen zien we in 2020 een daling, wat te maken kan hebben met de covid-periode. Vanaf 2020 zien we voor bijna alle indicatoren een stijgende trend, met uitzondering bij 16C: tevredenheid over het lokaal bestuur. Wanneer we deze indicatoren in detail bekijken, gaat dit vooral over 'vertrouwen in het lokaal bestuur' en 'tevredenheid loketvoorzieningen'. Deze laatste indicator is hierboven genuanceerd.

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

SDG 17: Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling

Steden kunnen helpen bij het vinden van financiële middelen voor landen uit het Globale Zuiden. Doeltreffende partnerschappen kunnen duurzame samenwerking versterken en zo vooral kennis en expertise mobiliseren. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Voor SDG 17 kunnen we geen signalen halen uit de SDG Monitor: er zijn onvoldoende indicatoren om een beeld te schetsen voor steden en gemeenten in Vlaanderen. Toch kunnen we een beeld schetsen voor Gent als het gaat over enkele van de subdoelstellingen.

Gentse blik op de subdoelstellingen voor SDG 17

Subdoelstelling 17.2 Ontwikkelde landen dienen ten volle hun verbintenissen aangaande officiële ontwikkelingshulp te implementeren, waaronder ook de verbintenis van vele ontwikkelde landen om 0,7% van het bruto nationaal inkomen te besteden aan officiële ontwikkelingshulp voor ontwikkelingslanden (ODA/GNI) en 0,15% tot 0,20% ontwikkelingshulp aan de minst ontwikkelde landen; ODA-donoren worden aangemoedigd om voor zichzelf een doelstelling te bepalen om minstens 0,2% van de ODA te besteden aan de minst ontwikkelde landen

De capaciteit die Stad Gent vrijmaakt voor internationale solidariteit is hoog in vergelijking met andere steden in België (Verenging Vlaamse Steden en Gemeenten, 2024). Dit uit zich zowel financieel als in een sterk professioneel team en de beschikking over een mondiaal huis als hotspot voor lokale ngo's met een mondiale werking.

Deze Gentse werking draagt bij aan de nationale cijfers. Ontwikkelde landen zijn de verbintenis aangegaan om 0,7% van het bruto nationaal inkomen te besteden aan officiële ontwikkelingshulp voor ontwikkelingslanden (ODA/GNI). In het geval van lokale besturen spreken we niet over 0,7%, omdat er niet zoiets bestaat als een 'bruto Gents inkomen'. Om de vergelijking tussen lokale besturen mogelijk te maken, wordt vaak verwezen naar het budget/capita. Stad Gent besteedt meer dan 2 euro per burger aan mondiaal beleid en draagt op deze manier bij aan het [GOLD-rapport van Platforma](#) – de pan-Europese coalitie van steden en regio's actief in ontwikkelingssamenwerking. Dat pleit voor een richtcijfer van 1 euro per inwoner en voor grote steden minimaal 1 voltijdse medewerker.

Gent Mondiaal heeft een team van 4 medewerkers die focussen op het ondersteunen van het middenveld door middel van beleidswerk, zalenwerking, netwerkevents en subsidiekanalen. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met Oxfam Wereldwinkel Gent-Centrum voor onder andere: advisering in het kader van het aankoopbeleid, ondersteuning van ondernemers (o.a. via netwerkactiviteiten en het aanreiken van expertise), acties, campagnes en evenementen gericht naar Gentenaars en Gent-gebruikers (studenten, mensen die werken in Gent, toeristen...), zoals het tweejaarlijkse Fair Fashion Fest.

Subdoelstelling 17.6 Versterken van de Noord-Zuid-, de Zuid-Zuid- en de regionale en internationale trilaterale samenwerking inzake wetenschap, technologie en innovatie en vergemakkelijken van de toegang daartoe; en het delen van kennis uitbreiden volgens voorwaarden die wederzijds worden bepaald, ook via de verbeterde coördinatie tussen bestaande mechanismen, in het bijzonder op het niveau van de Verenigde Naties, en via een mondiaal mechanisme voor de facilitering van technologie

Onderstaande data uit 2022 en 2023 geven een beeld over het versterken van de Noord-Zuidsamenwerking gefinancierd vanuit Stad Gent. In totaal werd een bedrag van 197.016 euro besteed aan uitgaande subsidies voor projecten in samenwerking met landen uit het Globale zuiden.

Tabel 4 Samenwerkingsprojecten met Globale Zuiden 2022 - 2023

Samenwerkingsprojecten met Globale Zuiden 2022 in industrie, landbouw, gezondheid, energie, noodhulp	
Afrika	€22.985
Midden/Zuid Amerika	€4.000
Midden/ Zuid Azië	€18.000
Oekraïne	€40.000
Totaal	€84.985

Samenwerkingsprojecten met Globale Zuiden 2023 in landbouw, industrie, onderwijs, gezondheid, water, noodhulp	
Afrika	€72.946
Midden/Zuid Amerika	€6.190
Midden/Zuid Azië	€32.895
Totaal	€112.031

We hebben geen data over de Zuid-Zuidsamenwerkingen.

Subdoelstelling 17.10 Een universeel, op regels gebaseerd, open, niet-discriminerend en billijk multilateraal handelssysteem bevorderen onder de Wereldhandelsorganisatie, ook via het volbrengen van de onderhandelingen onder de Ontwikkelingsagenda van Doha van deze organisatie

Stad Gent heeft een lange beleidstraditie wat betreft eerlijke handel. We geven niet alleen het goede voorbeeld met ons aankoopbeleid, maar creëren ook een klimaat waarin ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties investeren in eerlijke handel. In 2005 werd Gent de eerste Belgische 'Fair Trade Stad', sindsdien leggen we steeds meer de nadruk op eerlijke handel. Voor een duurzaam aankoopbeleid keken we de afgelopen jaren richting voedsel (productsegmenten zoals eerlijke wijn, koffie, fruitsap, bananen), elektronica en een specifieke keuze voor textiel. Als textielstad is dit verankerd in ons DNA, op globaal vlak zien we een productieproces dat voor verbetering vatbaar is. We ijveren voor eerlijke grondstoffen (met een Fairtrade label) en gaan in dialoog met onze leveranciers (bv. werkkledij) over de transparantie in het productieproces. Het project "Gent Fair Trade" zorgt voor de nodige impact. In 2014 ging dit project van start als een samenwerking tussen Stad Gent en Oxfam Wereldwinkel Gent-Centrum om eerlijke handel steviger op de kaart te zetten. Door deze samenwerking kunnen we de kennis, capaciteit en ervaring bij beide organisaties combineren en versterken, en we kunnen tegelijk verbintenissen slaan tussen Gentenaars, het maatschappelijk middenveld en de privésector.

We maken een duidelijke keuze om te werken rond specifieke productsegmenten; voeding, ICT en textiel met het oog op specialisatie en een heldere publiekswerking. Maar in alle bestekken bekijken we in welke mate criteria rond mensenrechten en eerlijke handel relevant zijn om als gunningscriteria op te nemen. Naast de specifieke productsegmenten geven we in het aankoopbeleid ook extra aandacht aan natuursteen, via ons engagement in het samenwerkingsverband TruStone. In ons pilootproject 'sociaal verantwoorde werkkledij' ontwikkelden we een set aan richtlijnen voor inkopers voor de aankoop van werkkledij. We publiceerden de resultaten in de [toolbox sociaal verantwoorde werkkledij](#).

Sinds kort kijken we ook nauw naar faire ICT. In 2021 werd een studie uitgevoerd naar de problemen en mogelijkheden rond (duurzame) elektronica. Daarna startten we een samenwerking met [Electronics Watch](#). Zij volgen vandaag elke ICT-aankoop door District09 en Stad Gent op qua arbeidsomstandigheden en mensenrechten doorheen de volledige productieketen. Ze houden toezicht op de toeleveringsketen en volgen remediëring van eventuele schendingen op.

Via acties, campagnes en evenementen betrekken we Gentenaars, Gent-gebruikers, ondernemers en het middenveld bij onze inspanningen rond eerlijke handel, in het bijzonder rond eerlijke mode. Het Gents textielplatform voor duurzame mode brengt deze verschillende stakeholders tweemaal per jaar samen rond dit thema. Het tweejaarlijkse [Fair Fashion Fest](#), in samenwerking met De Centrale en het Industriemuseum zet Gent internationaal op de kaart van (faire) modeliefhebbers. De editie van 2024 lokte meer dan 3.600 bezoekers.

Op initiatief van Europees Commissaris voor Handel, Cecilia Malmström, reikte de Europese Commissie in 2018 voor het eerst een prijs uit om lokale besturen aan te duiden die eerlijke handel belangrijk vinden: de "EU Cities for Fair and Ethical Trade Award". Stad Gent won deze eerste editie. Het maakte ons impliciet de Europese hoofdstad van de eerlijke handel, een titel die we met trots dragen. We behoren Europees tot de top en dit vertaalt zich ook op Vlaams niveau: in 2019 werden we door de FairTradeGemeente-campagne uitgeroepen tot 'Eerlijkste van Vlaanderen', en in 2021 ontvingen we de Fair ICT Award voor de stevige inbedding van het duurzaam ICT-aankoopbeleid binnen een breder beleidskader.

Subdoelstelling 17.16 Het Globaal Partnerschap voor duurzame ontwikkeling versterken, aangevuld door partnerschappen met meerdere belanghebbenden (multi-stakeholderpartnerschappen) en kennis, expertise, technologie en financiële hulpmiddelen mobiliseren en delen met het oog op het bereiken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in alle landen, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden

Vandaag is Stad Gent lid van een vijftigtal verschillende internationale en Europese netwerken. Ons lidmaatschap is een weloverwogen keuze, die we geregeld evalueren. Het leeuwendeel van de netwerken zijn thematisch.

Voorbeelden van partnerschappen en netwerken in het thema 'duurzaamheid' zijn 'ICLEI – Local Governments for Sustainability' (het toonaangevende globale netwerk van meer dan 1.500 steden, dorpen en regio's die vastberaden zijn een duurzame toekomst uit te bouwen), [Climate Alliance](#) (grootste Europese stedennetwerk rond klimaatactie), de [Covenant of mayors](#) (met het doel tegen 2050 klimaatneutraal te zijn), het [Mayors for Peace network](#) (globale netwerk rond vrede en de strijd tegen kernwapens), [Civitas](#) (internationaal netwerk van steden voor steden i.v.m. duurzaam transport), en [LUCI](#) (vereniging van steden m.b.t. duurzame lichtontwikkeling), [ECCAR](#) (Europese coalitie van steden tegen racisme), International Fair Trade Town Network (internationale netwerk van Faire Gemeenten)...

Afhankelijk van de scope van die netwerken wordt ook samengewerkt met landen uit het Globale Zuiden. Zo werkt Climate Alliance nauw samen met inheemse groepen uit het Amazonewoud. En LUCI ondersteunt de economische en sociale ontwikkeling van steden in het Globale Zuiden via partnerschappen onder het LightLinks-initiatief dat de implementatie van straatverlichting ondersteunt. Vanuit het internationale beleid gaat structureel veel aandacht naar twee 'stadsbrede' stedennetwerken waarin Gent een actieve rol opneemt: Eurocities en het Global Parliament of Mayors, waar ook SDG-thema's op de agenda staan. Tijdens het Gents Eurocities-voorzitterschap in 2017-2018 heeft Gent de SDG's prominent op de tafel gelegd.

Stad Gent is ook betrokken in een aantal communities en initiatieven die de SDG's promoten, zoals de EU Fair & Ethical Trade award, ESDN (European Sustainable Development Network) en de UN SDG community. Tijdens het VN SDG Global Festival (Bonn, 2018) ontving Gent een SDG Award voor de gevoerde campagne die de SDG's (People) bij de Belgische bevolking promootte. Als eerste stad in België kreeg Gent van de federale overheid de titel van SDG-ambassadeur, als resultaat van de eerste SDG-acties die in 2016 (VNCityTalk) in Gent van start gingen.

Sinds 2016 gaat Stad Gent geen rechtstreekse partnerschappen meer aan met lokale besturen in het Globale Zuiden. De impact van dergelijke samenwerking wordt als te gering gezien. De focus ligt op de samenwerking met lokale besturen en de versterking van hun capaciteit door internationale netwerken op te bouwen en samen te werken in projecten die op een bepaald thema een lokaal bestuur versterken. Zo neemt Stad Gent een belangrijke rol op in [RUAF](#) wanneer het gaat over uitwisseling van kennis en expertise over een lokaal voedselbeleid. Verschillende

steden wereldwijd (Quito, Tegucigalpa, Toronto, Colombo...) wisselen uit waarbij ook private partners een rol kunnen en moeten spelen. Daarnaast worden Gentse Mondiale verenigingen gestimuleerd om partnerschappen in het Globale Zuiden aan te gaan met het doel in dat gebied duurzame veranderingen te installeren. Stad Gent geeft de verenigingen hiervoor twee keer per jaar de mogelijkheid om subsidie aan te vragen.

Door de winst van de Fair and Ethical Trade Award in 2018 hadden we ook de mogelijkheid om een samenwerking met een partner in het Globale Zuiden op te zetten. Dit werd Sahnewal in India, met een focus op eerlijk textiel. Dit kortlopend project zal gedocumenteerd worden door het International Trade Center, als voorbeeld voor andere actoren en lokale besturen wereldwijd.

Stad Gent kiest resoluut voor eerlijke handel tussen continenten (zie ook SDG 12 'Verantwoorde consumptie en productie'). Op die manier dragen we bij tot doelstellingen rond handel, maar kijken we ook richting een nieuw handelssysteem waarin producenten en leveranciers een eerlijke prijs krijgen voor geleverde producten of diensten.

Subdoelstelling 17.17 Doeltreffende openbare, publiek-private en maatschappelijke partnerschappen aanmoedigen en bevorderen, voortbouwend op de ervaring en het netwerk van partnerschappen

In Gent zien we samenwerking als een sleutel tot innovatie. De stad erkent dat de uitdagingen waar we voor staan niet door één organisatie of sector opgelost kunnen worden. Gent kiest voor een open innovatiestrategie en een open netwerkmodel om vooruitgang in de stedelijke ecosystemen te stimuleren. De rol van de stad verschuift daardoor naar die van oplossingszoeker. In plaats van zelf oplossingen te bedenken met alleen interne middelen, zoekt Gent naar oplossingen door gebruik te maken van zowel interne als externe innovatieve kennis.

Met wie werkt Gent samen?

- > Onderwijs- en kennisinstellingen: Deze instellingen zijn belangrijke partners voor kennis en methodologie. Ze richten zich op maatschappelijk relevant onderzoek en onderwijs, en vaak werken ze via 'living labs' samen aan complexe vraagstukken.

Daarnaast vormen de 80.000 studenten en onderzoekers een waardevolle bron van talent en nieuwe kennis voor de toekomst.

- > Burgers: Gent betreft burgers als gebruikers en kritische stemmen. Zij zijn niet alleen de eindgebruikers van de oplossingen, maar ook producenten van nieuwe ideeën en diensten. Initiatieven zoals de burgerbudgetten en 'citizen science' stimuleren de betrokkenheid van burgers bij de stedelijke uitdagingen.
- > Bedrijven: We zien bedrijven als cruciale partners voor innovatie. Gent werkt samen met zowel start-ups als gevestigde bedrijven om oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen te ontwikkelen, bijvoorbeeld via de Ghent Economic Board.
- > Andere overheden: Gent werkt samen met Vlaamse en Europese overheden om subsidies en samenwerking te benutten. In 2022 werd North Sea Port District opgericht. Dit grensoverstijgend netwerk met o.a. Gent als oprichter wil de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van dit gebied versterken. Duurzaamheid is een van de leidende principes. Dit versterkt het innovatief denken binnen de stad en biedt kansen om technologie en digitale transformatie te bevorderen.

Door deze brede samenwerkingen creëert Gent [een open netwerk van kennis en innovatie](#), waarmee de stad concrete stappen zet in de transitie naar een duurzame stad.

Subdoelstelling 17.19 Tegen 2030 voortbouwen op bestaande initiatieven om metingen te ontwikkelen met betrekking tot de vooruitgang van duurzame ontwikkeling die kunnen dienen als aanvulling op het bruto binnenlands product, en de statistische capaciteitsopbouw ondersteunen in ontwikkelingslanden

Met de opmaak van een jaarlijks duurzaamheidsrapport heeft Stad Gent bijgedragen aan het meten van de vooruitgang op vlak van duurzaamheid. Stad Gent ondertekende eind 2020 de NY City Declaration Voluntary Local Report (VLR). Hiermee maakt Gent deel uit van de groeiende internationale gemeenschap die jaarlijks de SDG's in hun stad monitoren. We doen dit aan de hand van onze duurzaamheidsrapporten. In 2020 publiceerden we een opstartrapport, een foto van de stad voor alle 17 SDG's. We eindigen deze cyclus met dit slotrapport in 2025 in functie van rapportering: de focus van het startrapport wordt hernomen om de evoluties in Gent op vlak van duurzaamheid van dichterbij te bekijken.

Tussen het start- en slotrapport belichtten we jaarlijks een van de pijlers van duurzame ontwikkeling, aan de hand van een tiental inspirerende initiatieven van Gentse bodem. Zo lag de focus in 2021 op 'People', in 2022 lichtten we 'Prosperity' uit en in 2023 was 'Planet' aan de beurt. In elk rapport namen we SDG 16 ('Peace') en 17 ('Partnerships') mee als rode draad.

Bronnenlijst

Agentschap Natuur & Bos. (2023). Nationale Parken Vlaanderen | Agentschap voor Natuur en Bos. <https://www.natuurenbos.be/dossiers/nationale-parken-vlaanderen>

Agentschap Opgroeien. (2022). Cijferrapport—Lokale cijfers over gezondheid. Agentschap Opgroeien. <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/lokale-cijfers-over-gezondheid#toc-dashboard-voeding-prematuriteit-oog-en-gehoorscreening-en-bmi>

Agentschap Opgroeien. (2023, februari). Vaccinaties. Cijferrapport vaccinaties. <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/vaccinaties>

An, V., Katrien, B., Maarten, C., Yoko, D., Evelien, D., & Theo, G. (2017). Koolstofvoetafdruk van de Vlaamse consumptie. VITO. https://archieff.algemeen.omgeving.vlaanderen.be/xmlui/bitstream/handle/acd/761941/Carbon%20footprint%20van%20de%20Vlaamse%20consumptie_versie%20web.pdf

Atelier Romain. (2023). Woonstudie Gent. Atelier Romain. https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/52062-1683642574-20230418_WoonstudieGent_printversie_18april-70782b.pdf

Bibliotheek Gent. (2023). Gegevens bezoekers en dienstverlening Bibliotheek Gent 2023 [Dataset].

Centrum voor kankeropsporing. (2022). Bevolkingsonderzoek in cijfers. <https://bevolkingsonderzoek.incijfers.be/>

Christiaens A. & Mollen F. (2024). Betonrapport 2024 van de Vlaamse gemeenten en provincies. Natuurpunt, Breekijzer. <https://www.natuurpunt.be/projecten/betonrapport-2024>

De Standaard online. (2021). 600 Gentenaars op straat tegen 'verkrachtingscultuur' in het uitgaansleven'. https://www.standaard.be/cnt/dmf20211107_95164848#:~:text=600%20Gentenaars%20op%20straat%20tegen%20'verkrachtingscultuur'%20in%20het%20uitgaansleven,-De%20manifestanten%20kaarten&text=In%20Gent%20zijn%20een%20600,'

Deloitte Belgium. (2023). Technology Fast 50. Deloitte Belgium. <https://www2.deloitte.com/be/en/pages/technology-fast50.html>

Departement Zorg. (2023). Cijfers over basis -en boostervaccinatie tegen COVID-19. Laatjevaccineren.be. <https://www.laatjevaccineren.be/cijfers-over-basis-en-boostervaccinatie-tegen-covid-19>

Departement Zorg. (2024). Hitteimpacttool | Zorg en Gezondheid. <https://www.zorg-en-gezondheid.be/hitteimpacttool>

Departement Zorg & VITO. (2023, januari 4). Environment Health Impact Simulator (E-HIS) TOOL. Hoe gezond is onze leefomgeving? Ontdek het met de E-HIS-Infographic. <https://www.zorg-en-gezondheid.be/E-HIS>

Dierckens, M., Schrijvers, K., & Deforche, B. (2023). Studie Jongeren en Gezondheid, Voeding [Factsheet]. https://www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be/wordpress/wp-content/uploads/2023/08/5_Factsheet_Voeding.pdf

Eerstelijnszone Gent, Stad Gent, CAW Gent, Wijkgezondheidscentra, Huis van het Kind Gent, vzw Jong, Kras Gent vzw, & Saamo Gent. (2023). Signalenbundel.

European Commission. (2019). Cultural and Creative Cities Monitor [Dataset]. <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor>

European Environment Agency. (2024). European Climate Risk Assessment. <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>

Federale Politie. (2022a). Veiligheidsmonitor 2021. Federale Politie DGR.

Federale Politie. (2024). Criminaliteitsbarometer 2019-2023 [Dataset].

Federale Politie, D. (2022b). Veiligheidsmonitor 2021.

Fietsberaad Vlaanderen. (2024). Evolutie van fietsgebruik en fietsveiligheid in Vlaanderen: Een vergelijking met Nederland en Denemarken. https://fietsberaad.be/wp-content/uploads/20240229_Datarapport_Evolutie-fietsrisico.pdf

BRONNENLIJST

Flanders Investment & Trade. (2023). The state of Flanders' startup ecosystem 2023. <https://www.startupflanders.com/en/full-report-state-flanders-startup-ecosystem>

Flanders Investment & Trade. (2024). Opgehaald risicokapitaal in Vlaanderen—Flanders.dealroom.co [Dataset]. https://flanders.dealroom.co/transactions.rounds/f/all_regions/anyof_Flanders/growth_stages/not_mature/launch_year_min/anyof_1990/regions/anyof_Flanders/rounds/not_GRANT_SPAC%20PRIVATE%20PLACEMENT/tags/not_outside%20tech?showStats=YEAR&sort=-date&statsType=rounds

Gerkens, S., Lefèvre, M., Bouckaert, N., Levy, M., Maertens de Noordhout, C., Obyn, C., Devos, C., Scohy, A., Vlayen, A., Yaras, H., Janssens, C., & Meeus, P. (2024). Performantie van het Belgische gezondheidssysteem: Rapport 2024 (1ste dr.). Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). <https://doi.org/10.57598/R376A>

Hardyns, W. (2023). Sensoc, versterken van veiligheidsgevoel door technologie (Robotwijk Gent).

Hendrik Willems, Dewaelheyns, V., Aerts, R., & Somers, B. (2023). Moderniseren van de Vlaamse groennormen (ANB-AB-2022-09; p. 100). KULeuven. <https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/2024-02/EindrapportGroennormen.pdf>

Hermans, K., Vermeir, E., & Samyn, S. (2021). Telling dak- en thuisloosheid: Lokaal rapport—Gent. Koning Boudewijnstichting.

IMA-atlas. (2021a). Globaal medisch dossier [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=cb09e773-7ce6-4f83-b926-6bae8a91482d

IMA-atlas. (2021b). Globaal medisch dossier naar geslacht en al dan verhoogde tegemoetkoming [Dataset].

IMA-atlas. (2021c). Percentage algemene tandartsen conventionering—Gent [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=b5c25db6-5edd-434a-a05e-f6b976bdfb2c

IMA-atlas. (2022a). Aantal gebruikers terugbetaalde urgentiepijl bij vrouwen jonger dan 50 jaar [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=b10cd391-5d42-46e4-95f2-b105c6812b38

IMA-atlas. (2022b). Percentage gebruikers terugbetaalde anticonceptie bij vrouwen jonger dan 50 jaar [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=ef66234c-3755-4501-8364-5661d7674250

IMA-atlas. (2022c). Preventieve mondzorg: Kubus [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=72baed61-0dc8-418d-9c11-4824db2be6f0

IMA-atlas. (2022d). Tandartsbezoek: Verhoogde en niet verhoogde tegemoetkoming [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=cfdc965b-3a56-4e5e-8cb3-432a1bb473e4

IMA-atlas. (2023). Percentage orthodontisten conventionering [Dataset]. https://atlas.ima-aim.be/jive?workspace_guid=d40931cb-d46f-4d22-bb96-34542e64a896

Klimaatportaal, V. (2022). Klimaatportaal—IMPACTtool. IMPACTtool : kerncijfers en grafieken. <https://impacttool.toepassingen.vmm.vlaanderen.be/3/location/91/graphs?locType=gemeente&bounds=1.8457031250000002%2C50.28758439955974%2C4.768066406250001%2C51.20860412431918>

Lazou, T. (2024, maart 8). Cijfers WGC voor de omgevingsanalyse stad Gent [Persoonlijke communicatie].

Leune, P., Steen, E., De Paepe, P., & Lyphout, C. (2021). An overview of tram tracks related cycling injuries in Ghent, Belgium. *Traffic Injury Prevention*, 22(3), 261-265. <https://doi.org/10.1080/15389588.2021.1888941>

Maiheu, B. (2013). Opmaak van een hittekaart en analyse van het stedelijk hitte-eiland effect voor Gent. <https://stad.gent/sites/default/files/page/documents/Hittestudie%20Gent.pdf>

BRONNENLIJST

Mertens, N., Demaerschalk, E., & Hermans, K. (2024). Telling dak- en thuisloosheid—Gent. KULeuven i.o.v. Koning Boudewijnstichting. <https://kbs-frb.be/nl/telling-dak-en-thuisloosheid-infociche-gent>

Modul University Vienna. (2024). TourMIS. <https://www.tourmis.info/>

Neven, I. (2023). System innovation & transition thinking as key enablers in the energy transition. Keynote CEO VITO. 16e warmtesymposium van ODE Vlaanderen. <https://images.ode.be/2023928114852453-1-4-ingeneven-systeeminnovatiesenergiesector.pdf>

North Sea Port. (2024). Multimodal port. North Sea Port. <https://en.northseaport.com/multimodal-port>

Österreichische Verkehrszeitung. (2017, december 14). Port of Ghent and Zeeland Seaports merge into North Sea Port. Port of Ghent and Zeeland Seaports Merge into North Sea Port. <https://oevz.com/en/port-of-ghent-and-zeeland-seaports-merge-into-north-sea-port/>

Plan International. (2021). Safer Cities, voor een veilig en inclusief Gent.

POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding. (2022). Armoedebaarometer. <https://www.armoedecijfers.be/>

Provincies in cijfers. (2022). Provincies in cijfers—Veiligheid in het verkeer—Verkeersongevallen met letsel en naar type voertuig—Federale Politie en Statbel. <https://provincies.incijfers.be/dashboard/?short=sa1ay>

Provincies in Cijfers. (2023). Dagen met zware neerslag [Dataset]. <https://provincies.incijfers.be/dashboard/?short=6yebc>

Provincies in Cijfers. (2024). Droge dagen per jaar [Dataset]. <https://provincies.incijfers.be/dashboard/?short=atj3o>

PZ Gent. (2023). Politieeel vastgestelde verkeersongevallen—Politiezone Gent [Dataset].

Reynders, G. (2024). Rendabiliteit van warmtepompen in Vlaamse woningen (p. 12). VITO. https://energyville.be/wp-content/uploads/2024/01/factcheck_rendabiliteit_warmtepompen_finaal.pdf

Rijksregister. (2023). Bevolking naar leeftijd, geslacht, wachtregister—Niet in wachtregister [Dataset]. Gent in Cijfers. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=37063039-297b-4929-be2b-193e632bfff0

Rijksregister en Onderwijs Vlaanderen. (2021). Aantal inwoners en studenten Gent [Dataset]. Gent In Cijfers. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=d8a1b4f4-fdb2-45ac-b12c-2bd16835ab05

RSZ en RSVZ. (2022). Arbeidsplaatsen naar geslacht, type en sector [Dataset]. Provincies in Cijfers. https://provincies.incijfers.be/databank/?var=kubus1403_ap

Smets, V., Cant, J., & Vandevijvere, S. (2022). Naar gezonde voedselomgevingen in Vlaamse buurten: Voedselwoestijnen en voedselmoerassen onder de loep. Sciensano. https://www.sciensano.be/sites/default/files/gvsci21a-2301-i01_-_second_design_report_sciensano_v12.pdf

Smets, V., & Vandevijvere, S. (2021). Naar gezonde voedselomgevingen rond scholen in Vlaanderen. Sciensano. https://www.sciensano.be/sites/default/files/public_summary_-_sciensano_hr.pdf

Sportdienst Gent. (2023). Stad Gent-Sportdienst Gent [Dataset].

Stad Gent. (2021). RUP Groen (<https://stad.gent/nl/over-gent-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/beleidsnotas-2014-2019/park-en-natuurbeheer-gent/ruimte-geven-aan-parken-natuur-en-bos/meer-parken-natuur-en-bos/rup-169-groen>) [Ruimtelijk Uitvoerings Plan]. <https://stad.gent/nl/over-gent-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/beleidsnotas-2014-2019/park-en-natuurbeheer-gent/ruimte-geven-aan-parken-natuur-en-bos/meer-parken-natuur-en-bos/rup-169-groen>

Stad Gent. (2023a). CO₂-emissie—2021—Gent [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=d475db3f-5581-4611-9ec9-a27d251afb0d

BRONNENLIJST

Stad Gent. (2023b). Met hoeveel in Stad Gent? <https://hoeveelin.stad.gent/>

Stad Gent, Baert, S., Dalle, A., Lippens, L., & Malfait, L. (2021). Discriminatie op de Gentse arbeidsmarkt anno 2021: Rapport. <https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/Discriminatie%20op%20de%20Gentse%20arbeidsmarkt%20anno%202021%20rapport%20%2B%20addendum.pdf>

Stad Gent, Departement Stedelijke Ontwikkeling – Dienst Economie. (2021). RUP Groen Nota Flankerend Landbouwbeleid—Maatregelen om de impact op landbouw te verzachten [Beleidsdocument]. https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/06_RUP%20Groen_flankerend%20landbouwbeleid-def-incl%20bijlagen_0.pdf

Stad Gent, Departement Stedelijke Ontwikkeling, Regie Netheid. (2024). Netheidsrapport 2023.

Stad Gent, Dienst Data & Informatie. (2023). Wortels in migratie. <https://hoeveelin.stad.gent/tendensen/wortels-in-migratie/>

Stad Gent, Verhaeghe, P.-P., Dinçer, E., & Vieira, A. L. (2023). Sensibiliserende en juridische praktijktesten op de Gentse woningmarkt. <https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/Verhaeghe%20P.P.%20Dincer%2C%20E.%2C%20Luis%20Vieira%20%282023%29.%20Sensibiliserende%20en%20juridische%20praktijktesten%20op%20de%20Gentse%20woningmarkt.pdf>

Sumaqua. (2021). Opmaak van een waterbalansmodel en droogtestudie voor gent. <https://www.calameo.com/read/006395447019e640c8dc0>

Trends. (2023). Trends Gazellen 2023. Trends. <https://trends.knack.be/dossier/trends-gazellen-2023/>

UGent. (2024). MOCCA project: UGent bestudeert stadsklimaat Gent. <https://observatory.ugent.be/index.html>

Van den Broeck, K. (2015). Grote Woononderzoek. Deel 4. Woningkwaliteit en renovatie: Resultaten op basis van de vragen aan bewoners - KU Leuven. https://kuleuven.limo.libis.be/discovery/fulldisplay/lirias1898810/32KUL_KUL:Lirias

Van Lancker, W. (2023, december 19). Kras.

VDAB. (2022). Schoolverlaters. <https://www.vdab.be/trendsdoc/schoolverlaters/detail/default.shtml>

VDAB. (2023). Beroepen in Cijfers. <https://www.vdab.be/trends-en-cijfers/beroepen>

VEKA. (2023). Energiekaart. <https://www.vlaanderen.be/veka/energie-en-klimaatbeleid-in-cijfers/energiekaart>

Verenging Vlaamse Steden en Gemeenten. (2024). Resultaten bevraging SDG's en lokaal mondiaal beleid 2024. https://www.vvsg.be/Leden/Internationaal/algemeen/240610_rapport%20resultaten%20bevraging%20LMB%20en%20SDGs_DEF%20voor%20website.pdf

Vlaamse Milieumaatschappij. (2010). Waterbeschikbaarheid [Indicator]. <https://www.vmm.be/water/droogte/waterbeschikbaarheid>

Vlaamse Milieumaatschappij. (2023a). Luchtkwaliteit in de Gentse agglomeratie en Gentse kanaalzone – 2022 [Publicatie]. <https://www.vmm.be/publicaties/luchtkwaliteit-in-de-gentse-agglomeratie-en-gentse-kanaalzone-2022>

Vlaamse Milieumaatschappij. (2023b). Overzicht blauwalgen 2023. https://www.vmm.be/water/kwaliteit-waterlopen/blauwalgen/copy_of_overzicht-blauwalgen-2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2021). Gemeente- en Stadsmonitor (registerindicatoren): Restafval [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=c069e7d6-02c7-453c-91f5-0e0e87ab1e84

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023a). Gemeente- en Stadsmonitor (registerindicatoren): Verkeersongevallen met doden of gewonden

BRONNENLIJST

[Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=5eb05414-ba78-4a89-b87b-a3823430015e

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023b). Gemeente -en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Aanwezigheid in de woning van zuinige ketel, dakisolatie, muurisolatie, dubbel glas, verbouwintentie. [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=e1174590-cc46-451e-8756-a8edf9b94e33

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023c). Gemeente -en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Duurzaamheid van de woning 2011-2023 [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=c3beed27-d8c7-4cc0-a8d4-e2a8aba8a766

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023d). Gemeente -en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Duurzaamheid van de woning, warmtepomp, zonneboiler en zonnepanelen [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=60f3bce8-f47f-408d-99ef-519f36e34476

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023e). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Eet vegetarisch (minstens wekelijks) [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_na_veget&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023f). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Gebruik kraantjeswater als drinkwater (minstens wekelijks) [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_na_kraanwater&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023g). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Koopt biologische producten (minstens wekelijks) [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_na_bio_gekocht&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023h). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Regelmatig cultuurparticipatie in andere gemeente [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_cv_cultuurparticipatie_ander&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023i). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Voelt zich onveilig in de eigen buurt [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_sl_onveilig_buurt&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023j). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Voelt zich onveilig in de stad [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_sl_onveilig_stad&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023k). Gemeente- en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Voldoende huisartsen in mijn buurt [Dataset]. https://gent.buurtmonitor.be/jive?var=sm_zo_voldoend_huisarts&period=2023

Vlaamse Overheid - Agentschap Binnenlands Bestuur. (2023l). Gemeente -en Stadsmonitor (survey-indicatoren): Inzetten op klimaatvriendelijke investeringen [Dataset]. <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/interactieve-toepassing?gemeente=Gent>

Vlaamse Overheid - Departement Hoger Onderwijs. (2021). [Dataset]. Gent In Cijfers. https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=ca21132b-0e85-4c36-abca-ad6998b14f9f https://gent.buurtmonitor.be/jive?workspace_guid=ca21132b-0e85-4c36-abca-ad6998b14f9f

Vlaamse Overheid - Opgroeien. (2023). Opvangplaatsen voor baby's en peuters [Dataset]. Provincies in Cijfers. https://provincies.incijfers.be/databank?workspace_guid=760707fd-beff-486a-a3fb-e17a06271a19

Vlaamse Overheid, Digitaal Vlaanderen. (2024, 02). Groenpolen Gent. www.vlaanderen.be. <https://www.vlaanderen.be/datavindplaats/catalogus/groenpolen-gent>

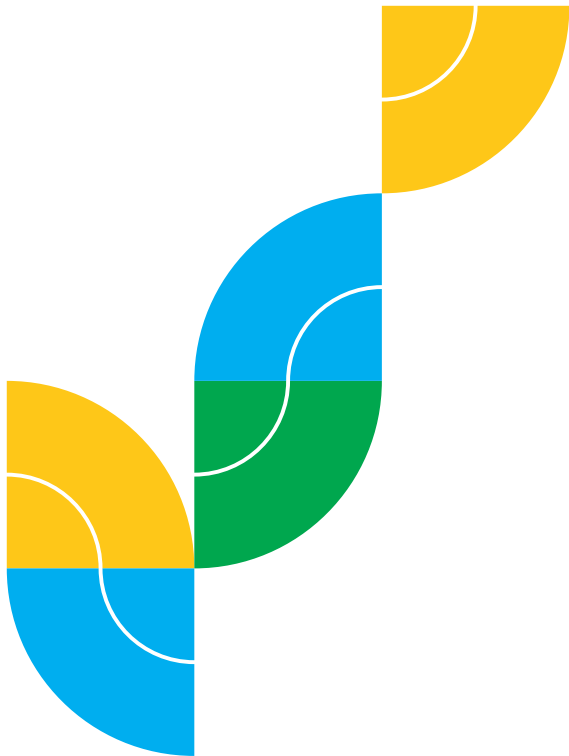
Vlaanderen Circulair. (2017). Koolstofvoetafdruk van het gebouwenpark – CE monitor. <https://cemonitor.be/indicator/huisvesting/voetafdruk/koolstofvoetafdruk-van-het-gebouwenpark/>

BRONNENLIJST

Vlaanderen -Departement Omgeving. (2020). Naar gezonde en milieuverantwoorde voedselomgevingen |. <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/klimaat-en-milieu/groene-economie/milieuverantwoorde-consumptie/naar-gezonde-en-milieuverantwoorde-voedselomgevingen>

VMM. (2023, december 5). Luchtkwaliteit Gent verbetert [Nieuwsbericht]. Vlaamse Milieumaatschappij. <https://www.vmm.be/nieuws/archief/luchtkwaliteit-gent-verbetert>

VMM. (2024). Klimaatportaal Droogte. <https://www.vmm.be/themas/droogte>

<https://www.stad.gent/sdg>